A
Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programja, Nevelési programja és Helyi tanterve

Sopron
2026. május 28.

Összeállította:

Raffai Balázs
főigazgató

1. TARTALOMJEGYZÉK

1. Tartalomjegyzék 2
2. Az intézmény bemutatása 6
2.1 Az intézményi feladatellátás jogi és szervezeti keretei 6
2.2 Törvényi és rendeleti jogszabályi háttér 7
2.3 Iskolánk múltja és jelene 7
2.4 Az intézmény szervezeti felépítése 9
3. Az óvoda bemutatása 10
3.1 Az óvoda személyi feltételei 10
3.2 Az óvoda tárgyi feltételei 12
4. Keresztyén óvodai nevelésünk célkitűzései és alapelvei Óvodakép – gyermekkép 12
4.1 AZ EVANGÉLIKUS ÓVODA TEOLÓGIAI-PEDAGÓGIAI ALAPVETÉSE 12
4.1.1 A megközelítés 13
4.1.2 A döntéshozatal 13
4.1.3 A Biblia 13
4.1.4 A közösség 14
4.2 Óvodai nevelésünk Célkitűzései 14
4.3 Óvodai nevelésünk alapelvei 14
4.4 Gyermekkép 15
4.5 Óvodakép 15
5 Hitre nevelésünk értelmezése 16
6 Az óvodai nevelés feladatai 17
6.1 Egészséges életmód alakítása 17
6.2 Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, szocializáció 20
6.3 Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 24
7 Az óvodai élet tevékenységi formái 25
7.1 Játék 25
7.2 A tevékenységben megvalósuló tanulás 28
7.3 Lelki nevelés 29
7.4 Verselés, mesélés 30
7.5 Ének, zene, NÉPI játék, tánc 31
7.6 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 32
7.7 Testi NEVELÉS, Mozgás – mindennapos mozgás 34
7.8 A külső világ tevékeny megismerése 35

7.9 Munka jellegű tevékenységek 39
8 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére 41
8.1 Testi fejlettség: 41
8.2 Értelmi és lelki fejlettség: 41
8.3 Szociális fejlettség: 42
8.4 Az iskolába lépés törvényi feltételei 43
9 Az óvodai élet szervezeti keretei 43
9.1 Integráció 44
9.2 Az óvODAPEDAGÓGUS tervező munkája 45
10 Az óvoda kapcsolatrendszere, a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái 47
10.1 A szülőkkel való kapcsolattartás formái 47
10.2 Kapcsolattartás más intézményekkel 48
11 Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység 49
12 Ellenőrzés, értékelés 50
13 Az iskola nevelési programja 52
13.1 AZ EVANGÉLIKUS ISKOLA TEOLÓGIAI-PEDAGÓGIAI ALAPVETÉSE 52
13.1.1 A megközelítés 52
13.1.2 A döntéshozatal 52
13.1.3 A Biblia 52
13.1.4 A közösség 53
13.2 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 53
13.2.1 Pedagógiai munkánk alapelvei, értékei 53
13.2.2 Nevelési céljaink 54
13.2.3 Nevelési feladataink 55
13.2.4 Erkölcsi elvárások az intézményben 56
13.2.5 Az iskolában folyó nevelő, oktató munka módszerei, eszközei 57
13.3 Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 58
13.4 Egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 61
13.5 Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 62
13.6 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 63
13.6.1 Pedagógusok feladatai 63
13.6.2 Osztályfőnök feladatai és hatásköre 64
13.7 Elsősegély-nyújtási alapismeretek 64
13.8 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje 65

14 OKTATÁS 65
14.1 Tagozataink bemutatása 66
14.2 Iskolaszerkezet 67
14.3 Feladataink 68
14.4 A pedagógiai alapelvek, értékek, célrendszere a kompetenciák vonatkozásában 68
15 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység 70
15.1 A sajátos nevelési igényű tanulók egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátása 71
15.2 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók ellátása 76
15.3 Tehetséggondozás 77
15.4 A hátrányos és halmozottan hátrányos tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység 79
16. A gyermek- és ifjúságvédelemi feladatok ellátása 82
17. Az iskolapszichológus alapvető feladatai 84
18. Az iskola értékelési rendszere 86
19. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei 90
20. Iskolánk környezeti nevelési programja 91
20.1 Célok 91
20.2 Környezeti neveléssel kapcsolatos programok és állatvédelem iskolánkban 92
20.3 Környezeti nevelés a napköziben 94
21. Az iskolában alkalmazható tankönyvek, segédletek és taneszközök kiválasztási elvei 96
22. Egészségnevelési program 97
23. Az iskola tantárgyi (kerettanterv) és műveltségi óraterve 103
24. Iskolánk óratervei 104
25 ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS 109
25.1 ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK 109
25.2 Alapelvek, célok 109
25.3 Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében 110
25.4 HAGYOMÁNYŐRZÉS, RENDEZVÉNYEK 110
26 ZENEMŰVÉSZETI ÁG 112
26.1 FAFÚVÓS TANSZAK 122
26.2 RÉZFÚVÓS TANSZAK 125
26.3 AKKORDIKUS TANSZAK 127
26.4 BILLENTYŰS TANSZAK 130

26.5 VONÓS TANSZAK 132
26.6 VOKÁLIS TANSZAK 133
26.7 ZENEISMERET TANSZAK 134
26.8 KAMARAZENE TANSZAK 139
27 TÁNCMŰVÉSZETI ÁG 143
27.1 TÁRSASTÁNC TANSZAK 143
27.2 BALETT TANSZAK 148
28 KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG 155
28.1 GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK 158
29 SZÍNMŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI ÁG 158
29.1 SZÍNJÁTÉK TANSZAK 163
30 Mellékletek 164
30.1 NEVELŐMUNKA A NÉMET NEMZETISÉGI CSOPORTOKBAN 164
30.2 Képességfejlesztő sakk 1-4. évfolyam 183
30.3 Nyugodt tanórák program 185
30.4 A magyar nyelv és irodalom tantárgy értékelési rendszere 187
30.5 Az iskolába történő regisztráció és felvétel rendje 191
31 Záró rendelkezések 192
32 Legitimációk: 193

2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

2.1 AZ INTÉZMÉNYI FELADATELLÁTÁS JOGI ÉS SZERVEZETI KERETEI

Intézmény neve:

Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Intézmény rövid neve: Hunyadi János Evangélikus Iskola

Intézmény OM azonosítója:

030508

Intézmény feladatellátási helye:

Székhely: 9400 Sopron, Hunyadi u. 8-10.

Tagintézmények neve, címe:

Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Csemetekert Tagóvodája, 9400 Sopron, Borsmonostori u. 9.

Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Virágoskert Tagóvodája, 9400 Sopron, Hillebrand J. u. 3.

Hunyadi János Evangélikus Iskola Tagintézménye - Szokolay Sándor Evangélikus Alapfokú Művészeti Iskola, 9400 Sopron, Színház utca 27. (alapfokú művészeti iskola)

Telephelyei:

Soproni Német Nemzetiségi Általános Iskola, 9400 Sopron Fenyő tér 1.

Nakovich Mihály Általános Iskola, 9495 Kópháza, Fő utca 23.

Intézmény alapítása, fenntartása:

Alapító neve, székhelye: Soproni Evangélikus Egyházközség, 9400 Sopron, Színház u. 27.

Fenntartó neve, székhelye: Soproni Evangélikus Egyházközség, 9400 Sopron, Színház u. 27.

Intézmény felügyelete:

Felügyeleti szerv: Soproni Evangélikus Egyházközség

A Soproni Evangélikus Egyházközség az intézmény feletti szakmai, törvényességi és gazdasági felügyeletet az egyházi törvényben meghatározottak szerint látja el.

Az intézmény felett hatósági ellenőrzési jogkört gyakorol:

Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kormányhivatal 9021 Győr, Árpád út 32.

Az intézmény jogállása:

Az intézmény önálló jogi személy, önálló gazdálkodással, saját bankszámlával rendelkezik.

Az intézmény jellege:

Közös igazgatású közoktatási intézmény - óvoda, nyolc évfolyamos általános iskola, alapfokú művészeti iskola.

Továbbiak az alapító okiratban.

2.2 TÖRVÉNYI ÉS RENDELETI JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Pedagógiai programunk a következő törvényekhez és rendeletekhez igazodik:

A Magyarországi Evangélikus Egyház Közoktatási Intézményeiről és Hitoktatásról szóló törvény

A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának az egységes szerkezetben történő megjelentetésről szóló 2000. évi XIV. törvény.

2011.évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről szóló.

229/2012.(VII.28.) Korm. rendelet a Nemzeti Köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

5/2020. (I.31) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról (családtámogatási törvény)

137/2018.(VII.25.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról

363/2012. (XII.17.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról

335/2005. (XII. 29.) kormányrendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról

3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

2.3 ISKOLÁNK MÚLTJA ÉS JELENE

A reformáció egyháza kezdettől fogva nagy gondot fordított az iskolaügyre:

„Nincs szentebb emberi tevékenység a nevelésnél.” (Luther Márton)

„Az iskola az egyház veteményeskertje, ezért az evangélikus egyház különösképpen megbecsüli iskoláit.” (Karner Károly)

1798. A mai templomtorony helyén és a templom utca 15. sz. házban megindult a tanítás. A soproni szervezett evangélikus népoktatást ettől az időponttól számolják, amely német és magyar nyelven folyt. Sorra épültek elemi iskoláink. Templomunk udvarán (ma a gyülekezeti ház épülete), majd a Deák téren, 1932-ben épült modern, kétemeletes épülettel (ma az Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi Technikum és Művészeti Szakgimnázium működik benne) gyarapodott iskolahálózatunk.

1946. A kitelepítés alapjaiban rázkódtatta meg a gyülekezettel együtt az iskolákat is (egyes német nyelvű osztályok csaknem teljesen elnéptelenedtek).

1948. Az iskolák államosításával a gyülekezet is elveszítette iskoláit. 1798-tól 1948-ig, 150 éven át teljesítette nemes hivatását a soproni evangélikus népiskola.

1996. Ismét működik általános iskola egyházi fenntartással. Az iskolának az egykori Líceumi Diákotthon (LIDO) öreg falai adnak otthont. Az épület múltjából: 1934-ben épült, az 1944-es bombázás során lakhatatlanná vált. 1956-ban Hunyadi János Általános Iskolaként nyitotta meg kapuit. 1980-ban bővítették 8 tanteremmel, 1 könyvtárral és 1 tornateremmel.

Az 1995/96-os tanévet 360 fő tanulóval kezdtük. A szabad iskolaválasztás adta lehetőségekkel élve, kidolgozott beiskolázási programmal igyekeztünk a tanulólétszámot növelni.
1976-tól 1998-ig ének-zene tagozatos osztályok működtek iskolánkban. Az évtizedek során a városi zeneiskolával igen jó kapcsolat alakult ki, így a délutáni zeneoktatás is növelte az iskola vonzerejét.

Az 1991/92-es tanévtől természet- és életmód (röviden TÉT) tagozat működik iskolánkban. Ez a nevelési-oktatási forma a környezetvédelemmel és életmóddal foglalkozik komplex módon a környezetismeret, rajz és a technika órák keretében.

Az 1992-es tanévtől 107 m²-es könyvtárat nyitottunk.

1998/1999-es tanévtől német nemzetiségi kéttannyelvű képzést indítottunk el. Új programmal, kommunikációra helyezzük a hangsúlyt, kéttanítós rendszerben. A képzés folytatása felső tagozaton nyelvi osztály.

2000-ben új könyvtárat építettünk a tetőtérben, tantermeink száma is növekedett.

2000/2001-es tanévtől kosárlabda-orientált osztályt indítottunk az 5. osztálytól.

2006/2007-es tanévben óvodával bővült intézményünk. Háromcsoportos, 75 fős óvoda.

2008/2009-es tanévben az óvoda átépítésére és bővítésére került sor.

2010. szeptemberében 4 csoportosra bővült óvodánk, melyből az egyik német nemzetiségi csoportként kezdi működését.

2012/2013-as tanévben az iskolában tetőtér beépítéssel 5 új tanterem készült el.

2016 nyarán a régi és az új épület közé, egy 450 fős aula került megépítésre. Impozáns helyszíne lett az áhítatoknak, ünnepeknek és egyéb rendezvényeknek.

2022/23-as tanévtől alapfokú művészetoktatás is működik az iskolában, mind a 4 művészeti ágban. A diákok tanulhatnak hangszeres zenét, színjátékot, grafikát és festészetet valamint társastáncot.

2025/26-os nevelési évtől a Virágoskert tagóvodánk első csoportja elkezdte működését a Borsmonostori utcában, majd 2026 augusztusában az új épületbe költözik. A Borsmonostori utcai Tagóvoda felveszi a Csemetekert Tagóvoda nevet 2026 szeptemberében.

2026. szeptemberében megkezdi a Virágoskert Tagóvodánk 4 csoportja a működését a Hillebrand utca 3. szám alatt épült új óvodaépületben, ahol az egyik csoport német nemzetiségi.

2.4 AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

Az intézmény közös irányítás alatt működik. Ez a vezetési modell a nevelési elvek egysége mellett a szervezés, a munkáltatási és gazdálkodási feladatok ellátása szempontjából is célszerű.
Az **óvoda** 4+ 4 vegyes csoporttal működik. Szoros kapcsolatot tart fenn az iskolával, főleg az alsó tagozattal. Jó gyakorlatunk az óvoda-iskola átmenet segítése. Az óvoda vezetője a pedagógiai irányítási, tanügyigazgatási és egyéb adatszolgáltatási, előkészítési feladatokat látja el.
Az **iskola** alsó tagozatán évfolyamonként 4 párhuzamos osztályt, felső tagozatán 3 vagy 4 osztályt szervezünk. Jelenleg az alsó tagozaton 16 osztály, a felső tagozaton 15 osztály működik. Igény szerint napközi otthonos csoportokat is szervezünk az 1-4. osztályosok számára. Jelenleg 12 napközis csoport működik. Az 5-8. osztályos tanulók számára tanulószobai lehetőséget biztosítunk. Az iskolában 3 főigazgatóhelyettes segíti a vezető munkáját. Egy az alsó tagozaton, egy a felső tagozaton és egy az adminisztratív területen.
Az **alapfokú művészeti iskolát** 6-22 éves korúak számára az általános iskolai osztályszámozástól függetlenül szervezzük meg. Az itt folyó munkát egy tagintézmény-igazgató irányítja. Mind a 4 művészeti ágban indítunk képzéseket.

3. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Csemetekert Tagóvoda

Óvodánkat 1961-ben családi házból alakították át. 2006 szeptemberéig önkormányzati óvodaként működött, majd a Soproni Evangélikus Egyházközség vette át, és saját intézményéhez, a Hunyadi János Evangélikus Általános Iskolához csatolta. Ezzel a városunkban jelentkező keresztyén nevelés iránt felmerült igényt szeretnénk kielégíteni evangélikus vallásunk keretei között.

A két intézmény egymással szomszédos, udvaraink átjárhatóak.

Óvodánk bővítése és felújítása 2009 nyarán kezdődött, ennek eredményeképpen 2010 szeptemberétől már kétszintessé vált a felújított épületünk. 2010 szeptemberétől egy német nemzetiségi csoport indításával óvodánk – a korábbi három helyett – négy osztatlan csoporttal működik

Gyermekférőhelyünk összesen, maximálisan 120 főre bővült, működési engedélyünk erre a létszámra szól.

Az osztatlan csoportjainkban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a testvérek, barátok együtt lehessenek. Óvodánk csoportszobái szintenként átjárhatóak.

Óvodánk különleges adottsága, hogy a Lővérek közelsége lehetőséget nyújt a természet megismertetésére és megszerettetésére.

Virágoskert Tagóvoda

2026- ban induló tagintézmény, mely újonnan épült, 100 fő óvodás férőhellyel, 4 osztatlan csoportban.

Az óvoda udvarán kialakításra kerülő óvodakertben lehetőség nyílik a környezeti nevelés élménypedagógiai módszerekel történő megvalósítására.

Mindkét óvodában szeretnénk megismertetni óvodásainkkal a keresztyén kultúra értékeit az egyház, és a környezetünk adta lehetőségek maximális kihasználásával, élő hitre nevelve a gyerekeket.

Óvodáinkban a jelentkezés a város egész területéről történik. A beíratott gyermekek felvételének feltételei: elsősorban evangélikus vallású családok gyermekeit várjuk, valamint a testvéreket, és – felekezeti hovatartozás nélkül – azokat, akik elfogadják óvodánk keresztyén erkölcsi értékek szerinti nevelését és segítenek annak megvalósításában.

Intézményeink gondozott udvarral rendelkeznek.

Gyakorlatunkban helyt kap az integráció megvalósítása. Kiemelt figyelemmel kísérjük a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését, mindenkor figyelembe véve a fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveit

3.1 AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Rendkívül fontos az óvónő emberi megfelelése, hiszen magatartásával modell értékű, életmódjával emberi és nevelői megnyilvánulásával közvetíti a keresztyén értékeket.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus.

Fontosnak tartjuk, hogy óvónőink rendszeres továbbképzéseken vegyenek részt az intézmény munkáját segítő tanfolyamokon. Négy óvónőnk az Evangélikus Hittudományi Egyetem – Pedagógus továbbképzését végezte.
Emellett lehetőséget biztosítunk más evangélikus intézményekkel való kapcsolattartásra. Törekszünk egymás szakmai és emberi segítséget nyújtó munkahelyi légkör megteremtésére.

Óvodapedagógusok: 9+8fő
Csoportonként a nevelés egész időszakában főiskolai oklevéllel rendelkező óvodapedagógusok végzik a nevelőmunkát.
Óvodánk nemzetiségi csoportjaiban két - két fő, német nemzetiségi óvodapedagógus dolgozik.

Az óvodában dolgozó nem pedagógus munkatársak munkánk nélkülözhetetlen segítői. Munkaköri kötelezettségük mellett az óvónővel összehangolt munkájukkal, tevékenységükkel hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez.

Pedagógiai asszisztens: 1-1 fő pedagógiai asszisztens segíti még a csoportokban az óvodapedagógusok munkáját.

Dajkák: 4- 4 fő

Konyhai kisegítő: 1- 1 fő

Udvari karbantartó: 1- 1 fő

Lelkész: az óvodában folyó lelki neveléshez az intézményilelkész nyújt segítséget. Heti óvodai csoport látogatásain kívül minden hónapban rendszeresen közös megbeszélésen segíti munkánkat.

Logopédus: heti rendszerességgel az Egyesített Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa végzi a fejlesztést, aki a 3 évesek és az 5 évesek iskola előtti szűrését is végzi.

Fejlesztő pedagógus: -Intézményi gyógypedagógusunk irányításával fejlesztőpedagógus heti rendszerességgel foglalkozik az arra rászoruló gyerekekkel.

Gyermekorvosi- védőnői szolgálat, fogorvosi vizsgálat ellátása a törvényben meghatározottak alapján történik.

Óvodáink a német nemzetiséghez tartozó gyermekek ellátását a német nemzetiségi csoportokban tudják megoldani. Egyéb nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, illetve hazájukat elhagyni kényszerülő gyermek óvodánkban nincs. Abban az esetben, ha az ország más területéről, illetve ha más országból kerül ide és a mi óvodánkat választja, akkor feladatunknak tekintjük a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseinek megvalósítását. A gyermekek megismerhetik egymás kultúráját, anyanyelvét.

3.2 AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI

Az óvodáink rendelkeznek a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
Az óvodák berendezései a gyermekek biztonságát szolgálják, lehetővé téve a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését.
Csoportszobáink kellemesek, hangulatosak, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszik körül a gyerekeket. Igyekszünk esztétikus, természetes, fából készült bútorokat beszerezni, és a hiányzókat pótolni. Óvodánkban olyan játékok és eszközök beszerzésére törekszünk, melyek lehetőleg természetes anyagokból készültek. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyezzük el.
Gyermekmosdóink is az egészséges életmód alakításának színterei. Megfelelő számú kis WC-k válaszfallal biztosítják az intimitást.
A gyermeköltözők berendezése a gyermekek kényelmes vetkőzését, öltözését szolgálja.
Tornatermünk eredményesen szolgálja a gyermekek testi nevelését, mozgásigényük kielégítését. Felszereltsége a gyermeki mozgásfejlesztés szerves segítője.
A tornaterem használata mellett szükség esetén igénybe vesszük az iskola udvarát.
Az udvaron található mozgásfejlesztő eszközök biztosítják a játék lehetősége mellett a gyermekek mozgásigényének kielégítését is. Felszereltségének bővítése, felújítása folyamatos.

Az óvoda lehetőséget teremt a szülők fogadására, (az irodában, nevelői szobában, illetve a csoportszobában, a Virágoskert tagóvodában szülői fogadóban) előre egyeztetett időpontban.

A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A kötelező (minimális) eszköz ellátottságra vonatkozó 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet szerint az óvodánk nevelőmunkáját segítő eszközök és felszerelések beszerzésének ütemezése megtalálható a mellékletben.

4. KERESZTYÉN ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLKITŰZÉSEI ÉS ALAPELVEI ÓVODAKÉP – GYERMEKKÉP

4.1 AZ EVANGÉLIKUS ÓVODA TEOLÓGIAI-PEDAGÓGIAI ALAPVETÉSE

A Magyarországi Evangélikus Egyházban elkötelezettek vagyunk az oktatási-nevelési küldetésünket szolgáló óvodák fenntartásában és működtetésében. A Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában arra törekszünk, hogy Krisztus személyén tájékozódó Isten-hitünk vezéreljen minket, melynek evangélikus jellegéhez ragaszkodunk. Ennek szellemében az evangélikus óvoda legfontosabb egyedi alapjai a következők.

4.1.1 A megközelítés

Az evangélikus óvodában a legfőbb érték az ember, aki Isten teremtménye, kegyelemre szoruló és Krisztusban megmentett egyéniség.
Az evangélikus óvodában követjük Krisztus végtelenül elfogadó magatartását, melyben azt mondja: *Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa.* (Lk 18,16) Az egyén iránti elköteleződésben látjuk a személyiség kibontakoztatásának kulcsát.

Ezért óvodáink arra törekednek, hogy a családokkal való együtt munkálkodásban, valamint a gyermekekkel való bensőséges együttlét révén megismerje és elfogadja a gyermekek teljes személyiségét, egyénileg megjelenő képességeinek, korának adottságait szem előtt tartva segítse testi, szellemi és lelki felnövekedését. Figyelünk arra, hogy a nevelés minden résztvevője megfelelő biztatást és bátorítást kaphasson feladata értelmezéséhez és áldozatos betöltéséhez.

4.1.2 A döntéshozatal

Jézus tanításának és életpéldájának értelmében az evangélikus óvoda szándéka személyes emberi kapcsolatok kialakítása. Nem kíván elszigetelődni nehéz helyzetektől sem. Életfolytatásában – természetesen a törvényesség megtartásával – nem a külső szabályok elsődlegesek, hanem az Isten-közeli, személyes döntések. Ezt csakis a Jézus Krisztusban való bizalmi közösségben tudja elképzelni. Munkájában ezt az egész életre szilárd bázist adó bizalmi közösséget igyekszik felébreszteni gyermekekben és családjaikban egyaránt.

Ezért óvodáink olyan egyéni és közösségi élményeket kínálnak, amely esélyt ad a személyiség kibontakoztatására, a hit megszületésére, a családok számára pedig a keresztény közösségben hordozott közös felelősség megélésére. Tapintatot, védelmet, személyességet nyújtunk. Mindenkit saját érési folyamatában látunk. Hitoktatóink, intézményi lelkészeink, óvodapedagógusaink nem hatalmi helyzetből, hanem esendő, személyes példaadással segítik ezt.

4.1.3 A Biblia

Az evangélikus óvoda a Bibliát alapnak tekinti, mert benne – a múlt- és jelenkor személyes és közösségi tanúságtevői révén – rajzolódik ki Krisztus személye, akin keresztül Isten személyes jelenlétével találkozik. Emiatt központi kérdésnek tartja az Írással való elmélyült, személyes, bölcs és tudós kapcsolatot, melynek részben megismertetését, főképpen pedig tartalmának természetes megélését tartja szem előtt.

Ezért óvodáink segítik az óvodásokat koruknak megfelelő módon a Biblia helyes megértésében. Óvodapedagógusink pedig készek Krisztusra mutató forrásként forgatni, melyen keresztül Isten akaratát keresik.

4.1.4 A közösség

Az evangélikus óvoda Krisztus lelkületével működő gyülekezetté kíván formálódni. A benne alakuló közösség – szülők, óvodapedagógusok, gyermekek – arra hívattak, hogy Krisztus tanítványaivá, Isten népévé váljanak. Készek legyenek szeretetben elfogadni a sokféle gondolkodást, irgalmas szeretettel vegyenek részt egymás életében, vállalják a világban való jelenlétet, legyenek készek bűnöket megbocsátani, és járja át őket a jó cselekvésének természetes vágya.

Ezért óvodáink nevelőmunkájának középpontjában nem a jótettek halmozása, tudásbéli teljesítmények vagy a jó magaviselet áll. Teljesítményeiktől független szeretettel fogadunk el mindenkit. Nagy gondot fordítunk a sokféleség elfogadására. Nyitottak vagyunk a gazdasági, vallási, népi hovatartozás szerinti, nemi orientáció által meghatározott, vagy egyéb különbségek elfogadására, és ezekhez toleránsan közeledünk.

4.2 ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLKITŰZÉSEI

„Minden gyermek szeme rajtam függ. Mennyi kék szem! Milyen tiszta, igaz, becsületes szemek! Mától kezdve mind az én gyermekem. Lelkük az én fehér papírosom, amit teleírok a tisztességtudásnak és az egymás iránt való testvéri érzésnek jeleivel.
Intek nekik, hogy álljanak fel. Egyszerre felemelkednek mindnyájan: -
Imádkozzunk!”

(Gárdonyi Géza: A gyerekek)

Pedagógiai programunk szerves része a jézusi szellemiség és a keresztyén erkölcsiség.
Óvodai nevelésünk csak a fenntartó, a Soproni Evangélikus Egyházközség által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet.

Az evangélikus óvoda célja, hogy a családi nevelés folytatásaként és azzal mindig együttműködve szeretetteljes légkörben, jó példával a hitre való nyitottságot sajátos légkörével biztosítja a gyermekeknek. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy a gyermekek fejlettségi szintje mindenben keretet szab, s hogy a hitre való készséget a maga keresztyén szellemiségével az óvoda csak megalapozza, valamint vallási élményeket nyújt.

Keresztyén alapon, de kizárólag ökumenikus megközelítésben töltheti be szerepét az óvodai nevelés:

- Egyrészt a gyermekek ebben a korban a „lényegre”, a szeretetre fogékonyak, nem pedig azokra a felekezeti formákra, amelyek évszázadok alatt kialakultak. Ezek a későbbi életszakaszban beépülhetnek hitünkbe, egyéniségünkbe, de nem az óvodáskor erre az alkalom.
- Másrészt a magyar társadalom vallásilag, felekezetek szempontjából sokszínű. Ezért gyermekeink nevelésében meg kell találni keresztyén kincsünk legkisebb közös többszörösét, amit átadhatunk nekik ebben az életszakaszban.

4.3 ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

- bizalomteli, őszinte óvodai légkör,

- pedagógus etika,
- a pedagógus keresztyén hitbeli meggyőződése, hitének megélése a mindennapokban,
- a különbözőségek tisztelete, elfogadása,
- nyitott, segítőkész nevelőtestület,
- a program hiteles éltetése,
- az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosításával,
- a gyermeket,- mint fejlődő személyiséget- szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a családi nevelést kiegészítve végzi az óvoda a gyermek nevelését, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be,
- az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, biztosítva, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben,
- optimális feltételek biztosítása a gyermek fejlődéséhez és neveléséhez,
- közvetetten elősegítjük az iskolai közösségbe illeszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését,
- segítjük a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógia intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak.

4.4 GYERMEKKÉP

Pedagógiai programunk éppúgy, mint az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes, keresztény értékrenden alapuló nevelésben részesüljön, s az esetlegesen meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

4.5 ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a

gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.
Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
Az óvodai nevelésben alapelvünk, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. A nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. Továbbá a testi, a lelki, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről, különösen a mással nem helyettesíthető játékról. E tevékenységen keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, a keresztény emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, hagyományok ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

5 HITRE NEVELÉSÜNK ÉRTELMEZÉSE

„Amit itt a csillagok alatt Istenből látok, elég nekem, hogy higgyek abban az Istenben, aki a csillagok fölött van, s akit nem látok."

*(Newton)

Isten ajándékának tekintjük a gyermeket és adottságait, valamint azt a lehetőséget, hogy a családdal együtt az Ő munkatársai lehetünk a reánk bízott gyerekek formálásában, a bennük rejlő képességek, lehetőségek kibontakoztatásában.
A gyermek még nagyon kevés élettapasztalattal rendelkezik, ezért szüksége van iránymutatásra, és értékmérőkre. A legmélyebb nyomot azonban az otthon és az otthoni hatások hagyják benne. Ez a lelki életre is érvényes. A szülőknek aktív szerepet kell vállalniuk gyermekük hitbeli fejlődésében.
Elsősorban a szülők felelősek azért, hogy rávezessék gyermekeiket a hit igazságainak megértésére. Nem csupán tényeket kell megtanítaniuk, hanem át kell azokat ültetniük a gyermek mindennapi életébe.
Segítünk a gyermekeknek abban, hogy rácsodálkozzanak a teremtett világ szépségére, hogy megtapasztalják az imádság erejét, hogy megéljék mindezeket az óvodai és az otthoni mindennapokban, hogy Isten ne csak vasárnaponkénti része legyen életüknek.
Amelyik gyermek biztonságban érzi magát a családban, az óvodában, az fog bízni önmagában, a világban és az Istenben.
A gyermek nevelése felelősségteljes, örök életre szóló feladat. Ahhoz, hogy a gyerekek harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelemmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Isten és

embertársat szerető felnőttekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyeneknek kell lenniük, hiszen az evangélikus óvoda sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott nevelők tevékenységén, tanúságtételén, belső meggyőződésén múlik.
Az intézményben azok a pedagógusok dolgozhatnak – felekezetre való tekintet nélkül – akik elfogadják az óvoda evangélikus sajátosságait, tanulmányozzák a Biblia tanításait, munkájuk közben nem tesznek elmarasztaló, sértő megjegyzéseket az egyházra és annak tanításaira.
A nevelési rendszer épüljön a gyermekek életkori sajátosságaira. Ügyelni kell arra, hogy a gyermekek maguktól fogadják el az intézmény által közvetített értékeket, személyes szabadságuk tiszteletben tartásával, indirekt módszerekkel kell rávezetni a helyes út választására.

6 AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

A gyermekeknek szükségük van az élethez mindarra, amire a felnőtteknek: világosságra, levegőre, táplálékra stb.
A gyermekek is testből, lélekből és szellemből álló emberek, ezért testi és szellemi táplálékra egyaránt szükségük van. Érvényes rájuk is az Úr Jézus szava: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely az Isten szájából származik” (Mt 4,4)

6.1 EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Alapelvünk:
Hisszük, hogy a játék mellett a lehető legtöbb idő, és minden lehetőség kihasználása szükséges az óvodáskorú gyermek mozgásigényének kielégítéséhez. „Ép testben ép lélek.”
Célunk: a gyermek testi, lelki egészségének biztosítása, komfortérzetük kielégítése. Olyan mozgástapasztalatokhoz jussanak óvodánkban a gyermekek, melyek stabil gyökérként alapozzák meg a későbbi mozgás iránti szeretetüket és hozzájárulnak a testi, lelki egészség kialakításához, megőrzéséhez.
Feladatunk:

- A gyermek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása.
- A gyermek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése és edzettségük biztosítása.
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgásuk fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A mindennapi komfortérzet biztosítása sokfajta, változatos mozgáslehetőséggel, mozgásfejlesztő udvari eszközparkunk kihasználásával, eszközeink bővítésével és a torna- ill. a csoportszoba adta lehetőségekkel.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus és biztonságos környezet megteremtése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, melyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességekhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelést alkalmazzuk pedagógiai munkánk során.

A gyermekek gondozása:
Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
Óvodánkban a gyermekek egészségügyi szűrése meghatározott időben biztosított, melyet az óvoda gyermekorvosa és védőnője végez. Az egészséges életmód szokásainak alakítása érdekében együttműködünk a családdal is. Igyekszünk a gyermekekkel szemben megértő viszonyt, tapintatot, elfogadást kialakítani, szeretett modellként előttük állni, a szülői hatást erősíteni, figyelembe véve a gyermekek szükségleteit.

- Táplálkozás:
Óvodánkban tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére meghatározott időben. A közös étkezéseket imádsággal kezdjük és így fejezzük be.
Az étkezés önkiszolgálással és egyes csoportokban naposi tevékenységgel valósul meg. Természetes, hogy felesleges várakoztatásnak nem tesszük ki a gyermekeket. Mód van arra, hogy a lassabb tempójú gyermek saját tempójában fejezze be étkezését. Mivel a gyermekeknek nemcsak a fejlődését, de a közérzetét is befolyásolja az étkezés, igyekszünk – az egyes gyermekek szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét megismerni.
Az óvónő feladatai az egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakításában:

- Ösztönzi a gyermekeket a kulturált étkezésre (szalvétahasználat, csendes beszélgetés az asztaltársakkal, evőeszközök helyes használata, az asztal és környezete rendje, helyes testtartás).
- Kényszer nélküli tapintattal szoktatja a gyermekeket az ismeretlen ízekhez, megkóstoltatja az ételt.
- Gondoskodik róla, hogy a gyermekek a nap folyamán bármikor ihassanak vizet.
- Havonta egyszer vitaminnapot szervez.
- a Virágoskert tagóvodában a magaságyásokban termesztett fűszernövények és zöldségek kóstolása, fogyasztása az étkezések során.

- Öltözködés:
Szeretjük, ha óvodásaink szabadon mozoghatnak ruháikban, nem kell feltétlenül félteni, vigyázni rá, mert ez gátolja őt az önfeledt játékban.
A szükséges öltözködéseknél törekszünk a folyamatosságra, biztatjuk az önálló próbálkozásokat, örülünk ha segítenek egymásnak.
Az óvodapedagógus feladatai:

- Felhívja a gyermekek figyelmét, hogy ruhájuk rendezetten kerüljön a polcra és rendszeres időközönként ellenőrzi azt.
- Ügyel arra, hogy a gyermekek mindenkor az időjárásnak megfelelően öltözzenek, ennek érdekében a helyes otthoni öltözködési szokások kialakításában is nyújtson segítséget, ha szükséges.
- Figyel az öltözködés sorrendjének betartására.

- Edzés:

A víz- levegő- napfény hatásrendszerének tudatos kihasználása tervező munkánkból is visszatükröződik. Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli ellenállóképességüket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Lehetőség szerint minél több tevékenységet (kezdeményezések, foglalkozások, játék, mozgás) a szabad levegőn szervez.
- Lehetőséget teremt a szánkózásra, csúszkálásra, pancsolásra, biciklizésre, rollerozásra, szabad mozgásra.
- Figyelembe veszi a gyermek egyéni edzettségét, érzékenységét az önkéntesség elvének tiszteletben tartásával.
- Sétákat heti rendszerességgel tervez.
- Gondoskodik a gyakori szellőztetésről.

- Pihenés, alvás:

A gyermekek alvásigénye különböző. Az alváshoz együtt készülődünk, de folyamatosan kelünk fel egy tág időszakon belül. Behozhatják óvodásaink otthonról hozott kedvenc „alvókájukat”.

A pihenéshez elvárásunk a csend, de nagyobb gyermekeink, vagy a kisebb alvásigényűek lehetőséget kapnak egy bizonyos idő eltelte után csendes elfoglaltsághoz (pl. mesekönyv nézegetés, szövés, stb.).

A pihenést mese, altatódal és imádság előzi meg.

Szeretjük, ha néha csendes, halk, megnyugtató klasszikus zene szól.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A nyugodt pihenés feltételeinek megteremtése: szellőztetés, elsötétítés, a felesleges ruhadarabok levétele.
- Intimitás megteremtése, személyesség, testközelség.
- Napi mesemondás vagy altatódal.
- A tanköteles korban lévő gyermekek a felkelés előtt csendes tevékenységet folytathatnak.
- A nagyobb alvásigényű gyermekek részére további alvás biztosítása.

- Mozgás:

A mozgásos játékok a természetes mozgásokból építkeznek.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen

eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlás.
A szabad mozgás a gyermekek alapvető igénye, kielégítése programunkban kétféle módon történik.

- Egyrészt a sok szabadban folytatott játék, illetve a játékidőben rendelkezésre álló, szabadon választható mozgásfejlesztő játékok,
- másrészt a szabad mozgást változatosabbá tevő irányított mozgások. Ez utóbbira heti egy alkalommal kerül sor. Az irányított mozgásos játékok mindig kiemelt lehetőségei a testi nevelésnek. De tudnunk kell: nem az iskolai testnevelési formák nyomán, hanem a játékban tökéletesedik a már megtanult mozgások sokasága.

Testnevelési eszközök, egyéb eszközök, játékszerek a nap bármely időszakában történő kreatív bekapcsolása gazdagítja mozgáskínálatunkat, ébren tartja a gyermekek fantáziáját, pl. az Ayres terápiás eszközök.
Óvodánk sokat kíván tenni a gyermekek mozgásbiztonságáért azzal, hogy gondoskodik a gyermekek mozgásfejlődéséhez szükséges ingergazdag környezetről, szeretetteljes, bátorító légkörről. Iskolánk hatalmas udvara, kosár-, foci-, és futópályája kiváló lehetőség a versenyeztetésre. A nagycsoportosokkal részt veszünk az óvodások részére szervezett oviolimpián.
Az egyéni képességek kibontakoztatásának legjobb útja a mozgásélmény sokirányú megtapasztalása, ezért a legjobb játék a kipróbált, megtalált, utánzott mozgások, mozdulatok más-más formában történő variálása.
Kicsiknek, nagyoknak egyaránt szabad a környezetünk veszélytelen tárgyait mozgásra használni. A Csemetekert Óvodánk esetében az Egyetemi Botanikus kert, az Erzsébet kert közelsége, a Deák téri és a Barátság parki játszótér és a picit távolabbi Sörház domb és a Károlymagaslat is kitűnő teret adnak a gyermekek nagymozgásának fejlesztésére.
A Virágoskert Óvodánk az Angerréti (SFAC) sportpálya, Ikva patak környéke, Kuruc domb, Balfi erdő, Pihenőkereszt környéke és a Belváros lehetőségeit tudja kihasználni.
Pszichológiai tanulmányainkból tudjuk, hogy milyen nagyon fontosak az egyensúlyozás és más mozgásminták gyakorlatai az értelmi képességek alakulásában, ezért ezek spontán használására gyakran sort kerítünk.
A mozgás öröm, a gyermek szervezetének szükséglete, fejlődésének mozgatója, játék és jelzés testi-lelki állapotáról. A modern életkörülmények következtében elvesztett mozgáslehetőségeket óvodánkban megpróbáljuk tudatosan visszaadni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Napi rendszerességgel célirányos mozgásfejlesztő tevékenységet végeztet, lehetőleg minél gyakrabban a szabadban.
- A szabály és versenyjátékokon kívül a népi játékokkal is megismerteti a gyerekeket.
- Játékidőben rendszeresen, minimum hetente egyszer az Ayres terápiás és egyéb mozgásfejlesztő eszközöket biztosítja.

6.2 ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS, SZOCIALIZÁCIÓ

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük."
(Mt 7,12)

Minden gyermek tapasztalja meg és sajátítsa el az óvodai élet során a keresztyén magatartási, viselkedési szokásokat, épüljön be a szűkebb és tágabb környezetével való kapcsolatába.
A szülőföldhöz való kötődést, nemzeti identitástudat kialakítását megalapozzuk, mely a keresztény kulturális értékekkel együtt a hazaszeretet és a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.
A keresztyén szellemű nevelés visszatérő közös tevékenységei, hagyományai megteremtik az együttélés egyedi kommunikációs kapcsolatrendszerét.
Az óvodai nevelés folyamatában az egyén és a közösség nevelése szervesen összefonódik, a csoport az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja. Érdeklődjenek a gyermekek a csoport érdekében végzendő feladatok iránt, örömmel vegyenek részt a közös együttlétekben, a közösségi életben.
Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. A biztonságérzet egyik záloga az ölelés, simogatás, ringatás.
A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A gyermek és az óvónő kapcsolata két pólusú. Elfogadjuk, hogy nemcsak mi irányíthatjuk a gyermeket, hanem a gyermek is hat ránk. Kapcsolatunk aktív és kölcsönös.

A közösségi élet alakításának eredményeként a gyermekek kötődnek az óvodához, óvónőjükhöz, dajkájukhoz, az óvoda többi dolgozójához, a hozzájuk érzelmileg közel álló társakhoz. Az óvodai életben kiegészítjük a családi nevelést, szükség esetén kompenzáljuk. A biztonságot és szeretetet sugárzó, harmonikus egyéniségünk hat a gyermeki személyiség fejlődésére. Gyermekeink különböző érzelmi és szocializációs fejlettségi szinten állnak, ezért az óvónő és az óvoda többi dolgozója, a logopédus és a gyógypedagógus egyéni bánásmóddal, egyéni fejlesztéssel és kiemelten foglalkoznak azokkal a gyermekekkel, akik családi illetve egyéb ok miatt hátrányos helyzetűek, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek. A kiemelkedő képességű gyermekek további fejlesztésében szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködnek.

Célunk:
Az óvodai élet minden területét átfogó keresztyén nevelés segítse elő a gyermekek egyéni érdekeinek, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek. Csoportjainkban a hét minden napján legyen jellemző az érzelmi stabilitáshoz hozzájáruló alkotó tevékenység.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek óvodába lépése előtt kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal és az óvodába kerülő gyermekkel, sajátos nevelési szükségleteivel. Figyelembe veszi a szülő

kérését, az anyával együtt megteremti a befogadás kedvező feltételeit. – A befogadás ideje alatt mindkét óvónő jelenléte szükséges.

- Derűs, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Erősíti az érzelmi kötődést személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli mondókákkal, énekekkel, simogatással.
- Örömteli várakozással készül a csoportban lévő gyermekekkel az új társak befogadására.
- A gyermek felé olyan értékeket közvetít, mint együttérzés, figyelmesség, őszinteség, segítőkészség, önfegyelem, szorgalom, kitartás, szabálytartás. Mindezek segítsék a szokás- és normarendszer megalapozását, a társadalom által elfogadott erkölcsi értékek interiorizálását.
- Önmaguk és egymás szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére neveli őket, felkelti a gyermekekben az egymás iránti törődést, érdeklődést, segíti a különbözőségek elfogadását, tiszteletét.
- Melegséget árasztó, egyéni színezetű, otthonos csoportszobákat alakít ki, elvonulásra alkalmas kuckókkal.
- Előtérbe helyezi az ünnepi készülődésben az érzelemfokozó hangulati elemeket.
- Egyes ünnepek előkészítésébe bevonja a szülőket.
- Alkalmat teremt a keresztyén hagyományokhoz kapcsolódó liturgikus szokások megismertetésére.
- A gyermekek születésnapját a csoporthagyományoknak megfelelően ünnepli meg. Érezteti a csoporttal, hogy ezen a napon a születésnapot ünneplő gyermek kiemelt figyelmet kap. Külső jelekben is mutatkozzon ez meg: óvodánkban ajándékot, társai rajzaiból albumot készítünk neki, valamint ő választhat mesét, verset, éneket.

Ünnepeink:

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyerekek és az óvoda életében. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyerekek közösséghez tartozását.
Megtépázott értékrendű világunkban fontos feladatunknak tekintjük, hogy a családokkal újra felfedeztessük a magyarság népi és keresztyén ünnepeit, hagyományait, azok belső tartalmát.

Veni Sancte:

„Jöjj Szentlélek” – közös tanévnyitó együttlét az óvodásokkal, lehetőség szerint az óvodánk udvarán.

Nemzeti ünnep (okt. 23.), Emlékezés elhunyt hozzátartozókra (nov. 1., 2.): Zárt ünnepként tartjuk meg, gyertyagyújtással, beszélgetésekkel, esetenként egy sétával a hősi temetőbe.

Reformáció (okt. 31.):

A csoportokban ünnepi megemlékezést szervezünk.

Miklós püspök – Mikulás (dec. 6.):

Szent Miklós legendáján keresztül indítjuk el izgalmas készülődésünket. Dalokkal, versekkel, rajzokkal várjuk a Mikulást, aki 6-án délelőtt érkezik meg óvodánkba.

Karácsony (dec.):

Hosszú ádventi készülődés a hónap egyik fontos feladata. Ilyenkor Jézus születésének történetét felelevenítjük, betlehemet, ajándékot készítünk, sütünk, díszítünk, rendezkedünk, sokat énekelünk. A nagyobbakkal verselünk, dramatizálunk. Délelőtt az óvodában rövid, meghitt ünnepet tartunk. Délután pedig a családokkal közösen tartjuk az „ovis karácsonyt". Rövid verses-dalos összeállításunk, betlehemesünk az „ajándék".

Vízkereszt (január 6.):

Ekkor emlékezik meg az egyház a napkeleti bölcsekről és Jézusnak a Jordán vizében történt megkeresztelkedéséről.

Erre a napra az óvodában imádsággal emlékezünk meg, a gyerekek meghallgatják az ide kapcsolódó bibliai történetet is. Koronát festünk, díszítünk, királyokat hajtogatunk és énekelünk.

Farsang (febr.):

A karácsonyi csend után átlépünk farsang időszakába, melyre a sok-sok zene, tánc, harsány éneklés, bolondozás jellemző. Egy előre egyeztetett napon, vidám táncos, mókás farsangi mulatságot szervezünk, a gyermekek jelmezbe öltöznek, majd kezdődhet a tánc, ahol együtt ropja kicsi, nagy.

Nemzeti ünnep (márc. 15.):

A gyerekek számára is átélhető folklorisztikus hagyományokkal igyekszünk megélni, zárt körben dobbal, várral, huszárnótákkal, csákóban, pártában.

Nagyböjt, Húsvét (márc., ápr.):

Napjainkat áthatja a megújulás, újjászületés feletti öröm és megnyugvás. Pászka vacsora játékot szervezünk szintenként a két-két csoportnak lelkészünk vezetésével. Virágvasárnap óvodásainkkal ellátogatunk a gyülekezeti Gyermekistentiszteletre. Húsvét a legősibb ünnepünk, Jézus feltámadásának ünnepe. Locsolkodás, piros tojás ajándékozás, nyuszi keresés tartoznak a hagyományainkhoz. Mindezt zárt körben ünnepeljük meg a gyerekekkel.

Anyák napja (május eleje):

Erre a szép napra közösen, titkosan készülünk. Egy előre egyeztetett időpontban meghívjuk az édesanyákat, nagymamákat és egy kis műsorral kedveskedünk nekik, átadjuk az ajándékokat, utána pedig vendégül látjuk őket süteménnyel.

Pünkösd (május):

A Szentlélek eljövetelének ünnepe. Színe a vörös szín, amely a tűz és a vér színét jelképezi. Zárt körben a gyerekekkel pünkösdi dalokat, népi játékokat ismertetünk meg.

Gyermeknap (május vége):

A gyerekeknek fagylaltozással, kirándulással, kis ajándékokkal, a dolgozók meseelőadásával kedveskedünk ezen a napon.

Évzáró együttlét a családokkal (június):

Műsorral kedveskedünk a szülőknek, válogatva az egész év során megtanult dalokból, versekből, mesékből, sok-sok vidámsággal. Itt búcsúzunk el azoktól a kisgyermekektől, akik szeptembertől már iskolába járnak.

Te Deum (június):

Közös tanévzáró hálaadó áhítat lelkészünkkel és a csoportok részvételével.

Születésnapok:

A gyermek egyéni ünnepe. Az ünnepelt tortát, süteményt hozhat az óvodába, gyertyát gyújtunk, köszöntőt énekelünk neki, és mindig készül apró meglepetés is. Ezen a napon a mesét is az ünnepelt választhatja.

Óvodánkban esetenként, egyedi mérlegelés után megtekintünk egy-egy bábszínházi vagy egyéb művészeti előadást.

Az ünnepeket igyekszünk a gyerekekhez közelálló, gazdag, színes változatos formában, sokszor a szülőkkel közösen megszervezni és lebonyolítani. Az ünnepeken való együttlétek olyan közösségi élményt ajándékoznak, melyben gyermek, felnőtt őszintén kifejezheti érzelmeit, az előkészületekben és az ünnep során pedig gyakorolhatja a közösséggel való együttműködést.
Olyan alkalmak ezek, melyek a gyerekek szocializálódási folyamatának lényeges állomásai, és nagyon sok örömet jelentve valósul meg. Ilyenkor lesi el a vendégvárás másikat elfogadó, befogadó magatartását, hogy a másik személy fontos, s milyen jó, hogy örömet, bánatot meg lehet osztani. Ebben a nyitottságban alakul a gyermeki bizalom, mely az örömteli együttlét alapja.

Az ünnepekkel kapcsolatos óvodapedagógusi feladatok:

- Az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei illeszkedjenek a gyermekek természetes életmenetébe.
- Tevékeny várakozás előzze meg azokat!
- A gyerekek is vegyenek részt az előkészületekben (teremdíszítés, ajándékkészítés, ünnepi ruha).
- Az ünnep ne csak ajándékvárás legyen, hanem előzze meg az ajándékkészítés öröme.
- Az ünnep hangulatát emelheti a felnőtt közösség „ajándéka”, közös éneklés, bábozás…
- Az óvónők az ünnep előtt közösen tervezzék, szervezzék meg a feladatokat!

6.3 ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

„Tégy értelmessé, hogy megfogadjam törvényedet és megtartsam teljes szívvel.”
(Zsolt 119,39)

Célunk:
A gyermek kíváncsiságára, utánzási kedvére építve fejlesszük az értelmi képességeket – az érzékelést, észlelést, emlékezést, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást.
A személyiség sokoldalú fejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével történik.
A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek közben szerzett tapasztalatok feldolgozása során fejlődjön az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazása, ismeretek emlékezetben tartása.
A játék mellett a napi különböző tevékenységi formák jó lehetőséget biztosítanak a gyermekek fejlesztéséhez.

Az óvodáskor végére minden gyermekünk legyen alkalmas az iskolakezdésre és az iskolai életre. Valamennyi gyermek fejlődését önmagához képest értékeljük.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – helyes mintaadással – az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
A gyermek beszédkészségének gondozása, fejlesztése, oldott, derűs légkörben, történik, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédkészsége, szókincse fejlődik, gazdagodik a keresztyén kifejezésekkel is. A gyermek óvodába lépéskor különböző szintű anyanyelvismerettel rendelkezik. Az anyanyelv használata átszövi az óvoda mindennapi életét, a gyermek minden megnyilatkozását, a felnőttek – gyermekek kapcsolatát. A gyermekre figyelő, jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a játékos tevékenységek, verselés, mesélés, a társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítja el.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevel.
- Beszéde mintaértékű, ügyel beszédstílusára, hanglejtésére, dinamikájára, a hangsúly megfelelő alkalmazására, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel (javítás csak indirekt módon).
- Közös élményeket, tapasztalási lehetőségeket teremt, amelyek inspirálják a gyermeket az érzelmi és szóbeli megnyilvánulásokra.
- Fontos szerepet tulajdonít a napi mese, vers, mondóka hallgatására, nyelvpörgető szavak gyakorlására, bábozásra, dramatizálásra.
- Lehetővé teszi képeskönyvek, gyermekbibliák nézegetését, az azokról való beszélgetést, igényes válogatással elősegíti, hogy a csoportjában lévő könyvek ezt a szerepet töltsék be.
- Segíti a szókincs gyarapítását.
- Értő figyelemmel kíséri a gyermekek természetes beszédét, ösztönzi őket gondolataik szóbeli kifejezésére, kommunikációs kedvük fenntartására.
- Metakommunikációs eszközöket használ.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek beszédét, hogy szükség esetén szakember segítségét kérje.

7 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

7.1 JÁTÉK

„A játék. Az különös.
Gömbölyű és gyönyörű,
Csodaszép és csodajó,
Nyitható és csukható,

Gomb és gömb és gyöngy, gyűrű."
(Kosztolányi Dezső)

A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, amelynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást, a mozgást és az egész személyiséget fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.
A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus.
Játék közben szorongást, indulatot, feszültséget, vágyakat dolgozzák fel, a külvilágból nyert tapasztalatokba ágyazva elrendeződnek, megoldást nyernek. A játékos megoldás azonban mást jelent, mint a való élet folyamataiban elérhető bármilyen megoldódás, és éppen ezek az eltérések jellemzik a játékot. Minden játékfolyamat a feltételességek szintjén valósul meg, a „mintha" helyzetek sorozatában. Ezek a feltételességek azonban legtöbbször a reális, a valódi helyzetekkel, vagy azok részleteivel együttesen jelennek meg. A játékra ez a kétsíkúság a jellemző. Ez a játéktudat jelensége, amely a valódi és a feltételes helyzet együttese.
A gyermeki játékokat a korábbi élmények táplálják, amelyek csak töredékesek, hiszen a gyermeki világlátás sajátosságai szerint keletkeztek. A gyermekben természetes feszültségeket okoz az, hogy a környező világ jelenségeit nem érti meg teljesen, mert mindig marad valami meg nem emésztett, életkorából és élményeiből adódó hézagosság. A jelenségek játékos újraalkotása folyamán a hiányzó elemeket pótolják a gyermekek a „mondjuk, hogy" fikcióval.
A játék haszna, hatása, mindaz a feszültségcsökkenés, amely a játékfolyamatban gyakran úgy valósul meg, hogy a gyermekek a feszültségeket még csak fokozzák, szabályokkal nehezítik, valósággal veszélyhelyzeteket hoznak létre, hogy a megoldódás boldog élményét minél jobban átélhessék. Tehát a rendezetlen világba rendet hoz, a töredékekből kerek egészet.
A játék folyamatát semmihez sem hasonlítható öröm kíséri! Az örömképesség igen fontos emberi tulajdonság, amely végigkíséri az életet, ha sikerül elsajátítani.
Örömöt jelent az átalakulás – átalakítás élménye a játékban, hiszen a játszók nem tudják előre, hogy egy-egy cselekvésük mit eredményez majd, hogyan alakul a játék folyamata, és az egyes játékszerek, eszközök milyen jelentést kapnak a játékban.
A játék tehát nagyon fontos eszköze az óvodáskorú gyermek fejlődésének. Szinte mindent „játszva" tanul meg. A játék öröme a feladatot jelentő, de nem túl nehéz cselekvésben van: „Lám, meg tudom csinálni!" A játék fejleszti a gyermek személyiségét: értelmét, mozgását, beszédét, emlékezetét, fantáziáját, akaratát, erkölcsi ítélőképességét és a szociális magatartás elemeit. A szerepjátékban a gyermek példaképeinek, a felnőtteknek az életét utánozza. Általában eleinte még állatok, sőt tárgyak szerepét veszi fel, később környezete emberalakjait személyesíti meg. A szerepjáték nagyszerűen fejleszti a gyermek képzeletét és dramatizáló tevékenységét.
A szerepjáték elősegíti a közösségi együttélés szabályainak elfogadását. Ahol tiszteletben kell tartani a másik embert, ahol a gyermek megtapasztalja a kötelező udvariasságot és látja a jó erkölcsi szokásokat, ott egész életre szólóan belevésődnek ezek a szabályok. Így elérhető, hogy

az 5-6 éves gyermek már akkor is alkalmazkodik ezekhez a szabályokhoz, ha azokat a felnőtt nem ellenőrzi.
A játék az élet. Ami a játék világnézeti elkötelezettségét illeti, ugyanazt kell mondanunk róla, amit a meséről. A jó játék az erkölcs, a szolidaritás, a kitartás, a keresztyén emberi magatartás, a szeretet és megbocsátás stb. megalapozója és fejlesztője.

Életünk első öt évének eseményeit elfelejtjük, elveszítjük. Nem így a játék hasznát, hatását! A játék témái-tartalma is elvesznek az emlékezetünkből, de a nyomukban járó élmények, érzelmek, hangulatok valamiféle „rejtett tudás" formájában megmaradnak egész életünkre, megmarad a világ szeretete, amit a játék alakít bennünk.

Játékfajták:
A különböző játékfajták a gyermekek játékában keverednek, egymást kiegészítik.

Gyakorlójáték:
Manipulációból, örömteli forrásokból álló tevékenység. A gyermek saját testével, hangjával, képességeivel az őt körülvevő világ tárgyaival, anyagaival ismerkedik.

Szerepjáték – szimbolikus játék:
A gyermek a valóságot vágyaihoz és érdeklődéséhez asszimilálja. Lényeges sajátossága az utánzás, a „kettős tudatállapot". Dominánsan jelentkezik az érzelemmel telített „mintha" helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő társul. Minél többféle szerepet megformál és él át a gyermek, annál tartalmasabb lesz játéka.

Konstruáló-építő játék:
Az elemek összeillesztése kézügyességet igényel, gazdag variálhatósága kielégíti a gyermeki fantáziát. Fejlődik a gyermek kreativitása, megfigyelőképessége, az egész-rész viszonyának észlelése, téri tájékozódó képessége, egyensúlyérzéke.

Barkácsolás:
A gyermek olyan valóban szükséges eszközt készít, amely funkciót tölt be, vagy valaminek hiányát pótolja. Közben az alkotás élményét éli át, ismereteket szerez az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságukról, különféle technikákkal ismerkedik. Ezáltal fejlődik manipulációja, alaklátása, kombinatív készsége.

Szabályjáték:
Kezdetben szükséges az óvodapedagógus jelenléte, később a fokozatos önállósodással, képesek önmaguk ellenőrzésére és az elfogadott szabály társakkal való betartatására is. A szabályokhoz való alkalmazkodás közben fejlődik a gyermek sikerfeldolgozása és kudarctűrése , akarati tulajdonságai, verbális képességei, logikus gondolkodása.

Bábozás – dramatizálás:
Az önkifejezés, önmegvalósítás egyik leghatékonyabb eszköze. Alkalmas a szorongó gyermek oldására, az agresszív gyermek áthangolására. Segíti a gyermek beszédfejlődését, kifejezőkészségét. A bábozás először az óvónő előadásában jelenik meg, sokszor a befogadást

is segítve. A gyermekek főképpen irodalmi élmények hatására éreznek kedvet a szereplők megjelenítéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja azokat a feltételeket, amelyek kedvezően hatnak a játék kialakulására, a gyermekek játékkedvére, amelyek ösztönzik őket, és amelyek segítségével játékuk tartalmasabbá, sokoldalúbbá válhat.
- Élményszerzési lehetőségeket biztosít a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbólikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabály játékokhoz.
- Nyugodt, derűs légkört, *helyet* biztosít az alapvető szabályok, szokások kialakításával, megfelelő időt a játék kibontakozásához, kiteljesítéséhez.
- Biztosítja a játék önkéntességét és szabadságát.
- Lehetővé teszi a szabad társválasztást, és a „nem választást" is.
- Érdeklődést felkeltő, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő eszközöket, félkészeszközöket biztosít, melyek mindig kézközelben, a gyermekek számára elérhető helyen legyenek.
- A játékot figyelemmel kíséri, és megrekedése esetén ötletekkel motiválja a továbblépésre. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék során kialakult konfliktusba csak akkor avatkozik be, ha a gyermekek önállóan nem tudják megoldani illetve, ha a gyermekek testi épsége veszélybe kerül.
- A nagyobb gyerekeknél eléri, hogy egyénileg is tudjanak szabályjátékot szervezni, vezetni.
- A peremhelyzetű, visszahúzódó gyermekeket bevonja a játékba.

7.2 A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyerekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését szolgálja.
A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
A tanulás az óvodáskorban a legfontosabb tevékenységben, a játékban a leghatékonyabb. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:
- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása

- a spontán játékos tapasztalatszerzés
-a játékos, cselekvéses tanulás
-a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
-az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, -a gyakorlati problémamegoldás.

Ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben biztosítunk lehetőséget, mely az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

7.3 LELKI NEVELÉS

A gyermekek a nap nagy részét az óvodában töltik, így ezen keretek között találkoznak a hittel is.
A felnőttek és a gyermekek évezredek óta történeteket mesélnek és hallgatnak, ezáltal is egy közösséggé válnak. A bibliai történetek abban különböznek más történetekről és mesékről, hogy általuk Isten szólítja meg az embert, vele lehet találkozni. A gyermekek mindennapjaik során ezt a kapcsolatot, találkozást tapasztalják meg, élik át.
A gyermek fejlődésénél a csendes, figyelmes hallgatásnak épp olyan jelentősége van, mint a történet tartalmának. A gyermekek ezáltal halljanak a szívükkel, vegyék észre a hangok színét, dallamát, a bennük csengő barátságot, a szeretet áramlását.
A bibliai történeteket szemléletesen, élményt nyújtóan igyekszünk elmondani. Ezt az élményt rajzolhatja, mintázhatja, eljátszhatja, bábozhatja a gyermek. Kezdeményezésénél segítjük, együtt örülünk az alkotás sikerének. A bibliai történetek mellett rövid, kis énekekkel, imádságokkal ismertetjük meg a gyermekeket. Valljuk: „az éneklés a hit után az Isten legcsodálatosabb ajándéka” / Luther Márton/ Arra törekszünk, hogy a lelki nevelés egész napi tevékenységünket átszője. Az egyházi ünnepkör, az évszakok illetve a bibliai történetek keretet adnak és szoros kapcsolatban állnak mindegyik tevékenységi formával.
A keresztyén szellemiséget beépítjük a környezet megismerésébe, az irodalmi, zenei és vizuális nevelésbe. Az év közben szerzett tapasztalatainkat beépítjük a foglalkozásokba, beszélgetésekbe. Hitünk szerint a természetesre épül rá a természetfeletti.
Célunk: A gyermekek életkori sajátosságait, egyéni fejlődési ütemét, ismereteit figyelembe véve olyan bibliai történetek, keresztyén énekek, imádságok megismertetése, amelyek a későbbi életének megalapozó, meghatározó része lesz.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja a meghitt, szeretetteljes légkört a bibliai foglalkozásokhoz.
- A bibliai történetekhez mindig pozitív élményt ad.
- Megismerteti a gyermekeket a templomi környezettel, a liturgikus színekkel, szimbólumokkal, köszönésekkel.
- Megtanítja őket a helyes templomi viselkedésre.
- Igényükké teszi az asztali áldást, illetve a napszakokhoz köthető imádságokat.

- Kialakítja a gyermekekben azt a szokást, hogy bármely élethelyzetben, bármikor Istenhez fordulhatnak imádságaikban, beszélgetéseikben.
- Személyes példamutatással rávezeti őket egymás elfogadására.

7.4 VERSELÉS, MESÉLÉS

Célunk: a gyermek szívesen hallgasson verset, mesét és váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadójává. Továbbá célunk, az élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosítása.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek.
A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.
A mesélő óvónővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságában érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg.
A mesei „kettős tudat” amivel a gyermek a mesét hallgatja, átéli, hasonlatos a játéktudathoz, mert az események ugyan magukkal ragadják, de mindig tudja, hogy az csak mese és nem valóság. Mesehallgatás közben belső képáramlás indul meg a gyermekben – ezek a képek a korábbi tapasztalatok alapján felgyűlt képzetek, emlékképek, amelyek a mese hatására mobilizálódnak, kiegészülnek, elrendeződnek, új értelmet nyernek új összefüggésben. Így lesz a világ tagoltabb, egyértelműbb, áttekinthetőbb.
A mese örömforrás a gyermekeknek, valamennyi értékének értelmében; együtt izgul a hőssel, azonosul vele, de más szereplőkkel is, a csodás erejű segítőtársakkal. A mese gazdagítja a gyermek belső erőforrásait. Örömforrás lehet még a mesei átalakulás-átalakítás élménye is.
A mese valóságismeretre is tanítja a gyermeket, mert bár csodás események, jelenségek vannak benne, de a mese realitásai az ábrázolt emberi kapcsolatokban vannak; győzelem, küzdelem, bátorság, kitartás, együttműködés, szeretet.
A mese közvetett módon nagyobb távlatokban olyan tanulságokkal szolgál, ami életprogram lehet:
Megtudható belőle, hogy a rossz ellenében a jó győzhet, de meg kell küzdeni érte. Olyan üzenete is van, hogy az ember a küzdelmeiben nincsen egyedül. Átélhető a mesében az önzetlenség, a hűség, az együttérzés, az emberszeretet olyan magas hőfokú élményekben, ami biztosíték arra, hogy maradandó lesz. Csak a népmese alkalmas óvodai nevelőeszköznek, mert csak az hordozza ezeket az egyetemes emberi értékeket. A népmese az a tiszta forrás, ami nem földrajzi értelemben fejezi ki a közös eredetet, hanem történeti-társadalmi értelemben felfogott pszichikus tulajdonságok egyetemességében. Ennek lesz részese a mese hallgatója.

Ha irodalmi alkotásokat, műmeséket is alkalmazunk az óvodában, akkor olyanokat válasszunk, amelyek szerkezetükben és tartalmukban is követik a népmesék egyetemes értékeit. A magyar népmesekincs bőven szolgáltat anyagot óvodai használatra, de más népek meséi is gazdag lehetőséget nyújtanak a válogatáshoz.
A mesében nem csak az emberszeretet lehet megtanulni, hanem a világ szeretetét is, mert a világ olyan, hogy helyreállítható, csak küzdeni kell érte és érdemes is.
Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Meghitt hangulatot teremt a meséléshez, verseléshez (pl. gyertyagyújtás).
- Az élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosítása,
- Mesélés, verselés közben mimikával, gesztussal, intonációval játszik.
- Mindennap mesél a gyermekeknek.
- Irodalmi anyagokat a magyar és a világirodalom remekeiből gondosan válogatja össze a gyermek életkorát, fejlettségét figyelembe véve.
- Ösztönzi a gyermeket saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására, mivel ez az önkifejezés egyik módja.
- Eszközöket, kellékeket biztosít a dramatizáláshoz, bábozáshoz.

7.5 ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

„Erőm és pajzsom az Úr, benne bízik szívem. Ő megsegített, ezért vidám a szívem, és énekelve adok neki hálát."
(Zsolt 28,7)

Az ének és zene az ember legősibb természetében gyökeredzik, az ének a Teremtő értékes ajándéka, talán emlék, talán zálog, talán útravaló az ember örök hazájából. A legenda szerint három emlékünk maradt az elveszett paradicsomból: a csillagos ég, az ártatlan gyermekszem és a szép ének: az a vágy, amellyel mindig ritmust, melódiát és harmóniát keresünk az életben és a saját lelkünkben. Még nem születtünk meg e világra, de már éreztük édesanyánk szíve dobogásának ritmusát, s e ritmust vettük át egész életünkre. Az édesanyánk az ő szeretetteljes ritmusával, ringatásával szoktatott hozzá ehhez a világhoz. S az ének, a zene végig kíséri az egyes embert és az egész emberiséget egész életén, történetén.

Célunk:

- Az énekes játékok, a zene, a tánc megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás. Megismerteti az értékes, örömszerző gyermekdalokat, énekes népi játékokat, a keresztyén hitélet mindennapjait jellemző énekeket, hogy ezáltal formálódjon zenei ízlésük, képességük.
- A gyerekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének és zenei kreativitásának fejlesztése.

- A zenei ízlés és a mozgáskultúra formálása táncos gyermekjátékok, a néptánc egyszerűbb elemeinek gyakorlása.
- A hagyományőrző népzene és klasszikus zene mellett az igényes kortárs zene megismertetése.

Az óvodai ének-zene nevelésének jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekjátékok, népi gyermekdalok, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekkel. A néphagyományőrzés mellett a Kodály koncepció megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások. Tehát ez a feladat sem korlátozható csupán a foglalkozások időtartamára. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, ölbéli játékokra vagy körjátékok játszására.
Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zene nevelés alapjaira épülő fejlesztés a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományőrzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.

<u>Az óvodapedagógus feladatai:</u>

- Az ének-zenei anyag összeállításánál Forrai Katalin: Ének az óvodában című gyűjteményét veszi figyelembe és az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő népi kincsestárat.
- A zenehallgatáshoz a hazai és nemzetközi zeneirodalom igényes műveiből válogat figyelembe véve a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.
- Az ének-zene tervezésekor figyelembe veszi a gyermek életkori sajátosságait.
- Egymásra építés, tudatosság jellemzi a tervező munkáját.
- Sok zenei élményt nyújt, így az éneklés és zenélés a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé válik.
- A keresztyén énekek kiválasztásánál éppúgy figyelembe veszi a hangterjedelemre és a ritmusra vonatkozó követelményeket, mint a gyermekdaloknál.
- A mozgás a ritmus és zene elválaszthatatlan egységét megteremti.
- Ritmus- és ütőhangszerekkel lehetőséget teremt a zenei kreativitás fejlesztésére.
- A dalos játékok során tudatosan figyel az érzelmekre, esztétikus mozgásra és azok megerősítésére.
- Lehetőséget teremt az „élő” zene hallgatására hangszerjátékával, éneklésével, házikoncertek keretében.

7.6 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

„…az anyaöl óvása, az öntudatlanul átélt minden-szeretet, amelyben a dolgok egysége honol, a termő, televény sötétség csöndje a születésben lármás világosságra vált, s a megszületett gyermek a „csillagocska” fáradhatatlanul

keresi majd az elveszett paradicsomot, a biztonságot adó „kinti" rendet, amelyről ott „bent" mindent megtudott. Kint a fényben, a tagolt világban a kisgyermek kérdez – és nem csak szóval – szemével, s teste, lelke minden moccanásával. Kérdéseiben bölcsesség világít. Korai rajzaiban képpel, mesével tudatja, hogy a Teremtő miféle világot ígért neki, miféleképpen lehet része, részese annak, s mivégre született különvalónak." (Molnár V. József)

Az ábrázoló tevékenységeknek nem a célját, hanem a hatását hangsúlyozzuk, mert nem a mű, nem az eredmény, hanem maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos.
Az óvodás életkor az igazi rajzkorszak. A gyerekek legalább olyan szívesen rajzolnak, festenek, mint játszanak. Gyakran a két tevékenység annyira együttműködik, hogy alig lehet különválasztani. Mindkét tevékenység lényege az, hogy a gyerek a világról való benyomásait, tapasztalatait, élményeit a rajzolásban elrendezi, olyanná alakítja, hogy biztonsággal eligazodjon benne. Ez a rend, rendteremtés azonban a sajátos gyermeki „tudás" alapján történik, nem a felnőttek látásmódja szerint. Az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
A gyermekrajzok „elolvashatók", üzenetük sok mindenről tájékoztat. Olyan élmények, ismeretek kerülnek felszínre, amelyekről élőszóban nem tudhatunk meg semmit. Az élmények, belső tartalmak természetesen nem csak pozitív töltésűek lehetnek, hiszen a gyermek rajzaiban kiválóan fejezi ki, nem csak örömét, hanem bánatát, rossz érzéseit, szorongásait és félelmeit is. Ez újra arra a fontos megállapításra utal, hogy a rajz a gyermek beszédeszköze s egyben alapszükséglete is.
A gyurmázás, kézimunka ugyanúgy hordozza azokat a tulajdonságokat, amiket a rajz, de érthetően más az eszközszerűsége. A játékos jelleg ugyanúgy megmutatkozik bennük, sőt gyakran játék-kiegészítőként is előfordulnak. Különösen a szabadban zajló játékoknál van nagy szerepük. Kézimunka keretében készíthetnek kis ajándékokat, terményekből, dobozokból, tobozokból, gesztenyéből, makkból, egyéb közösen gyűjtött termésekből. Ezek a kis ajándékok játékszerként, dekorációként is használhatók.

Tevékenységek az óvodában:

- Rajzolás (krétarajz, tollrajz, pasztellrajz, ceruzarajz)
- Festés (temperával, vízfestékkel)
- Mintázás, plasztikai munkák (agyaggal, só-liszt gyurmával, gipsszel)
- Díszítés – festéssel, karcolással, papírvágással, rátéttel (bőr, filc, papír, természetes anyagok), viaszolás, batikolás, papíralakítás, textildíszítés
- Képalakítás
- Építés

Az óvónő feladatai:

- Ábrázoláshoz egész nap helyet és változatos eszközkészletet biztosít a gyermekeknek.
- Az eszközök használatával, változatos anyagokkal, a rajzolás, a festés, mintázás és kézimunka különböző technikáival és eljárásokkal ismerteti meg a gyerekeket.

- Igényt alakít ki az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Játékidőben az ábrázoláshoz szükséges eszközöket a gyermekek szabadon használhatják.
- A gyermekeket egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva ötletadással segíti, ha elakadnak.
- Az ábrázoló tevékenységet, olyan megfigyelésekkel és helyzetek teremtésével készíti elő, melyből élmények származhatnak.
- Figyelmet fordít a téralkotásra, építésre.
- Lehetőséget teremt a csoportos munka kibontakoztatására.
- Alkalmanként témajavaslatokkal él, melyből a gyermekek szabadon választhatnak.
- A gyermek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások és a gyermekek munkáinak felhasználása a környezet szépítésében.
- Az elkészült munkák tartalmát mindig a gyermek fogalmazza meg.
- Az értékelést a gyermek egyéni képességéhez igazítja.
- Megismerteti a gyermekekkel (albumok, képeskönyvek nézegetésével) a neves képzőművészeti alkotásokat.
- Aktuális kiállításokat látogat a gyermekekkel.
- Biztosítja, hogy változatos tevékenységek révén fejlődjék a formaészlelés; a formák, alak, nagyság, irány szerinti megkülönböztetése, valamint a finommotoros és grafomotoros képesség – a szín képzeteinek gazdagodása: képi gondolkodásának, élmény- és fantázia világának fejlesztése.

7.7 TESTI NEVELÉS, MOZGÁS – MINDENNAPOS MOZGÁS

„Akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak és nem lankadnak el, járnak és nem fáradnak el.”

(Ézs 40,31)

Célunk:

- A természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása.
- Az egészséges testi fejlesztés.
- A szervezet erősítése, az ellenálló képesség alakítása differenciált terheléssel.
- A helyes testtartás alakítása.
- A harmonikus, összerendezett nagy- és kismozgások kialakítása.
- Rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása.
- A térben való tájékozódás, helyzetfelismerés fejlesztése.
- A döntés- és alkalmazkodóképesség fejlesztése, társra figyelés.
- Testsémafejlesztés

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete, nem szűkül le a testnevelési foglalkozásokra, jelen van a mondókás-énekes játékokban, az óvodai élet minden

területén. Tehát igen nagy a jelentősége. Ezért szükséges, hogy átgondoltan tervezzük és szervezzük meg a gyerekek egész napi mozgástevékenységét.
A mozgást nem kell külön megszerettetni a gyermekkel, mert állandó belső késztetést érez a mozgásra, örömmel és természetes módon gyakorolja azt.
A sokszínű, változatos testnevelő játékokkal elérjük, hogy a gyermekek természetes mozgása fejlődjék; a járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás. Fejlesztik a testi képességeket: mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.
Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában.
Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

Mivel az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlődése az élet első hét esztendejére esik, később már alig lehet korrigálni az elmulasztottakat. Ezért ezek fejlesztése igazi óvodás feladat.

A testnevelés foglalkozásokat tornatermünkben heti egy alkalommal tartunk. Ezt még nagy hatásfokkal egészítik ki az udvarra telepített sokféle, mozgásos játékokhoz alkalmazható eszközök, tornaszerek: mászókák, bújók, hinta stb., melyeket spontán módon minden nap használunk, valamint iskolánk hatalmas udvara, futó- és focipályája.
Az énekes játékok mozgásrendszere pedig messze túlszárnyalja bármelyik óvodai alkalmat, eszközt.
A mindennapos irányított testmozgás részét képezi a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.
Kiegészítő jellegűek továbbá a gyakori séták, kirándulások, amelyekre óvodánk szép környezete kiváló alkalmat ad.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Napi rendszerességgel célirányos mozgásfejlesztő tevékenységet végez, lehetőleg minél gyakrabban a szabadban, minimum 10 percben.
- A szabály és versenyjátékokon kívül a népi játékokkal is megismerteti a gyermekeket.
- Az udvari játékgyűjtemény tudatos felhasználását valósítja meg.
- Játékidőben az egészséges életmódot alakító tevékenységekhez lehetőséget és eszközöket biztosít, és figyelembe veszi az egyéni szükségleteket és képességeket.
- A jó hangulatú, szervezett testnevelést szolgálja: a körültekintő szervezés, a játékos hangvétel, a rövid, érthető utasítások, kevés várakozási idő.

7.8 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

„A természet örök könyvét forgatni ne szűnjél, benne az Istennek képe leírva vagyon."
(Vörösmarty Mihály)

Célunk:

A gyermekek egyéni fejlettségének és érdeklődésének megfelelően szerezzenek tapasztalatokat a közvetlen – és tágabb – természeti, emberi és tárgyi környezetről, valamint azok formai, mennyiségi és téri viszonyairól.

Az óvodáskorú gyermek csodálkozó szemmel néz az őt körülvevő világra. Minden érdekli, mindent meg akar tudni, de nem csak csodálattal vesz tudomást a dolgokról, hanem aktív módon közelít feléjük. Meg kell tanítanunk a gyermekeket arra, hogy felelősséget érezzen a teremtett világ iránt.

Elősegítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását.
Arra kell nevelnünk, hogy gondoskodni kell a környezetünkben lévő növényekről, állatokról. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való megfelelő-biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges. Séták, kirándulások alkalmával soksok ismeretet, tapasztalatot szerez. A külvilág tevékeny megismerésére nevelés során arra törekszünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyelhessen és tapasztalhasson meg a gyermek.
Az a gyermek, aki megismeri, megbarátkozik a természet szépségeivel, törvényszerűségeivel, a természeti folyamatok kölcsönhatásaival, később természetes módon védi is ezeket az értékeket. A gyermek érzelmi alapon válogat a család, az óvoda által nyújtott hatásokból. Ezért arra törekszünk, hogy nyugodt, békés körülmények között módja legyen szemlélődni az őt körülvevő világ rejtelmeiben, s minden érzékével megtapasztalhassa azt.
Lehetőséget teremtünk arra, hogy a csoportszobában a közösen gyűjtött terményeket, terméseket, kavicsokat, kagylókat stb. elhelyezzék. Csíráztatunk, magokat ültetünk, ágakat rügyeztetünk. Az udvaron lehetőséget biztosítunk virágok ültetésére (ládákban), gondozására. Megfigyelhetik fejlődésüket, érzékelhetik munkájuk fontosságát, eredményét, a virággal díszítjük a csoportszobát. Gyakran sétálunk a közeli botanikus kertbe, ahol megfigyelhetjük a ritka és a védett növényeket is különböző évszakokban. Ilyenkor felhívjuk a gyerekek figyelmét arra, hogy ne tördeljenek le ágakat, ne tépkedjék a virágokat.

Társadalmi környezetünknek a gyermekekhez legközelebb álló egysége a család. Isten gondoskodó szeretettel szülőket adott nekik, akik gondoskodnak róluk, szeretettel irányítják őket. A gyermekek figyelmét ráirányítjuk arra, hogy a családban mindenkinek meg van a maga feladata, szerepe, mindenkinek aktívan ki kell vennie részét a családi életben. Megerősítjük a gyermekeket abban, hogy a szüleiket tiszteljék, és hogy tudjanak hálát adni értük.
Ez kiegészül a tágabb társadalmi környezetünk értékeinek felfedeztetésével, kiegészül Isten családjának, egyházunknak, gyülekezetünknek megismertetésével, elfogadtatásával s a pozitív érzelmi kapcsolat kialakításával (templom látogatás, közös ünnepélyek).
Óvodai nevelő munkánk során az ismeretek közvetítésével, a közösen átélt élményekkel tudjuk megalapozni, lerakni a hazaszeretet csíráit, alapozni a természetes műveltséget, a nemzeti és népi hagyományok ápolását, továbbvitelét. Elsősorban a családra, szűkebb társadalmi környezetre támaszkodva tudjuk ezt a feladatot megvalósítani.
A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során a gyermek matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélőképessége, fejlődik tér-sík és mennyiség szemlélete. A matematikai nevelés a tevékenységek gazdag választékával lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. Megfigyeléseik alkalmával észreveszik, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóak, szétválogathatóak tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján. Sorbarendezést végeznek megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok szerint. A számfogalom megalapozására mérési, összemérési feladatokat végzünk mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. A gyermekek a geometria körében is tapasztalatokat szereznek (pl. építéssel, síkbeli alkotásokkal stb.), s eljutnak a geometriai formák felismeréséig. Meghatározó szerepet kap a külső világ tevékeny megismerése a gyermek képességeinek fejlesztésében, mint az érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás, konstruáló-ítélőképesség területén.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Környezettudatos magatartásra ösztönöz, példát mutat, felhívja a gyerekek figyelmét arra, hogy környezetünket hogyan óvjuk, gondozzuk.
- Megismerteti a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést és újrahasznosítást.
- Meg kell tanítani a gyermekeknek, hogy a természetben minden élőlénynek meg van a maga helye és szerepe.
- Láttatja a szűkebb és tágabb környezetében lévő élőlényeket, természeti jelenségeket mint Isten alkotását.
- Ismeri a gyermekek családi hátterét, szokásrendszerét és felhasználja ezeket a tapasztalatokat a környezeti nevelés folyamatában.
- Alkalmat teremt a természettel való közvetlen találkozásra, és lehetőséget biztosít a minél több érzékszervvel való tapasztalásra az élmények több szempontú felidézésére.
- Jó hangulatot, oldott légkört teremt a megfigyelésekre, a rácsodálkozásokra, amely elősegíti, hogy önmaguk fedezzék fel a környezetük tárgyait, jelenségeit.
- A környezeti témákat a helyi körülményeknek megfelelően dolgozza fel.
- A megszerzendő ismereteket az évszakokhoz is igazítja.
- Folyamatában láttassa meg a környező világ változásait (magból termés).
- A környezeti értékek terén első helyre kerüljön a szép, esztétikus jelenségek, emberi, tárgyi értékek megláttatása, az értékteremtő ember munkája, azok védelme.
- Az ismeretelsajátítás folyamatában kiemelkedő szempontja legyen a környezethez való alkalmazkodás, a helyes viselkedés, melyet a pozitív minta megerősítésével, a jó kiemelésével sok-sok dicsérettel, buzdítással alakítson ki.
- Gyakorlás során alakítsa ki a kulturális élet szokásait, viselkedési formákat, elemi ismereteiket (lakcím, szülők neve, foglalkozása, születésének időpontja stb.).
- A helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretetére és védelmére neveli a gyermekeket.

- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Virágoskert Tagóvodában kiemelten megvalósul,
(Csemetekert Tagóvodában is lehetőségeink szerint alkalmazzuk):

A Virágoskert óvodában kiemelt célunk a teremtett világ és a természet megismerése és megszerettetése, a természetvédelemmel való ismerkedés, az egészséges életmódra nevelés. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk elősegíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását, a teremtett világ megbecsülését. Célunk, a gyermekek ismerjék meg a teremtett világ értékeit és tudatosuljon benne annak megőrzésének fontossága. „Az ember a természet része, nem ura." Fontos számunkra a környezet megismertetése és a környezet tudatos szemlélet és környezet tudatos magatartás, a gyermekek és a természet közötti erős érzelmi kötődés kialakítása. A Biblia tanítása alapján ismerjék meg a Teremtő Isten csodálatos műveit, amelyek igazán értékes emberré, személyiséggé formálják őket. A fenntarthatóságra törekedve óvodásainkat környezettudatosabb magatartásra ösztönözzük, így felnőtt korukra boldog, megelégedett emberek lehetnek, akiknek embertársaikhoz való viszonyát az együttérző, megértő, segítőkész, toleráns emberi érzés jellemzi, valamint környezetükért felelősséget vállaló emberekké válnak. A teremtett világ megóvására tanítjuk óvodásainkat. Együtt, őszintén csodálkozunk rá az Isten csodálatos tetteire, a teremtett világ szépségére. Óvodapedagógusaink példát mutatnak nevelőmunkájukkal hitre nevelő tevékenységükkel, környezeti tudatosságot tükröző szemléletükkel.

Az óvoda egyik legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok fa, virág, cserje, és az ízlésesen kialakított veteményeskert. Az itt végzett tevékenység célja a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek (erő, állóképesség, gyorsaság) fejlesztése játékos formában. Az óvoda környezete, nevelési elveink, pedagógiai módszereink elősegítik a teremtett világhoz való pozitív kapcsolat kialakítását. Mintakövetéssel alakítjuk ki a környezet tudatos szemléletet a gyermekekben, melyet a szülőkkel és a társadalmi környezettel együttesen valósítunk meg. A környezetvédelmi jeles napok megünneplésével olyan értékeket adunk tovább, melyekkel erősítjük a gyermekekben az Istenhez tartozás érzését, a teremtett világ megőrzésének fontosságát. A program olyan óvodapedagógust igényel, aki a keresztény alapokat át tudja adni a gyermekeknek, aki a fenntarthatóságra nevelésre tanítja, neveli őket.

Tervezett ünnepeink: Aratási hálaadó ünnep, Teremtés hete, Állatok világnapja, Beporzók napja, Víz világnapja, Föld napja, Fenntarthatósági témahét, Madarak, fák napja.

Feladatunk a gyermekek számára megérthető helyi környezeti értékek összeállítása, környezetük felfedeztetése, megszerettetése, pozitív viselkedési formák, szokások, a mértékletesség, az isteni és a természeti törvényekkel harmonizáló magatartás kialakítása. Az élet szeretetére, tiszteletére, a teremtett világ csodájának felismerésére nevelés, a környezettudatosságra és fenntarthatóságra nevelés.

„És látta Isten, hogy ez jó" (1Móz 1,18b). Olyan magatartásformákat alakítunk ki a gyermekekben, amelyek a környezettel való harmónikus együttélést biztosítják majd a gyermekek későbbi életvitelében. Egyik legfontosabb feladatunk, hogy lehetővé tegyük a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek

rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. Kiemelt feladatunk, hogy a fenntartható fejlődés érdekében nagy figyelmet helyezzünk a fenntarthatósági szemléletformálásra és a környezettudatos magatartás alakítására. A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témák összeállítása, melyet természetes helyzetben, sokféle összefüggésben megvizsgálhatnak, felfedezhetnek a külső világ tevékeny megismerése, megszerettetése, megbecsülése és kötődésük mélyítése érdekében. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy megismerjék a gyermekek a szülőföldjüket, az ott élő embereket, a szokásokat, néphagyományokat, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét is. Életkoruknak megfelelő környezettudatos magatartást alakítunk ki bennük és arra neveljük őket, hogy igényesek legyenek környezetükre. Az óvodánkban megemlékezünk a természethez kapcsolódó "zöld" jeles napokról.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében
- Megismertetni a gyermekekkel az őket körül vevő természeti és társadalmi környezetet Pozitív viselkedési formák, szokások, a mértékletesség kialakítása Az élet szeretetére, tiszteletére, a teremtett világ csodájának felismerésére nevelés
- Az isteni és a természeti törvényekkel harmonizáló magatartás kialakítása
- A környezettudatosságra és fenntarthatóságra nevelés
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalatszerzés.

7.9 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

„Dolgozni csak pontosan és szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes."

(József Attila)

A gyermeki munka ebben az életkorban örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. Az eszközök vonzereje, a gyermek természetes kíváncsisága mind arra motiválja, hogy ezeket a feladatokat (naposi tevékenység, terítés, önálló megbízatások) egyre önállóbban végezze, eközben természetes módon alakul a gyermekek szociális magatartása, társas kapcsolata.
Vegyes életkorú csoportjainkban ügyelünk arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyiket sem terheljük túl. Életkoruknak és egyéni képességüknek megfelelő feladatokat adva hozzásegítjük a gyermekeket, hogy a másokért tett tevékenységben örömöt találjanak.
Munkálkodása közben egyre több információhoz, tapasztalathoz juthat az őt körülvevő világról. A tárgyak, a térbeli viszonyok, cselekvések stb. megnevezése szükségszerűvé válik, s ezzel gyarapodik a gyermek szókincse.
Helyben, időben, mozgásában állandóan alkalmazkodnia kell társaihoz, ez folyamatos érintkezést igényel, gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt között. A cselekvő tapasztalással

munkavégzés közben begyakorlódnak különböző munkakészségek. Az eszközök célszerű használatán kívül kialakulnak a munkavégzés, a munkaszervezés képességének alapjai is, fejlődik feladattudatuk, kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük.
Az újrakezdés, a hibajavítás lehetőségét mindig megadjuk a gyermeknek, hisz ez edzi az akaratot, az eredményre törekvést. A gyermekek munkáját fejlettségüktől függően értékeljük, amelyben mindig a közös öröm dominál, de fokról-fokra növeljük a követelményeket, differenciáltan, a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve. Igyekszünk éreztetni a gyermekkel, hogy egy-egy megbízatás jutalom, kitüntetés és a kötelességteljesítés során hangsúlyozzuk a saját és a mások elismerésére nevelést. A feladattudatuk ébrentartása, kitartásuk növelése érdekében közös látogatásokat szervezünk egy-egy munkahelyre, ahol megismerkedhetnek a különböző munkatevékenységekkel. Ellátogatunk családokhoz, ahol szezon jellegű (pl. szüret) munkákkal ismerkedhetnek meg a gyermekek.

Leggyakoribb munkafajták:

- Önkiszolgáló munka, mely végigkíséri az egész óvodai életet.
- Az állandó munka: naposi munka, ágyelrakás, csoportszoba, mosdó, öltöző rendjének ellenőrzése, ünnepek előtti készülődés, csoportszoba dekorálása, virágápolás, játékok javítása, barkácsolás.
- Eseti munka: szalvétahajtogatás, falevelek gyűjtése, hólapátolás, sütés, saláta, gyümölcstál készítés.
- Közösségért végzett munka: újsággyűjtés, gesztenyegyűjtés.
- Megbízatások: különböző feladatok gyakoriságával a feladattudat mélyítése.
- Virágoskert Tagóvodában növényápolás, gondozás, magaságyásokban, gyümölcsfák gondozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan nyugodt, békés hangulatot teremtsen csoportjában ahol a gyermek örömmel, önállóan tevékenykedik, de bármikor lehetősége van segítséget kérni társaitól, vagy a felnőttektől.
- Megláttatja az emberi munka fontosságát, a produktum szépségeit.
- Az udvari munkagyűjtemény elvárásához formálja a csoport munkáját.
- A gyermekekre olyan munkát bíz, amely az életkori sajátosságuknak megfelelő.
- A gyermekek önálló munkavégzését támogatja, próbálkozásaikat segíti.
- Keresi a gyermekmunka kiszélesítésének lehetőségét.
- A szülők figyelmét felhívja a gyermekmunka fontosságára.
- A gyermek folyamatos – saját magához mért – konkrét, reális értékelése a gyermekekkel együttműködve.

8 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követésével végezzük, melyet az Ovikrétában az egyéni fejlődési naplóban dokumentálunk.
A gyermekek fejlődését sajátos törvényszerűségek határozzák meg (genetikai adottságok, környezet, nevelés és érés). Az életkori fejlettségi mutatók viszonyítási pontok, a gyermek egyéni képességei fejlettségének reális megismeréséhez. A családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége 6-7 éves korra eléri azt a szintet, amely garantálja a sikeres iskolakezdést. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
Az iskolai érettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak. A kritériumok egyformán fontosak és szükségesek az iskola sikeres megkezdéséhez.
Ehhez **az óvodai nevelés feladata:** a gyermek optimális fejlődésének segítése az egyéni sajátosságok és képességek kibontakoztatásával.
Az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettség eléréséhez az óvodapedagógusok a nagycsoportos korú gyermekeknek külön foglalkozást szerveznek (közös feladatvégzés, irányított tevékenység, mesehallgatás). Ezeket úgy valósítjuk meg, hogy csoportosan együtt tevékenykedve asztalnál, vagy szőnyegen ülve végzik ezt a gyerekek, ezzel is erősítjük óvodásaink feladattudatát és feladattartását. Napi, összesen 45 perc differenciált iskola-előkészítő fejlesztő foglalkozást szervezünk, és ezt dokumentáljuk az Ovikrétában.
Az előző fejezetekben leírt óvodai nevelés feladatai és az óvodai élet tevékenységformái biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését és a közösségi életre történő felkészítést.
Minden óvodásunk és a kiemelt figyelmet igénylő gyermek egyéni fejlesztésével, fejlődésének segítésével elérjük, hogy a gyermekek eljussanak az iskolakezdéshez szükséges értelmi-, lelki-, szociális és testi fejlettséghez, az iskolaérettséghez.
Cél: a felelősségteljes körültekintéssel irányított fejlettség szerinti beiskolázás megvalósítása. Minden óvodás akkor menjen iskolába, amikor erre éretté válik, s amikor ez a továbbfejlődés számára a legalkalmasabb.

8.1 TESTI FEJLETTSÉG:

- 6 éves kora körül megtörtént az első alakváltozás – életkorának megfelelő testsúlya, magassága, épek a mozgásszervei, érzékszervei, látása és hallása.
- Megváltoznak a testarányok, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezett, harmonikus finommozgásra képes, ismeri és alkalmazza a higiéniai szabályokat. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

8.2 ÉRTELMI ÉS LELKI FEJLETTSÉG:

A szociális magatartással szoros összefüggést mutat a munkaérettség
(teljesítménymotiváltság, feladattudat)

- A gyermek örömmel készül az iskolába, szeret és akar tanulni.
- Érdeklődő, tele van megismerési vággyal, kíváncsisággal.
- Általános értelmi fejlettsége, a tanuláshoz szükséges képességei, intelligenciaszintje fokozatosan fejlődik.
- Az észlelés (látás, hallás, tapintás), és mozgásos struktúrák (forma- térérzékelés, alaklátás) működésének összerendeződése, integrálódása megtörténik, melyeknek a tanulás eredményességében meghatározó a szerepük.
- Képes alak- forma- méret- szín- forma- felület- anyagpárosításra, különbségek, azonosságok felismerésére. A környezet tárgyait jelekből, jelzésekből is felismeri (tapintás, illat), a részből képes kirakni az egészet, az egész látásakor felfedezi a hiányzó részeket.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, családjáról, a napszakokról, ismeri és alkalmazza az alapvető közlekedési szabályokat, ismeri a járműveket, az évszakokat, azok legjellemzőbb jegyeit, a környezetében található növényeket, állatokat… Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Tájékozódik szűkebb környezetében, ismeri az ott lévő intézményeket, épületek funkcióját.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Érzelmileg kötődik lakhelyéhez, szereti a természetet, meglátja annak szépségét, védi, óvja a növényeket, állatokat, környezete épségét.
- Testsémája kialakult, ismeri saját testrészeit, saját testén és a térben is jól tájékozódik, felismeri a jobb – bal irányokat, érti az alatt, fölött, előtt, mögött, között jelentéseit.
- Megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és az átvitele, képes akaratlagos figyelemre, tárgyak, jelenségek fontosabb jegyeinek tudatos megfigyelésére, mellyel fejlődik koncentrációs és megfigyelőképessége.
- Az önkéntes emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. Megnő a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Érthetően, folyamatosan, összefüggően beszél: gondolatait, érzelmeit, életkorának megfelelő tempóban, hangsúllyal és beszédritmussal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, bár a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Szereti a problémahelyzeteket, új megoldásokat is keres, a feladatvégzésben kitartó, sikerre törekvő. Gyakran ellenőrzi tevékenysége eredményességét, felfedezett hibáit javítja.

8.3 SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG:

Az iskola iránti beállítódása pozitív, készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, érzelmileg kiegyensúlyozott.

- Képes kapcsolatok alakítására, a társakkal, felnőttekkel való együttműködés, együttmunkálkodás jellemzi.
- Mély benne a közösség iránti igény s az abba való beilleszkedés képessége.
- A felnőtt irányítását elfogadja, a feladatokat vállalja.
- Elfogadja, ismeri és igyekszik betartani a szabályokat, fokozatosan alakul az alkalmazkodás és önérvényesítés helyes aránya, a szabályokat belső indítékból követi.
- Önfegyelmének és önállóságának fejlődése elindult. Késleltetni tudja vágyait, akaratát, valamint szükségletei kielégítését. Képes mások igényeihez is alkalmazkodni.
- Feladatmegértése és a feladattartás képességére jellemző, hogy erősödik feladattudata, kitartása. A feladat elvégzését munkatempója önállósága, önfegyelmének alakulása biztosítja. Figyelme tartós, jellemzi a tolerancia, a pontos megfigyelés, jó vizuális és auditív memória és kötelességtudat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek iskolaérettségi kritériumai a sérüléstípustól függően az előzőekben írtaktól eltérőek. Az iskolaérettséget, az iskolatípust vagy további integráció lehetőségét a sérüléstípusnak megfelelő kritériumok alapján, - vizsgálataikat követően – a szakértői bizottságok határozzák meg.

8.4 AZ ISKOLÁBA LÉPÉS TÖRVÉNYI FELTÉTELEI

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet korábban eléri, az Oktatási Hivatal engedélye alapján hatodik életévének betöltése előtt megkezdheti tankötelezettségének teljesítését az általános iskolában. Ennek érdekében a szülőnek kérelmet kell benyújtania az Oktatási Hivatalhoz.

Indokolt esetben a gyermek a szülő kérelmére és az Oktatási Hivatal ezt támogató döntése alapján további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

A döntéshez, óvodapedagógusaink a gyermek fejlődéséről pedagógiai véleményt állítanak ki, melyet a szülők az Oktatási Hivatalhoz benyújtott kérvényhez csatolhatnak.

A tanköteles kort, vagyis a hatodik életévét elérő gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben maradásáról 2020. január 1-jétől az Oktatási Hivatal dönt. Az Oktatási Hivatal döntése kötelező: amennyiben a szülő/gyám kérte, hogy gyermeke további egy nevelési évig óvodában maradjon, és ezt a kérelem, a benyújtott igazoló dokumentumok, és a szükség szerint kirendelésre kerülő szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az Oktatási Hivatal engedélyezi, utóbb a döntés kérelemre történő visszavonására nincs lehetőség.

9 AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZETI KERETEI

9.1 INTEGRÁCIÓ

„Ne késs jót tenni a rászorulóval, ha módodban van, hogy megtedd."
(Péld 3,27)

A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek fogadásának szabályai:

- GYMS Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Soproni Székhelyintézménye által kiállított szakvélemény alapján
- az SNI státusznak megfelelő szakember biztosítása
- az SNI státuszú gyermekeknél a mindenkori lelki és fizikai állapot alapján, a szülővel egyeztetve határozzuk meg, az óvodai közösségben való tartózkodást. Szükség esetén szakorvossal is konzultálunk.

A tevékenységek szervezeti keretei:

Választható, kötetlen tevékenységek és kötelező tevékenységek formájában valósulnak meg.

Kötelező:

- Mozgás, mozgásos játékok (testnevelés) minden korcsoportnak,
- Mese – minden korcsoportnak
- Ének-zene, népi játék, tánc – tanköteles korú gyerekeknek
- Rajz, mintázás, kézimunka – tanköteles korú gyerekeknek
- A külvilág tevékeny megismerése – tanköteles korú gyerekeknek

Szabadon választható tevékenységek:

- Rajz, mintázás, kézimunka
- A külvilág tevékeny megismerése (környezet, matematika)
- Ének-zene, népi játék, tánc
- Vers-mese, dramatikus játék

A tevékenységek időkeretei

Hetirend

A tevékenységek heti rendje segíti az óvodapedagógus tervező, szervező munkáját, az óvodai csoportok zökkenőmentes működését.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamok párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezéséhez.

A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A csoportok hetirendjét össze kell hangolni.

Napirend

A napirend kialakításánál a gyermekek napi életritmusát, életkori sajátosságait kell figyelembe venni. A napirend járuljon hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Biztosítsa a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.
A napirendet a folyamatosság, stabilitás és rugalmasság jellemzi. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
Az étkezési alkalmakat kötötten szervezzük a közös asztali áldás, a nyugodt, asztalközösség légkörének megteremtése érdekében. A napi tevékenységeket úgy kell szervezni, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban.

Stabilitás és rendszeresség a napirenden belül
Az azonos időpontban visszatérő tevékenységet a tízórai, az ebéd, az uzsonna, szabadlevegőn tartózkodás és a pihenés jelenti.
A napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését.
A napirend alkalmazkodjék az évszakokhoz.
A különböző csoportok napirendjét úgy kell koordinálni, hogy legyen lehetőség a csoportok közös tevékenységére, a csoportok közötti kölcsönös segítségnyújtásra.
A napirend tartalmazzon órabeosztást a kezdő és végpontok megjelölésével.

9.2 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS TERVEZŐ MUNKÁJA

Az óvoda sajátosságai és törekvései alapján kialakított „Egyházi Ünnepkör” az éves tervezést áttekinthetővé teszi.
Óvodai nevelésünk céljainak és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét az egyházi ünnepkör adta aktualitáshoz, az évszakok figyelembevételéhez, valamint a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva tervezzük meg.
Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása, még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan figyelembe vesszük a gyermekek különböző fejlődési ütemét. A gyermek fejlődését tekintve különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét fejleszteni. A nevelés és tanulás szervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon az éves illetve az alábbi periódusokban végezzük:

- szeptembertől – januárig
- januártól – június 15-ig

A nyári nevelőmunka tervezése június 15-től augusztus 31-ig tart.

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól. Az egyes ciklusok végén a nevelőmunkát a csoport másik óvónője értékeli.

A fejlesztés kerete:

- A teljes nevelési folyamat osztatlan csoportokon belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.
- Az egyéni fejlesztés az integrált gyermekek esetében egyéni fejlesztési tervek alapján történik, a szakértői vélemény és a fejlesztést végző gyógypedagógus saját vizsgálataira, speciális megfigyeléseire alapozva.
- A nevelési folyamatba szervesen illeszkedik a tanulási folyamat, melynek részei:
- az önálló és irányított tapasztalatszerzés,
- a komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások.

A konkrét formában történő tervezést kéthetes periódusokban tesszük, csakis ez esetben nyílhat lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására. A gyermeket foglalkoztató kérdések és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok.
A tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés – tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni. A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.
Kevesebbet, de azt alaposabban, többboldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.
A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónő számára.

A tervezőmunka dokumentálása az Ovikrétában, az **óvodai csoportnaplóban** történik. A csoportnapló következőket tartalmazza:

- Az óvoda neve, csoport megnevezése
- A csoportnapló hitelesítése
- a csoport óvodapedagógusai – a gyermekek névsora és jele
- a gyermekcsoport összetétele
- a gyermekek születési helye és ideje
- a gyermekek születésnapja
- a hetirend
- a napirend
- eseménynaptár
- munkaterv
- nevelőmunka tervezése, értékelése
- szervezési feladatok
- szakmai ellenőrzések, látogatások
- éves terv
- tervezés témákhoz és tevékenységekhez kötve tetszőleges ciklusonként
- óvoda és család közti kapcsolattartás formái
- balesetvédelem

- módszertani eszköztár
- udvari élet tartalmi gazdagítása
- udvari munkagyűjtemény
- sétarend, kirándulások szabályai

10 AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE, A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

„A gyermeknek az Isten két kicsi kezet adott
Egyik keze az apja kezét fogja,
A másik az anyjáét
Nem lehet ezt a láncot büntetlenül elszakítani."
(Gárdonyi Géza)

Alapelv: A családi nevelés támogatói, segítői, olykor kiegészítői vagyunk.

10.1 A SZÜLŐKKEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

Együttműködési megállapodás aláírását kérjük az óvodánkba érkező gyermekek szüleitől. (Lásd: 12.2.4.)

A szülők részesei lehetnek az ünnepi készülődés keresztyén jellegű folyamatának, megismerhetik az ünnepekhez kapcsolódó bibliai tartalmat, az ünnepek eredetét. Közös ünneplés a templomban, óvodában a gyerekek és vállalkozó kedvű szülők aktív bekapcsolódásával.
Az óvodában létező hagyományos kapcsolattartási formákat a programból fakadó tartalmi sajátosságok gazdagítják, egyben hatnak a családok szemléletmódjára. A közös együttlétek felkeltik az otthoni kipróbálás vágyát, egyre több család életmódjában jelennek meg a készülődés, az ünneplés óvodában, egyházi közösségben látott elemei. Az Isten felé fordulás az egymásra figyelés új emberi kapcsolatokat teremt, barátságok szövődnek nem csak a gyerekek között, hanem a családok között is.
A program a gyerek egyéni fejlesztése érdekében a családokkal való együttnevelést előtérbe helyezi. A partnerkapcsolat konkrét cselekvésben nyilvánul meg, a kapcsolatteremtés és –tartás hagyományos formáit megtartja és gazdagítja.
Bevonjuk őket a programok szervezésébe, bonyolításába, szorgalmazzuk azokon részvételüket: kirándulás, szülők bálja, nyílt napok, értekezletek. Folyamatosan keressük a kapcsolattartás bővítésének lehetőségét.
Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz az esetleges segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket a családi környezetben, felmérje a helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól.

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveink közelítésére.
Óvodánkban nyitott, napi kapcsolatban vagyunk a szülőkkel. A szülő így folyamatosan tájékozódhat a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, de az óvodapedagógus is a családban történt változásokról, eseményekről.
A szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.
Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk az óvoda mindennapjainak megismerésére. Személyes élményeik alapján a gyermekeik új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítő képességéről, módjuk van társaikkal való összehasonlításra is. A szülőnek előzetes bejelentkezés alapján bármikor joga van gyermekét megfigyelni a csoportban.
A fogadó órák megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.
Az óvodások adatainak kezelését, nyilvántartását és a kapcsolattartást az óvodapedagógusok 2024. szeptembertől az OVIKRÉTA felületen végzik.

10.2 KAPCSOLATTARTÁS MÁS INTÉZMÉNYEKKEL

A bölcsőde, mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere, hasznos információkat adhat a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről. Az átmenetet segíti a két intézmény és a gyermekek gondozásáért neveléséért felelős felnőttek kapcsolatfelvétele.
Iskolánkkal a kapcsolattartás folyamatossága az együttműködés nélkülözhetetlen eleme. Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkánkkal és viszont. Nyitottak vagyunk az iskola felé, így a nevelők bármikor megfigyelhetik az óvoda életét. A nagycsoportosokkal többször felkeressük az iskola első osztályát. Részt veszünk a gyerekekkel egy-egy iskolai ünnepségen, meghívjuk őket óvodai rendezvényekre. Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermekek beilleszkedésének folyamatát. Fontos számunkra az óvodából az iskolába történő átmenet zavartalan biztosítása, hogy minden gyerek örömmel induljon iskolába. Közös alkalmak szervezése: pl. neveléssel kapcsolatos előadások, értekezletek, esetleg egyes ünnepek, valamint kirándulások az iskolai nevelőtestülettel.
Iskolánkkal, és valamennyi intézménnyel való kapcsolatunkkal gyermekeink testi, szellemi, lelki fejlődését, gazdagodását szeretnénk szolgálni.

Óvodánknak szoros kapcsolata van a soproni Evangélikus Gyülekezettel. A gyermekek tapasztalatot szereznek arról, hogy a felnőttek éppen olyan bizalommal, szeretettel fordulnak Istenhez, mint ahogy azt az óvodai közösségben már átélték. Az óvodás családok közül többen részt vesznek a vasárnapi gyermek istentiszteleten, valamint a gyülekezet által szervezett családi játszódélutánon. A gyülekezet és az óvoda közötti kapcsolat ébrentartásában a gyülekezet lelkészei segítségünkre vannak, hisz gyakran jelen vannak óvodánkban.

A német nemzetiségi csoportjaink okán kapcsolatot tartunk a soproni Német Nemzetiségi Önkormányzattal. Ha más nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermek kerül óvodánkba, felvesszük a kapcsolatot az őt érintő kisebbségi szervezetekkel is.
A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Egyéb partnerkapcsolataink, akik munkánkat segítik:

- Soproni Evangélikus Gyülekezet
- MEE Oktatási Osztálya
- Evangélikus Óvodák
- SMJV Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Oktatási Minisztérium
- NNGYK (a korábbi ÁNTSZ)
- OKI
- Egyesített Pedagógiai Szakszolgálat
- Családsegítő Intézet
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Egészségügyi Alapellátás
- EATREND gyermekétkeztetés
- Országos Statisztikai Hivatal
- OKÉV
- Vármegyei Pedagógiai Intézet

11 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Célunk a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, segítségnyújtással a veszélyeztetettség megszüntetése és együttműködés a különböző szakemberekkel a prevenció érdekében.
Elveink: A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása, védelem biztosítása a fizikai, lelki erőszakkal szemben.
A család, mint a legkisebb társadalmi egység és a családon belüli nevelés tiszteletben tartása, erősítése.
A szülőket a legjobb óvoda is csak helyettesítheti, de nem pótolhatja.
A gyermek iránti felelősség ébren tartása érdekében, folyamatos és állandó kapcsolat kialakítása és tartása minden szülővel, akit a segítő szándék vezérel.

Keresztyén nevelési programunk az Óvodai nevelés országos alapprogram feladatait az egészséges életmód alakításában, érzelmi nevelés és szocializáció biztosításában, az értelmi fejlesztésben jelöli meg, biztosítva a testi – lelki szükségletek kielégítését. Ennek szellemében fogalmazza meg az óvodai pedagógiai programunk a személyiségfejlesztés fő feladatait a lelki

nevelés, az anyanyelvi nevelés, a szociális és én-fejlődés, az érzelmi és az értelmi fejlődésének területén.

Az óvónő feladatai:

- Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvó intézkedést tesz.
- Elősegíti a környezetünkben élő és tudomásunkra jutott veszélyeztetett és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- A szociálisan hátrányos gyermekek családi körülményeit megismeri a gyermek neveltségi szintjét megállapítja és egyénre szabott fejlesztést határoz meg.
- Elősegíti az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket zökkenőmentessé teszi az adott csoportba.
- Családlátogatások, beszélgetések, szülői értekezletek alkalmával a gyermekek és családjuk körülményeit megismeri.
- A problémákat és a hátrányos helyzetre utaló jeleket, okokat felismeri, és ha szükséges, szakember segítségét kéri (orvos, pedagógiai szakszolgálat, logopédus, gyermekjóléti szolgálat, családsegítő, szakértői bizottság).
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslattal segíti elő.
- Kapcsolatot tart az óvoda gyermekvédelmi felelősével, illetve a helyi gyermekvédelmi szervekkel.
- A családban jelentkező problémákat figyelemmel kíséri a gyermek védelme érdekében.

A gyermekvédelmi feladatok összehangolását a gyermekvédelmi felelős végzi. A gyermekvédelmi felelős a nevelőtestületnek az a tagja, aki az óvoda igazgatójának megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezeknek a szempontoknak az érvényesülését.

Feladatai:

- A szociálisan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése és nyilvántartása az óvodapeagógusok segítségével.
- A gyermekek veszélyeztetettségének „ok kutatása”.
- Minden nevelési év elején a gyermekvédelmi tervben rögzített szempontok szerint munkaprogramot készít. A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet intézményi kritériumainak óvodai szintű megállapítása.
- Szükség esetén intézkedést, segítséget kér az adott szakembertől, illetékes szervektől.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelem jogszabályi változásait.
- Folyamatos kapcsolatot tart az Óvoda igazgatóval, Gyámhatósággal, Szociális Irodával, Gyermekjóléti szolgálattal, Családsegítővel.

12 ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

Célja: A pedagógiai gyakorlat fejlesztése, segítése.

- a dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése

- a pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- az óvodai pedagógiai program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

Az óvodapedagógusi gyakorlati munka ellenőrzése:

- Az óvónők pedagógiai munkájának ellenőrzésekor az igazgatót segítő, megerősítő szándék vezérelje, legyen tárgyilagos, következetes, igazságos.
- Fontos a nyílt, őszinte kapcsolata a beosztottakkal.
- A bizalomra alapozott, tapintatos ellenőrzést tartjuk hivatásunkhoz méltónak.
- Reális, objektív értékelés, melynek feltételei: a tényszerűség és az összeférhetőség.
- A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont a nevelő- fejlesztő munka hatékonysága, színvonala, eredményessége, az óvónői személyiség értékei.
- A beosztottakkal való viszonyban az egészséges kritikai szellem nyílt, őszinte kapcsolatokon alapuljon. Ügyelni kell arra, hogy a hangnemet és a viselkedést egymás kölcsönös megbecsülése, tisztelete jellemezze.

Az óvodai csoportok és gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése:

- Valljuk, hogy tervszerűséget csak pedagógiai tudatosság biztosíthat. A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési-fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek.
- A gyermekcsoport nevelési-tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényéhez, a spontán helyzethez igazodik. A terv nem megmásíthatatlan, hanem az élethelyzetek, a gyermekek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.
- A gyermekek megfigyelésének szempontjai alapján vezetett egyéni fejlődési dokumentum ellenőrzése folyamatosan történik.
- A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő nevelési év feladatait.

13 AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

13.1 AZ EVANGÉLIKUS ISKOLA TEOLÓGIAI-PEDAGÓGIAI ALAPVETÉSE

A Magyarországi Evangélikus Egyházban elkötelezettek vagyunk az oktatási-nevelési küldetésünket szolgáló iskolánk fenntartásában és működtetésében. A Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában csak Krisztusra figyelő Isten-hitünk vezérelhet minket, melynek evangélikus jellegéhez ragaszkodunk. Ennek szellemében az evangélikus iskola legfontosabb egyedi alapjai a következők.

13.1.1 A megközelítés

Az evangélikus iskolában a legfőbb érték az ember, aki Isten teremtménye, kegyelemre szoruló és Krisztusban megmentett egyéniség.
Az evangélikus iskolában alapvetően nem a teljesítmény határozza meg az egyes ember értékét. Személyes elköteleződésünk a ránk bízottak iránt nem függ elért tanulmányi eredményeiktől. Ebben az egyén iránti elköteleződésben látjuk a személyiség kibontakoztatásának, az önálló döntésekre való nevelésnek, az igényes tanulmányi munka magas színvonalának kulcsát.

Ezért iskolánk arra törekszik, hogy megismerje és elfogadja tanulói teljes személyiségét, és lehetőségeinek távlatát szem előtt tartva végezze napi munkáját. Ennek érdekében a diák-tanár, diák-diák, szülő-tanár és tanár-tanár kapcsolat magas minőségére törekszünk. Figyelünk arra, hogy az oktatás minden résztvevője megfelelő biztatást és bátorítást kaphasson munkája végzéséhez és saját kiteljesedéséhez.

13.1.2 A döntéshozatal

Jézus tanításának és életpéldájának értelmében az evangélikus iskola szándéka személyes emberi kapcsolatok kialakítása. Nem kíván elszigetelődni nehéz helyzetektől sem. Életfolytatásában elsősorban nem a külső szabályok elsődlegesek, hanem az Isten-közeli aktuális döntésekhez ragaszkodik, melyeket nem akar ettől független törvénnyé tenni. Ezt csakis a Jézus Krisztusban való bizalmi közösségben tudja elképzelni. Munkájában ezt az egész életre szilárd bázist adó bizalmi közösséget igyekszik felébreszteni tanulóiban.

Ezért iskolánk olyan egyéni és közösségi élményeket kínál, amely esélyt ad a hit megerősödésére. Diszkréciót, védelmet, személyességet nyújtunk tanulóinknak a hit megélésére. Mindenkit saját érési folyamatában látunk. Hitoktatóink, iskolalelkészeink, tanáraink nem hatalmi helyzetből hanem esendő, személyes példaadással segítik ezt.

13.1.3 A Biblia

Az evangélikus iskola a Bibliát alapnak tekinti, mert benne – a múlt- és jelenkor személyes és közösségi tanúságtevői révén – rajzolódik ki Krisztus személye, akin keresztül Isten személyes

jelenlétével találkozik. Emiatt központi kérdésnek tartja az Írással való elmélyült, személyes, bölcs és tudós foglalkozást, a benne olvasottak aktuális megértését, hogy Isten igéje szabjon irányt és mértéket gondolkodásának és cselekedeteinek.

Ezért iskolánk igyekszik tanulóit eljuttatni a magabiztos bibliahasználat szintjére. Tanáraink a Bibliát a technikai használaton és tárgyi ismereteken messze túlmutató forrásként és alapként láttatják, mely Krisztusra mutat, s melyen keresztül Isten keres minket.

13.1.4 A közösség

Az evangélikus iskola Krisztus lelkületével működő gyülekezetté kíván formálódni. A benne alakuló közösség tagjai arra hívattak el, hogy Krisztus tanítványaivá, Isten népévé váljanak. Készek legyenek szeretetben elfogadni a sokféle gondolkodást, irgalmas szeretettel vegyenek részt egymás életében, vállalják a világban való jelenlétet, legyenek készek bűnöket megbocsátani, és járja át őket a jó cselekvésének természetes vágya. Ugyanakkor tanítványaink – ha kell – legyenek képesek felmutatni evangélikus hitüket és képviselni keresztény értékeiket a kor kihívásaiban.

Ezért iskolánk nevelőmunkájának középpontjában nem a jótettek halmozása, a tanulmányi versenyek megnyerése vagy a jó magaviselet áll. Amikor tanulóinkat elfogadásra, megbocsátásra, a társadalmi előítéletek elvetésére, a megalázottak és megszomorítottak védelmére neveljük, akkor Krisztus embereiként tesszük ezt. Így segítjük őket az emberi értékek csendes és határozott képviseletére.

13.2 A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

13.2.1 Pedagógiai munkánk alapelvei, értékei

Az evangélikus nevelés általános célja: segíteni az embert, hogy higgyen a Szentháromság Istenben, aki különös módon Jézus Krisztusban nyilatkoztatta ki magát. Ezt a hitet úgy tudja betagolni személyes élete teljességébe, hogy egész élete során keresse Isten közelségét, egyúttal elkötelezze magát, és részt vegyen Isten akaratának megvalósításában.

„Az evangélikus egyház közoktatási intézményeinek célja az, hogy tanulóit evangélikus szellemben, a magyar haza hű polgáraivá, evangélikus tanulóit egyházunk öntudatos, hű és áldozatkész tagjaivá, a más felekezetű tanulókat egyházunk megbecsülésére, és a lelkiismereti szabadság tiszteletben tartásával, a lehetőségekhez képest saját egyházuk segítségével is nevelje, minden tanulóját a hatályos állami köznevelési törvényben megfogalmazott oktatási célkitűzésének megfelelően oktassa, és az egyes iskolatípusok sajátos céljainak megfelelően képezze ki.” (MEE Törvényei VIII. tv. 19. §)

Isten ajándékának tekintjük a gyermeket és adottságait, valamint azt a lehetőséget, hogy a családdal együtt az Ő munkatársai lehetünk a reánk bízott fiatalok formálásában, a bennük rejlő képességek, lehetőségek kibontakoztatásában.

Hangsúlyozzuk, hogy az ember tudatos élőlény, aki képes saját maga és az őt körülvevő emberi, technikai és természeti környezet megismerésére, aki megkülönböztetésre és szabad választásra képes jó és rossz, igaz és hamis, szép és rút között, aki életét egyszeri és megismételhetetlen történésként éli meg, akinek élete másokkal való kölcsönhatásban teljesedik ki.

A nevelést (növelést) csak kölcsönös tisztelet alapján tartjuk eredményesnek, ha tanár és diák Krisztusban testvérnek tekinti egymást.

Igyekszünk, hogy pedagógiai munkánkat az egyházi nevelési-oktatási hagyományaink mentén, ugyanakkor korunk modern pedagógiai módszereivel, eszközeivel végezzük.

Pedagógiai módszereinket a diákok tanulási és fejlesztési igényeit kielégítve választjuk meg, melyekben fontos szerepet játszik a gyermekközpontúság, a személyközpontúság, az élményadás és az egész pedagógia élményalapúsága.

A konfliktusokat inkább a jóvátételi megoldásokkal, mint az elmarasztalás eszközeivel igyekszünk kezelni. Ebben a gyakorlatunkban segítő szerepet vállal az iskola pedagógusaiból szerveződött „Támogató csoport”, amely a resztoratív módszerrel kezeli a konfliktusokat.

Intézményünk másodlagos célja a Sopronban kialakulóvá váló evangélikus központ aktív elemévé válni, az evangélikus szellemiség megismertetését és terjesztését szolgálni.

13.2.2 Nevelési céljaink

Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél”

1Kor 9,26

- A tanulók ismerjék meg a Biblia és az egyház tanításait, hogy ezek által indíttatást kapjanak a keresztény világnézet, a személyes meggyőződés kialakításához.
- A tanulók sajátítsák el egyházunk hagyományait és szokásait, értsék meg és gyakorolják az istentisztelet rendjét, szokásrendszerükbe épüljön be az imádkozó élet és egyéb lelki tevékenység.
- A nevelés során a tanulók sajátítsák el a Biblia tanításain alapuló keresztény etika és értékrend szabályait, azokat építsék be magatartásukba, életvezetésükbe, értékrendjükbe, segítse őket arra, hogy az erkölcsi élet választutjain helyes döntéseket hozzanak.
- A tanulók az Úrba vetett hittel és bizalommal éljenek, aki mindannyiunk Atyja, s Jézus megváltó kegyelmének bizonyságában tudják az ő kezébe tenni sorsukat.
- A tanulók ökumenikus szellemben ismerjék meg más keresztény egyházak életét, tiszteljék mások vallásos meggyőződését.
- Az iskola nevelje tanítványait családjukkal szorosan együttműködve társaik iránti szeretetre, együttélésre és megértésre.

- A tanulók legyenek érzelmileg kiegyensúlyozottak, empatikusak, elfogadók, nyitottak a jóra, együttérzőek és segítőkészek.
- A tanulók rendelkezzenek azokkal a személyiségjegyekkel, kognitív kompetenciákkal, amelyek alapján belső igényükké válik az életen át tartó tanulás, az alkotó munka.
- A tanulók rendelkezzenek alkalmazható tudással, az élethosszig tartó tanulás képességével, a személyes boldoguláshoz szükséges kompetenciákkal és egyenlő esélyekkel a társadalomba való sikeres beilleszkedéshez.
- A tanulók tegyenek szert olyan használható tudásra, amellyel biztosított a magasabb iskolatípusba való lépés, és amellyel képesek a fejlődő, állandóan változó világban való eligazodásra, illetve a képességeiknek megfelelő pályaválasztásra.
- Diákjaink felkészültsége, motiváltsága tegye képessé őket arra, hogy megfogalmazzák saját életcéljukat, életstratégiájukat, céljaikért tudjanak kitartóan dolgozni.

13.2.3 Nevelési feladataink

A nevelési rendszer épüljön a tanulók életkori sajátosságaira. Törekedjünk arra, hogy a gyerekek maguktól fogadják el az intézmény által közvetített értékeket. Lehetőség szerint indirekt módszerekkel, de esetenként irányítva vezessük őket a helyes út választására.

- Törekszünk arra, hogy pedagógus példamutatásunkkal és irányításunkkal ráébredjen minden tanulónk arra, hogy a keresztény értékrend biztos alapokat teremt az életben, melyre minden élethelyzetben lehet és érdemes támaszkodni.
- Segítjük az önálló tanulás képességének a megszerzését. Motiválttá tesszük a tanulókat a tudás megszerzésében olyan tanítási-tanulási folyamatok megszervezésével, amelyek a tanító/tanár-tanuló együttes munkájára, valamint a tanulói cselekvések sorozatára építenek, és ezek által a diák alkalmassá válik az önálló tanulásra.
- Intenzív differenciálással, fejlesztéssel felzárkóztatjuk a hátrányos helyzetű, lemaradó gyermekeket, illetve segítjük a tehetségeseket a kibontakozásban.
- Célunk olyan személyiségek nevelése, akik megtanulnak konfliktusokat kezelni és megfelelni a kihívásoknak, és akikben kialakul az egészséges és tisztességes versenyszellem.

<u>Meg kell tanítani diákjainkat:</u>

- Együtt élni a világban tapasztaltakkal, ugyanakkor meg kell tanítani azt is, hogyan kell megőrizniük identitásukat és értékeiket.
- Arra, hogy nem értéktelenebbek (de nem is értékesebbek) másoknál, hogy életük, egészségük is érték, életüknek transzcendens távlatai is vannak.
- Az élet és a család tiszteletére, a lemondás nevelő erejére, saját, valamint mások testi épségének megóvására.

- Hitük megvédésére.
- Véleményük bátor, de másokat nem sértő kimondására.
- Arra, hogy dolgozzanak belső értékeik kialakításán.
- Arra, hogy tanúsítsanak tisztelettudó magatartást, legyenek képesek az együttműködésre a felnőttekkel és a korosztályukkal egyaránt.
- Felelősséget vállalni döntéseikért, tetteikért, rendelkezzenek helyes önismerettel, önkritikával, kulturált kritikai érzékkel.
- Cselekedni a közösségük javára.

13.2.4 Erkölcsi elvárások az intézményben

Pedagógusoktól:

A gyermek nevelése felelősségteljes, örök életre szóló feladat. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelemmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Isten és embertársat szerető felnőttekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük, hiszen az evangélikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén, tanúságtételén múlik.

Az intézményben azok a pedagógusok dolgozhatnak – felekezetre való tekintet nélkül – akik elfogadják az iskola evangélikus sajátosságait, tanulmányozzák a Biblia tanításait, munkájuk közben nem tesznek elmarasztaló, sértő megjegyzéseket az egyházra és annak tanításaira.

Az iskolában dolgozó, más felekezetű hitoktatók is tartsák tiszteletben egyházunk tanításait, iskolánk rendjét, tegyenek eleget az iskola erkölcsi elvárásainak.

Az intézmény vezetőségének meg kell teremtenie azokat a feltételeket, amelyek között a nevelőtestület az elvárások szerint dolgozhat. Fáradoznia kell a szeretetteljes, derűs légkör kialakításán.

Tanulóktól:

Részvétel az iskola egyházi programjain.
Tiszteletteljes, kulturált beszéd a felnőttekkel, egymással egyaránt.
Alapos, rendszeres, pontos munka.
A rábízott feladatok lelkiismeretes elvégzése.
A házirend felelős betartása.
Vállalja hitét és ez fejeződjön ki tetteiben.
Képességének megfelelő eredményeket érjen el.

Szülőktől:

Az iskola létét, szükségességét a mögötte álló társadalom igazolja. Az intézmény igazi keresztény szellemisége csak akkor születhet meg, ha a szülői ház támogatja az egyház nevelési elképzeléseit.

Elvárható, hogy a szülők elfogadják, tiszteljék az intézmény evangélikus jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsüljék az ott dolgozó pedagógusokat. A családban is próbálják felelősen, a keresztény értékrend szerint nevelni gyermekeiket.
A szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás formái: szülői értekezletek, fogadóórák, főigazgatói tájékoztatás, szülői levelek, közös rendezvények, kirándulások és személyes beszélgetések.

Kívánatos, hogy erkölcsileg, szükség esetén anyagilag is támogassák az iskolát. Problémáikat beszéljék meg az érintettekkel, s közösen keressenek megnyugtató megoldást a gyerekek érdekében.

Csak közösen, az egyház és a család segítségével sikerül a nevelési célokat megvalósítani.

Ennek érdekében beiratkozáskor egy együttműködési nyilatkozatot íratunk alá a szülőkkel, melyben vállalják a kollégáinkkal való folyamatos együttműködést és támogató hozzáállást.

13.2.5 Az iskolában folyó nevelő, oktató munka módszerei, eszközei

- A nevelőtestület valamennyi tagja alkalmazza a szaktárgyának megfelelő kompetenciaalapú oktatás módszertanát. A módszer erősíti a tapasztalati úton való tanulást, figyel a csoporttagok integrálására, feltérképezi a csoportközi kommunikációt, dinamikákat, együttműködést, segíti a tanulásban résztvevők erősségeinek felismerését, alkalmazását, a problémamegoldó és felelősségvállaló attitűd kialakítását, nagy hangsúlyt fektet a játék és tanulás kombinálására.
- A digitális kultúra oktatási eszközrendszerét alkalmazzuk a mindennapi munka gyakorlatában, s mindeközben a tanítványokban kialakítjuk az online információk befogadásának, feldolgozásának és továbbadásának kritikus és etikus módját.
- A digitális tudásbázis anyagát beépítjük a tanítási-tanulási folyamatba.
- Az életkori sajátosságokat figyelembe véve a pedagógus a tanítás-tanulás változatos formában történő jó szervezési, a tanulói közreműködésre, az érdeklődés felkeltésére, a problémák felvetésére, a megoldáskeresésre, a tanulói képességek fejlesztését szolgáló ismeretekre épít.
- A tanulói terhelésnek a tanulói képességekhez igazodva kell növekednie. A pedagógus az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi nevelő-oktató munkája során.
- A tanítási-tanulási folyamat az ismeretszerzés mellett elsősorban azoknak a készségeknek, képességeknek a fejlesztésére irányul, amelyek lehetővé teszik az ismeretek segítséggel vagy önállóan történő elsajátítását, alkalmazását.

- A pedagógus alkalmazza a tanulócsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőnek megfelelő, változatos módszereket.
- A nevelő-oktató munka a tanulók együttműködési készségére és akaratára épül, középpontba helyezve a tanulók tudásának, képességének fejlesztését úgy, hogy ezáltal hozzájáruljon személyiségük kiteljesedéséhez.
- Fontos, hogy a tanulók megismerjék és betartsák azokat a legalapvetőbb keresztyén emberi, magatartási normákat, amelyekkel képesek az egymás iránti toleranciára, segítségnyújtásra, a közösségben való együttélésre, illetve aktív beilleszkedésre.
- Célunk, hogy fejlődjön felelősségérzetük önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.
- Célunk, hogy a tanórák minden diák számára adjanak lehetőséget a zavartalan tanulásra. Ennek érdekében alkalmazzuk a „Nyugodt tanórák” módszerét. (Lásd: melléklet 29.2)

13.3 SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az Isten által teremtett gondolkodó ember testileg az élővilág tagja, hiszen „a Föld porából vétetett”, és egyidejűleg birtokolja az isteni lelket. Így egy személyben test, szellem és lélek. A személyiségfejlesztés során tehát ennek a három területnek az összehangolt és tudatos befolyásolása a cél.
Diákjaink személyiségfejlődését önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezet megteremtésével igyekszünk megalapozni. Fontosnak érezzük, hogy a tanulási tartalmak elsajátítása során a diákok maguk is aktív részeseivé váljanak az értékek megnevezésében és azonosításában. Ezért a nevelés és oktatás pedagógiai szervezését a tanuló ember szempontjából kívánjuk megközelíteni és törekszünk a tanulók ön- és világszemléletének folyamatos formálására.

Az általános iskolai nevelésben a személyiségfejlesztés középpontjában az értelem kiművelése (kognitív kompetencia), a segítő életmódra nevelés (szociális kompetencia) és az egészséges és kulturált életmódra nevelés (személyes kompetencia) áll. Az általános emberi értékeken túl mindig szem előtt kell tartani a csak arra a gyermekre, fiatalra jellemző értékeket is. Így alakul ki egy személyes nevelési ideál, amely felé a nevelésnek tartania kell. A nevelő-oktató munkánk tartalmi szabályait és a szabályozás szintjeit a 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet Mellékletében és az 5/2020. (I.31.) Kormányrendeletben megfogalmazottak szerint tervezzük és valósítjuk meg. Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket.

A hitre nevelés területén elvégzendő feladataink:

- A hitre nevelés szője át iskolánk mindennapi életét, a hitéleti nevelés személyre szabott legyen, alkalmazkodjon a gyermek hitéleti múltjához és életkori sajátosságaihoz.

- Valamennyi tanulónk ismerje és igyekezzen betartani a 2 nagy krisztusi parancsot és a tízparancsolat rá vonatkozó részeit.

Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladataink:

- Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, megalapozása, fejlesztése.
- A megismerés képességének fejlesztése, az önismeret, a céltudatosság kialakítása.
- A helyi, illetve a kerettantervre épülő tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.

A tanulók erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladataink:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatának elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése.
- Életszerű helyzetek bemutatásával készítse fel a diákokat az életben elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira.
- Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogassa a tanulók életében nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a mértéktartás, az együttérzés, segítőkészség és a tisztelet.

Az érzelmi nevelés területén elvégzendő feladataink:

- A gyermekek, tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása.
- A szociális kompetenciák fejlesztése, a helyes arány kialakítása az érzelmek kimutatásában.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés területén elvégzendő feladataink:

- Diákjaink ismerjék meg nemzeti, népi és helyi kultúránk értékeit, hagyományait.
- Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni-közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek.
- Európa a magyarság tágabb hazája, ezért a tanulók, magyarságtudatukat megőrizve, ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját, tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.
- Testvériskolai kapcsolat ápolása.

Állampolgárságra és demokráciára nevelés területén elvégzendő feladataink:

- Tartsák be az együttélés szabályait.
- Ismerjék meg a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése terén elvégzendő feladataink:

- Elő kell segíteni a tanulóink kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését, amely a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapszik.

- A tanítás-tanulás egész folyamatában támogatni kell őket abban, hogy érezzék, alakítani tudják fejlődésüket, sorsukat, életpályájukat.
- A megalapozott és helyes önismerettel váljanak képessé arra, hogy másokat megértsenek, tiszteljenek, szeretetteljes emberi kapcsolatokat létesítsenek, boldog, egészséges és kulturált egyéni és közösségi életet tudjanak kialakítani.
- Testvériskolai kapcsolat: más népek kultúrájának megismerése, kapcsolatok ápolása.

A családi életre nevelés terén elvégzendő feladataink

- Olyan erkölcsi normák, harmonikus családi minták közvetítése, amellyel a család szerepe erősödik.
- Foglalkoznunk kell a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításával, a szexuális kultúra kérdéseivel.
- Fel kell készíteni diákjainkat a felelős párkapcsolatok kialakítására, valamint a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésére.

A testi és lelki egészségre nevelés területén elvégzendő feladataink:

- Az egészséges életmódra nevelés során segítsük hozzá diákjainkat az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez.
- Váljanak képessé lelki egyensúlyuk megóvására, gondozására, társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére.
- Sajátítsák el az egészséges életmód elveit, és – amennyire csak lehet – azok szerint éljenek.
- Segítsük őket abban, hogy bármilyen helyzetben a káros függőségeket elutasítsák.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén elvégzendő feladataink:

- Diákjainkban alakuljon ki az akadályozott, hátránnyal élő, beteg, sérült, fogyatékos emberek iránti együtt érző és segítő magatartás.
- Fejlesszük szociális érzékenységüket.

Fenntarthatóság, környezettudatosság területén elvégzendő feladataink

- Növendékeink becsüljék az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában.
- Használják az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel.
- Alakítsuk ki bennük az ökológiai szemléletet.
- A természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljon meghatározóvá a tanulóink számára.

Pályaorientáció területén elvégzendő feladataink:

- Átfogó képet kell nyújtanunk tanulóinknak a középfokú intézményrendszer és a munka világáról.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén elvégzendő feladataink

- Diákjainknak hasznosítható ismeretekkel kell a háztartások életét meghatározó gazdaságipénzügyi intézményekről és folyamatokról.
- Ismerjék fel saját felelősségüket a javakkal való ésszerű gazdálkodás és a fogyasztás

területén, a pénz világában.

Médiatudatosságra nevelés területén elvégzendő feladataink

- Ismerkedjenek meg a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanulása területén elvégzendő feladataink

- A pedagógus keltse fel az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban.
- Az iskola és a pedagógus tanítsa meg diákjait arra, melyek az egyénre szabott tanulási módszerek, miként működhetnek együtt csoportban a tanulók, hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint a szövegek, meghatározások, képletek.
- Tegye képessé őket arra, hogy a tanulók új helyzetekben is képesek legyenek alkalmazni a megszerzett tudást.

Elvárásaink tanítványainktól a következők:

- Rendelkezzenek alapvető erkölcsi ismeretekkel,
- Részvétel a vallásuknak megfelelő (katolikus, protestáns) egyházi programokban,
- Tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt,
- Mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása,
- Alapos, rendszeres és pontos munka,
- A rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése,
- A házirend felelős betartása.

E céljaink eléréséhez jó alkalmat teremtenek:

- Hitélethez kapcsolódó foglalkozások
- Kirándulások, táborok
- Lelki vezetés
- Hagyományaink ápolása
- A kortárs minták felmutatása
- Pályaválasztási tanácsadás
- Egészséges életmódra nevelés
- Drogprevenciós foglalkozások

13.4 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az iskolánkba beiratkozó gyermekek a családokból és az óvodákból hozzák, eltérő formában, az egészségfejlesztéssel kapcsolatos ismereteiket, szokásaikat. Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azon színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.
A teljeskörű egészségfejlesztés alapelve és céljai:

- Segítse a gyermekeket a testi és a lelki egészség harmóniájának kialakításában, megértésében, megteremtésében.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Legyen biztosított az oktatási-nevelési tevékenységben az egészséges környezet.
- Fejlessze a gyermekek, tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért, készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Valósítsa meg a mindennapi testedzést.
- Tervezett formában biztosítsa az iskola-egészségügyi ellátást, koordinálja az egészségfejlesztésben érdekelt partnerek együttműködését.

13.5 KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az igazi nevelőközösség a legegyetemesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője amellett, hogy messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjának egyéni sajátosságait. Célja, hogy a közösség, mint tevékenységi keret segítse az egyén fejlődését, képességeinek kibontakoztatását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeinek maximumára jussanak el.

A közösségi nevelés területei:

- a család
- az iskola
- az iskolán kívüli közösségek

A tanuló személyiségfejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül. A tanulók közösségében, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulóközösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- a különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása,
- a tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek szervezésekor,
- az önkormányzás képességének kialakítása,
- a tanulói közösségek tevékenységének megszervezése,
- a közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása,
- a tanulók bevezetése a gyülekezetek életébe.

A közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény valamennyi dolgozója példaként áll a diákok előtt.

A közösségfejlesztés kiemelt területe a tanórán kívüli nevelés rendszere. Ennek hangsúlyos formái a tanulmányi kirándulások, klubfoglalkozások és táborozások. Tanulmányi kiránduláson évente egy alkalommal minden tanulócsoport (május –június) előre meghatározott rendben vesz részt.

A közösségi lét megélésének, az egymás iránti felelősség vállalásnak legfontosabb formája, az osztályfőnök és az osztálytanító tanárok segítő vezetésével működő osztályközösség. Az osztályfőnök közösségépítő fejlesztő feladata az életkornak megfelelő sajátosságok figyelembevételével működik.

Közösségépítés fórumai:

- Szakköreink
- Sportköreink
- Farsang
- Szent György nap
- Projektnapok
- Túranapok
- Csendesnapok
- Táborok
- Osztálykirándulások
- Külföldi kapcsolataink stb.

13.6 A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

13.6.1 Pedagógusok feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. Legfontosabb feladataikat az alábbiakban határozzuk meg:

- tanítási órákra való felkészülés,
- tanítási órák pontos megtartása, leadott tanmenetekre tekintettel mind a jelenléti, mind a digitális oktatást érintően,
- tanulók dolgozatainak javítása, értékelése,
- tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- megtartott tanítási órák dokumentálása, elmaradó és helyettesített órák vezetése,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek szervezése, lebonyolítása és értékelése,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,

- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- tanulók felügyelete óraközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon a igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

13.6.2 Osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt – a főigazgatóhelyettes és a munkaközösségek vezetőivel konzultálva – a főigazgató bízza meg, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai:

- az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli az osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a tanulók egyéni sajátosságaihoz és szükségleteihez igazított személyiségfejlesztésre,
- segíti a tanulóközösség kialakulását,
- támogatja és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját,
- kapcsolatot tart az osztály szülői közösségével,
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti,
- szülői értekezletet tart,
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása,
- segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát,
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra,
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére,
- órát látogat az osztályában,
- a szakszolgálattal együttműködésben támaszkodik az iskolapszichológus segítségére.

13.7 ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása a tanítási órákon (osztályfőnöki, biológia, testnevelés), a délutáni csoportfoglalkozásokon, valamit egyéb iskolai programok keretében valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja megismertetni a tanulókkal:

- az egészséges életmódra nevelés feladatait, területeit, eszközeit,
- a 6-14 éves gyermekek tudatos, következetes, folyamatos gondozásának teendőit,
- a korszerű táplálkozás, illetve a gyermek korszerű táplálásának alapelveit,
- a mozgás szerepét az egészséges életmódban,
- a családdal való helyes, hatékony együttműködés követelményeit és lehetőségeit.

13.8 A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákönkormányzat pedagógus képviselőjét a diákönkormányzatot érintő tárgyalásra, értekezletre meg kell hívni.
A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

14 OKTATÁS

Tanulóink kétharmada olyan középiskolában folytatja tanulmányait, ahol központi felvételi vizsgát kell tenni. Jelenleg ezeknél a vizsgáknál magyar nyelv és irodalom, valamint matematika tantárgyakból mérik a jelentkezők felkészültségét. Az oktatás felépítésénél figyelembe kell venni ezt a tényt, ezek a tantárgyak kiemelten fontos területei oktatásunknak.

A TÉT orientációjú képzésünk integrálja a rajz, technika, környezetismeret tantárgyak tananyagtartalmát. A tagozaton végzett munkával pedagógusaink az iskola környezeti nevelésében jelentős részt vállalnak.

1998/1999-es tanévtől **német nemzetiségi kéttannyelvű** oktatást indítottunk 1-4 évfolyamon. Felső tagozaton szakos ellátottság hiányában nem működtetjük ezt a képzési formát.

Felső tagozaton idegen nyelv tanítása emelt szintű képzésként működik, felhasználva a jogszabályban engedélyezett heti +2 órát is. Így heti 5 órában tanulhatják diákjaink akár a német, akár az angol nyelvet.

A 2020-as NAT-ot felmenő rendszerben bevezettük, és a 2023-24-es tanévtől már minden évfolyamon működtetjük.

A beiskolázáskor 4 osztály (angol előkészítő matematika orientációval, természet és életkultúra „TÉT”, német nemzetiségi és „KÉZ”) indítását tervezzük. Az emeltszintű oktatás lehetőségét helyi pedagógiai programunk megtartja.

14.1 TAGOZATAINK BEMUTATÁSA

Angol nyelvi előkészítő osztály

E tagozat célkitűzése az angol nyelv iránti motiváció megteremtése, illetve a nyelvi készségek kialakítása és fejlesztése. Az első osztályos gyerekek játékos formában, változatos és tradicionális angol dalokon és mondókákon keresztül találkoznak az angol nyelvvel. A nyelv megszerettetését interaktív feladatok, valamint a gazdag hang- és videóanyagok folyamatos használata segíti, így minden óra színes és élménydús marad. A tanítás során kiemelt figyelmet fordítunk az életkori sajátosságokhoz illeszkedő témák feldolgozására, és ezekhez kapcsolódva az adott témakörhöz illeszkedő alapvető szókincs elsajátítására.

Második osztálytól lassan és fokozatosan lép be az írásbeliség. Negyedik osztályra a nyelvhasználat elmélyítése érdekében heti háromra emelkedik a nyelvórák száma.

Felső tagozaton jó folytatása lehet előkészítőnknek a mindennapos nyelvoktatás (heti 5 óra), mely lehetővé teszi, hogy tanítványaink 14 – 16 évesen akár középfokú nyelvvizsgát tegyenek.

Célunk továbbá az angol nyelvterületű országok kultúrájának és hagyományainak megismertetése, népszerű rendezvényünk például a harmadik-, negyedik évfolyam által kedvelt palacsintanap.

Ezen a tagozaton a matematika tantárgyat erősíti a Sakkpalota program.

TÉT tagozatos osztály

A TÉT tagozat (Természettan és Életkultúra tagozat) 1991 óta működik iskolánkban, a környezetismeret és technika tantárgyakat komplex módon fogja össze. Célunk elsősorban a természet megismertetése és megszerettetése, ezen túl a környezettudatos magatartás kialakítása, saját környezetünk védelme, népi hagyományőrzés, az egészséges életmódra való törekvések támogatása.

Szaktantermünk természetes anyagok felhasználásával, tematikusan felépített színtere a tanulásnak. Tagozatunkon az ismeretszerzés kezdetben játékos formában történik, a TÉT órák felépítése 1. osztályban az óvodai foglalkozásokhoz hasonló, ezzel is szeretnénk megkönnyíteni az óvodából az iskolába való átmenetet. Igyekszünk a lehető legtöbb oldalról, tapasztalati úton bemutatni a gyerekeknek a körülöttünk lévő csodálatos világot. Sokat dramatizálunk, barkácsolunk minden évfolyamon, így is segítve a megszerzett tudás rögzítését. Rendszeresen külső helyszíneket is látogatunk, „terepmunkát” végzünk, ezzel is támogatva a gyakorlati tapasztalatszerzést. Állatasszisztált óráinkon diákjainkat a felelős állattartásra neveljük.

A magyarság néprajzi hagyományai, a népi kismesterségek megismerése beépül a tananyagunkba, gyakran látogatunk el néprajzi-, múzeumpedagógiai foglalkozásokra is.

Iskolánk Medvetalp túracsoportjához csatlakozva rendszeresen túrázunk a Sopron környéki erdőkben. Nyári egészségmegőrző – természetvédő táborainkban programjaink további tapasztalatokkal egészítik ki a tanév során szerzett elméleti ismereteket.

Német nemzetiségi tagozatos osztály

Német nemzetiségi, kéttannyelvű tagozat 1998-tól működik iskolánkban.

Az első iskolai években különösen fontos a szeretetteljes, elfogadó légkör. A játékos, élményalapú nyelvoktatás segít abban, hogy a gyermekek örömmel, szorongás nélkül lépjenek be az iskolai életbe.

A gyerekek énekeken, mondókákon, meséken, mozgásos játékokon keresztül ismerkednek meg a német nyelvvel, így a tanulás észrevétlenül, természetes módon történik. Az 1-2. évfolyamon heti 6 órában saját összeállítású énekes és mondókás könyvecske is segíti a nyelvtanulást.

Célunk, hogy a gyermekek már az első évfolyamon merjenek németül beszélni, kérdezni. Így hamar learathatjuk a babérokat, tanulóink német nyelvi tanulmányi versenyeken, megyei, regionális és országos vers- és prózamondó versenyeken is szép eredménnyel szerepelnek.

A csoportbontásban folyó magas szintű szakmai oktatás lehetőséget ad az egyéni odafigyelésre, így minden kisdiák a saját tempójában fejlődhet. A német nem csak idegen nyelvi órákon hangzik el, szervesen a napunk része. Évfolyamonként eltérő hat szaktárgyi órán (rajz, technika, ének-zene, testnevelés, környezetismeret, matematika) is tanulunk német nyelven.

A korán megszerzett idegen nyelvi alapok biztos kapaszkodót jelentenek a felsőbb évfolyamokon, és megkönnyítik a későbbi tanulást.

A német nyelvoktatást színesítik a külföldi kirándulások, testvériskolai kapcsolatok.

KÉZ tagozatos osztály

Programunk elnevezése – KÉZ – mozaikszó, mely kifejezi a kép-élmény-zene fontosságát az ismeretszerzésben.

A kisgyermek életkori sajátosságainál fogva játékos cselekvésbe ágyazottan képes a hosszan tartó figyelemre, a koncentrációra és a tanulásra. Ezt a zene, a tánc, sok-sok kézműves foglalkozás, valamint a drámapedagógia eszközeivel kívánjuk biztosítani.

Alapelvünk, hogy a sokarcú világ megismerését, a sokrétű tudás megszerzését úgy tegyük elérhetővé tanítványaink számára, hogy azt egységes egészként, a „minden mindennel összefügg” folyamataként mutassuk meg. Ennek megvalósítására kiváló lehetőséget adnak a témanapok, melyek igazodnak a gyerekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődési körükhöz.

A témanapok során 1. osztályban a hagyományokat, az ünnepeket dolgozzuk fel. A további évfolyamokon egy-egy tantárgy (pl. irodalom, környezet, matematika) témaköréhez kapcsolódunk. A hangsúly a pozitív élményszerzésen van.

Gyakran dolgozunk csoportmunkában, mely fejleszti a gyermekek alkalmazkodó- és együttműködőkészségét.

A KÉZ osztályokban tanuló gyerekek a délelőtti órarendbe építve heti 2 órában kreatív gyerekjátékok elnevezésű órán vesznek részt. Ezen az órán megvalósul a gyerekek koordinációs készségeinek fejlesztése. Megismerik a táncok sokszínűségét: játékos, jókedvre derítő, motiváló, fejlesztő feladatokat végzünk.

Az agyagozó órákon megismerkedhetnek a fazekas mesterség alapjaival, a furulya órákon pedig belekóstolhatnak a zenetanulásba.

A KÉZ mozaikszó kifejezi azt is, hogy kéz a kézben haladjon a pedagógus és a gyermek egyaránt, hogy az iskola ne teher, hanem élmény legyen.

14.2 ISKOLASZERKEZET

Az általános iskola a 8 évfolyamos képzési időhöz alkalmazkodik. Alsó tagozaton évfolyamonként 4 tanulócsoporttal, a felső tagozaton 3 vagy 4 osztállyal folytatjuk a tanítást. Jelenleg 31 tanulócsoporttal rendelkezünk.

További cél, hogy felsőben minden évfolyamon megmaradhasson mind a 4 osztály. Ennek érdekében vezettük be az alapfokú művészeti oktatást a 2022-23-as tanévtől. Ezt egyrészt az iskolában már régóta működő képző csoportokra, másrészt a két éve bevezetett társastánc-oktatásra, harmadrészt egy új zenei képzésre alapoztuk. Így mind a négy művészeti ág megjelent a képzésünkben.

Mindezt indokolttá teszi, hogy tanulóink közül a 4. osztály után sokan 8 osztályos gimnáziumban folytatják tanulmányaikat.

Törekszünk tanulóinkat megtartani, képzésünknél a csoportbontási lehetőséggel élni. Hatodik osztály után a 6 osztályos gimnáziumba jelentkező tanulóink száma is évről-évre nő. A 7. és 8. osztályban az informatikaoktatás is fontos, kiemelt szerepet kap.

14.3 FELADATAINK

- élő idegen nyelv oktatása csoportbontásban kis létszámmal, a beszélgetésre, társalgásra helyezve a fő hangsúlyt,
- Nyelvi kommunikációs képesség kialakítása, nemzetiségi hagyományok megismerése, németországi és ausztriai általános iskolákkal testvérkapcsolatok kiépítése, ápolása. Nemzetközi projektekben való (Interreg BIG-INN_AT-HU) aktív részvétel.
- TÉT irányultságú osztályainknál, a felső tagozaton a Természettudományos gyakorlatok tantárgy bevezetése szakköri formában, valamint projekt-napok szervezése a szaktanárok segítségével,
- oktatást segítő tankönyvbázis létrehozása,
- tagozatokra a szabadon tervezhető órákat számítjuk,
- a mindennapos testnevelést biztosítjuk minden évfolyamon.

14.4 A PEDAGÓGIAI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLRENDSZERE A KOMPETENCIÁK VONATKOZÁSÁBAN

- A tanítási-tanulási folyamatnak az ismeretszerzés mellett elsősorban azoknak a készségeknek, képességeknek a fejlesztésére kell irányulnia, amelyek lehetővé teszik az ismeretek segítséggel, vagy önállóan történő elsajátítását, alkalmazását.
- A nevelő-oktató munka építsen a tanulók együttműködési készségére és akaratára, középpontba helyezve a tanulók tudásának, képességének fejlesztését úgy, hogy ezáltal hozzájáruljon személyiségük kiteljesedéséhez.
- A tanulók rendelkezzenek alkalmazható tudással, az élethosszig tartó tanulás képességével, a személyes boldoguláshoz szükséges kompetenciákkal és egyenlő esélyekkel a társadalomba való sikeres beilleszkedéshez.
- A tanulók tegyenek szert olyan használható tudásra, amellyel biztosított a magasabb iskolatípusba való lépés, és amellyel képesek a fejlődő, állandóan változó világban való eligazodásra, illetve a képességeiknek megfelelő pályaválasztásra.

- Segítsük elő az önálló tanulás képességének a megszerzését. Tegyük motiválttá a tanulókat a tudás megszervezésében olyan tanítási-tanulási folyamatok megszervezésével, amelyek a tanító, tanár-tanuló együttes munkájára, valamint a tanulói cselekvések sorozatára építenek, és ezek által a diák alkalmassá válik az önálló tanulásra.
- Intenzív differenciálással, fejlesztéssel felzárkóztatjuk a hátrányos helyzetű, lemaradó gyermekeket, illetve segítjük a tehetségeseket a kibontakozásban.
- Célunk olyan személyiségek nevelése, akik megtanulnak konfliktusokat kezelni és megfelelni a kihívásoknak (kezelni az őket ért kihívásokat, megoldani a konfliktusokat), és akikben kialakul az egészséges tisztességes versenyszellem.
- Fontos, hogy a tanulók megismerjék és betartsák azokat a legalapvetőbb keresztyén emberi, magatartási normákat, amelyekkel képesek az egymás iránti toleranciára, segítségnyújtásra, a közösségben való együttélésre, illetve aktív beilleszkedésre.
- Célunk, hogy fejlődjön felelősségérzetük önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

A kulcskompetencia olyan kompetencia, amely az élet következő három összetevőjének valamelyike szempontjából döntő:

- A **személyiség kiteljesítése** és az egész életen át tartó fejlődés (kulturális tőke), vagyis a kulcskompetenciáknak képessé kell tenniük az embereket arra, hogy életük során olyan személyes célok elérésére törekedjenek, amelyek kijelölését személyes érdeklődésük, törekvéseik, és a folyamatos tanulás iránti vágy határozza meg;
- **Aktív állampolgári szerepvállalás és beilleszkedés a társadalomba** (társadalmi tőke), vagyis a kulcskompetenciáknak mindenki számára lehetővé kell tenniük a társadalom életében való aktív részvételt;
- **Foglalkoztathatóság** (emberi tőke), vagyis minden egyes embernek képesnek kell lennie arra, hogy tisztességes munkához jusson a munkaerőpiacon.

Az egyes kompetenciák fejlesztése során figyelembe kell venni, hogy a kompetencia minden esetben **hasznosítható tudást, ismeretekbe ágyazott képességfejlesztést és alkalmazáshoz szükséges attitűdök kialakítását jelenti.**

A helyi tantervben megjelenő kulcskompetenciák:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos kompetencia
- Digitális kompetencia

- A hatékony, önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- Énkép, önismeret
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Gazdasági nevelés
- Környezettudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Testi és lelki egészség
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
- Az informatikai eszközök és alkalmazási lehetőségek széleskörű ismerete, etikus és kulturált használata.

15 A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Kiemelt feladatunknak tartjuk iskolánkban az esélyegyenlőség biztosítását a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeink, tanulóink számára. A hatályos rendelkezések (2011. évi CXC. törvény 4§ a nemzeti köznevelésről) értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő,
    - sajátos nevelési igényű,
    - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő,
    - kiemelten tehetséges,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédében akadályozott, több akadályozottság együttes előfordulása esetén halmozottan akadályozott, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Iskolánk az alapító okiratban kijelölt feladataként ellátja a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű (ezen belül az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő, és/ vagy beszédében akadályozott) tanulók integrált nevelését-oktatását. A köznevelési törvény rendelkezései szerint a sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Ennek megfelelően az intézményünkben a különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint biztosítjuk a javaslatok figyelembevételével, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus alkalmazásával. A sajátos nevelési igényű tanuló iskolai nevelése-oktatása integráltan a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban történik.

15.1 A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK EGÉSZSÉGÜGYI ÉS PEDAGÓGIAI CÉLÚ HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS ELLÁTÁSA

A habilitáció gyógypedagógiai értelmezés szerint a veleszületett ok, fejlődési rendellenesség vagy betegség miatt fejlődésükben megzavart és ezért a közösségi részvételben akadályozott személyre irányul. Olyan, a társadalom által biztosított, szervezett tevékenységek és támogatások rendszere, amelyek segítségével e személyeknek a közösségi életben való részvétele javítható, kiteljesíthető.

A rehabilitáció helyreállítás, visszaállítás; tágabb értelemben minden olyan szervezett társadalmi tevékenység, amely az önhibáján kívül hátrányos helyzetbe került személyek társadalmi újra beilleszkedését (integrációját) segíti elő.

A sajátos nevelési igényű tanulók tanulását megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése kiemelt szerepet kap a teljes alapfokú oktatás szintjén, de különösen az általános iskola alsó tagozatán, illetve ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is visszanyúl.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak akadályozottság, sajátos nevelési igény által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, egyenetlenségeit;
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, egyenetlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásának alapelvei

- A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanulási-tanítási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.
- A sajátos nevelési igényű, ugyanakkor kiemelt tehetségű tanulók ellátása esetén a habilitációs, rehabilitációs tevékenység mellett kell megjelenniük a tehetséggondozás feladatainak.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység céljai és feladatai

- A beszédében akadályozottságból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök/segédeszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók és a személyiség fejlesztése.
- A lelki egészség megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges kompetenciák megtanítása.
- Társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének támogatása.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A sajátos nevelési igény típusa és súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.
- A sajátos nevelési igényű tanuló

  - életkora, pszichés és egészségi állapota
  - képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
  - érzelmi szükségletei, állapota, attitűdje,
  - korai fejlesztésben és gondozásban való részvétele, a korai időszak fejlődésmenete.
- A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, az átvezetés, a továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A fejlesztést szolgáló nevelés-oktatás kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket meghatározza:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagok;
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, fejlesztő helyiségek;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának, illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához;
- a tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus.

A többségi intézményben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagukhoz mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken, alkalmat teremt a horizontális tudásátadásra.

- Pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a problémaspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „problémaspecifikusság" alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, a tanuló képességei kibontakoztatásának érdekében.
- Multidiszciplináris teamek (pl. többségi pedagógus, gyógypedagógus, iskolapszichológus, szülő, az érintett tanuló stb.),
- A nyitott tanulási-tanítási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében- oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, a diverzitás iránti pozitív attitűddel (elfogadás, empátia, hitelesség) és az együtteneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki
- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
- egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a szakértői véleményben szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyságvizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- a neurodiverzitást figyelembe vevő oktatási módszerek, rugalmas tanulásszervezés segítségével minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára, egyformán hozzáférhető tanulási környezetet hoz létre, melyben érvényesül a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek (az instrukciók adása terén is) alkalmazása, beleértve az értékelést is;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba, megosztva vállalja a felelősséget a különleges bánásmódot igénylő gyermek haladásáért.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló akadályozottságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus,

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz az akadályozottság, az egyéb pszichés fejlődési zavar, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- támogatást nyújt a többségi pedagógus számára a differenciáláshoz a tantervi követelmények szintjén, a következőknek megfelelően: nincs érdemi változtatás a tantervben, elvárt tudásban, hanem több idő, személyi támogatás (többségi pedagógustól, gyógypedagógustól, asszisztenstől), eszközhasználat, differenciált tananyag-feldolgozás révén jut el a gyermek a tantervi célig. Eltérő tantervi célok megjelenítése esetén – a gyermek szakértői véleményének alapján –
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- alkalmazza a sajátos nevelési igényű tanuló osztálytermen belüli megsegítésének lehetőségeit a befogadó intézményben;

- segíti a befogadó pedagógust a szűrésben, az egyéni értékelésben, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az integrált nevelésben-oktatásban részt vállaló nevelési-oktatási intézmények igénybe veszik a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait. Ennek keretében megismeri az integrált nevelés létező jó gyakorlatait, tapasztalatcsere, tudásháló (képzések, online platform stb.) révén.

15.2 A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI ÉS TANULÁSI NEHÉZSÉGEKKEL KÜZDŐ TANULÓK ELLÁTÁSA

Beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A köznevelési törvény rendelkezései szerint, ha a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő pedagógiai ellátásra jogosult. A fejlesztő pedagógiai ellátás a nevelési tanácsadás, az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítható meg. A köznevelés kiemelt feladata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése. Ennek megfelelően intézményünkben a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára szervezett fejlesztő pedagógiai ellátás keretében a tanuló tantárgyi felzárkóztatását a nevelő-oktató munka szakaszának, illetve a tantárgynak megfelelő szakképzettségű pedagógus, készségfejlesztését pedig fejlesztő pedagógus végzi. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint biztosítjuk a javaslatok figyelembevételével.

A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenység

A fejlesztő pedagógiai ellátás: a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló tantárgyi felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló kötelező foglalkozás.

Az általános iskola köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszáma és az osztályok engedélyezett heti időkeret-különbözete terhére a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára, továbbá az első- nyolcadik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egyéni és csoportos foglalkozásokat.
Intézményünkben a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára a felzárkóztatást szaktanárok, a készségfejlesztést fejlesztő pedagógus/gyógypedagógus és az iskolapszichológus látja el a szakértői bizottság véleménye alapján.
A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló részére, az írásbeli vagy szóbeli felmérésen (osztályozó, különbözeti- és javítóvizsga esetén is) indokolt esetben biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt; az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket, ezek szervezésénél alkalmazkodni kell az adottságaihoz.
A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára is jár és biztosítandó a saját nevelési igényű tanulók számára fent megfogalmazott elvek szerinti tanítás-nevelés.

15.3 TEHETSÉGGONDOZÁS

Iskolánk 2011 őszén felvételt nyert a Nemzeti Tehetségfejlesztő Tanács által létrehozott Országos Tehetségpontok hálózatába. 2018-ban elnyertük az Akkreditált Kiváló Tehetségpont címet.

A tehetségfejlesztés iskolai és iskolán kívüli szervezeti formái

Gazdag rendszer áll rendelkezésre a szervezeti formák megválasztásához. Ezek mindegyike értékes lehet: természetesen a célkitűzésekkel, a programmal, a tanulók jellemzőivel összhangban kell ezek közül választani. Fontos, hogy a tanórai és tanórán (iskolán) kívüli formákat kapcsoljuk össze a hatékonyság érdekében.

A leggyakrabban alkalmazott keretek:

- tanórai differenciálás különféle formái (kiscsoport, egyénre szabott munka stb.)
- speciális osztályok
- délutáni foglalkozások
- tehetséggondozó műhelyek (sakk, tánc, agyagozás, furulya, sport)
- hétvégi programok
- 2. évfolyamtól matematika és magyar nyelv tantárgyakból évfolyam szintű tehetséggondozás

Gazdagítás, dúsítás

Tartalmi szempontból a legfőbb alapelve az iskolai tehetséggondozásnak a gazdagítás.

Célja alapvetően az ismeretek és az elsajátítási folyamat kötelező tananyagon túllépő kiszélesítése.

Ennek fajtái:

- Mélységben történő gazdagítás: ennek során több lehetőséget kínálunk a tehetséges gyerekeknek tudásuk és képességeik alkalmazására, mint általában a tanulóknak.

Tempóban történő „gazdagítás”: a tehetséges gyerekek ugyanannyi idő alatt társaiknál többet képesek megtanulni, így gazdagításuk újszerű tartalmak bevonásával is megoldható.

- A „tartalmi” gazdagítás azt jelenti, hogy a tananyagot a tanulókra érzékenyen kell megszerkeszteni: ki kell használni a tanulók egyedi természetét és szükségleteit, érdeklődését, illetve ezeket fejleszteni is kell.
- A feldolgozási képességek gazdagítása elsősorban a kreatív és kritikus gondolkodás fejlesztését jelenti felfedező, illetve interdiszciplináris tevékenység közben.

Gyakorlati tevékenység

1. A tehetség azonosítása, felismerése

A pedagógus vagy más fejlesztő szakember és a gyerek folyamatos együttes tevékenysége adja a legtöbb kapaszkodót a tehetség felismeréséhez. Minél több forrásból szerzünk a gyerekre vonatkozó információkat a gyerek teljesítményéről, képességeiről, annál megbízhatóbb az azonosítás. Iskolai szinten azonosítjuk a tehetségeket 4.évfolyam végén, komplex módszerrel. Azonosítjuk az esetleges alulteljesítések okát.

2. A tehetségfejlesztő programok célkitűzései

A fejlesztés során a négy tehetség-összetevőre egyaránt kell figyelnünk, tehát a képességek mellett a személyiségtényezők formálásának is nagyon fontos szerepet kell kapnia a programokban. E két főirányon belül további négy általánosan elfogadott alapelv fogalmazható meg a célkitűzésekre vonatkozóan. Fontos a programok tervezésekor a következőkre is figyelni:

- a tehetséges gyerek erős oldalának fejlesztése,
- a tehetséges gyerek gyenge oldalának fejlesztése (Csaknem minden tehetséges gyereknél van ilyen, s ez akadályozhatja az erős oldal kibontakozását, például alacsony önértékelés, biztonságérzet hiánya, stb.),
- megfelelő „légkör” megteremtése (kiegyensúlyozott társas kapcsolatok pedagógusokkal, fejlesztő szakemberekkel és a társakkal),
- szabadidős, lazító programok, amelyek biztosítják a feltöltődést, pihenést.

3. A tehetségfejlesztés kritikus pontjai

- a tehetség azonosítása, felismerése,
- a programok célkitűzései,
- szervezeti formák,
- gazdagítás, dúsítás,
- tantestületi munkamegosztás, speciális funkciók,
- együttműködés a családdal

Speciális osztályokat működtetünk néhány képesség kiemelt fejlesztésére.

1. Angol előkészítő matematika orientációval tagozat működtetése, a nyelvi kommunikációs képesség és a logikus, algoritmikus gondolkodás kialakítását célozva.
2. TÉT – környezetvédelem, környezetkultúra, természetismeret, életmód kultúrája, manuális képességek fejlesztése.
3. Német nemzetiségi kéttannyelvű osztály: nyelvi kommunikációs képesség kialakítása, nemzetiségi hagyományok kialakítása, cserekapcsolatok, nemzetközi projektekben részvétel.
4. KÉZ – Kép, élmény, zene; Alternatív pedagógiai módszerek – személyiségfejlesztés komplex módon, az egyéni képességek kibontakoztatása.

15.4 A HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról -önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének

időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előbb meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.

A gyermekvédelem fő célja, hogy a gyermeket veszélyeztető okokat megelőzze, feltárja és megszüntesse. A feltárásnál az a cél, hogy a gyermek problémáit első sorban a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudjuk kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

A tanulók szociális háttere – kapcsolati zavarok, mint például a nem megfelelő anya - gyermek kapcsolat, az ingerszegény környezet, elhanyagolt családi háttér, káros szenvedélyek a családban, stb. - hatással van az iskolai teljesítményükre. Pedagógiai munkánk során fontos feladatnak tekintjük a hátrányok kompenzálását. A tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozását a tanulók egyéni képességének, a fejlődésének elősegítése, a többi tanulóhoz történő felzárkóztatása, tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése, tehetségének kibontakoztatása céljából a többi tanulóval együtt, differenciáltan, valósítható meg. További hatékony beavatkozások: rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, szülői értekezletek, fogadónapok, nyílt tanítási napok.

A beavatkozás célja

- A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.
- Készségek, képességek fejlesztése.
- A napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és az egyéni fejlesztés révén a napi tanulásirányítás, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.
- Helyes viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében.
- Pályaorientációs tevékenység, a beiskolázás segítése.

A felzárkóztatás, a hátrányos helyzetű tanulók gondozásának egyéb formái, színterei

- Kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Jutalmazási eljárásaink során figyelembe vesszük a relatív jó teljesítményt, a „javulás” elismerését.

Alkalmazandó pedagógiai módszereink, elveink a beavatkozásban

- A tananyagot a minimumra csökkentjük, és főként az elsajátítás módjában, tempójában igyekszünk a tanulók egyéniségéhez alkalmazkodni.
- A szabadidős tevékenységek, és a fejlesztő foglalkozások keretében változatos módszerekkel fejlesztik a tanulók személyiségét és tárgyi tudását, képességeit.
- A nyelvi-kommunikációs készségek fejlesztését minden tanár feladatának tekinti. Fokozottan figyelünk arra, hogy a tanuló – a családi kommunikációs kapcsolat hiányából adódóan is – előfordul, hogy egyáltalán nem érti a tankönyv szövegét, és egyszerre csak egy utasítás végrehajtására képes.
- Új tantárgy belépésekor megismertetjük tanulóinkkal a munkaeszközöket, szakkifejezéseket.
- A szaknyelv gyakorlása, tanulása beépül a mindennapi munkába.
- Az elméleti anyag súlypontozásával, gyakorlásával juttatjuk el a tanulókat az ismeretek alkalmazásszintű elsajátítására. Ehhez nélkülözhetetlen a vázlatkészítés, és annak megtanulása.
- Az átlagosnál több időt kell fordítani a gyakorlásra, ismétlésre
- Az olvasási nehézségek miatt a gyerekek nagy része gyenge szövegértési képességgel rendelkezik és ezért kiemelt feladat ezen terület fejlesztése.

- Az írás-, olvasási- és számolási nehézségekkel küzdő gyermekek tanításakor és teljesítményértékelésekor korszerű pedagógiai módszereket alkalmazunk. Előnyben részesítjük az előre elkészített tanulási segédleteket, az egyénre átdolgozott feladatsorokat megoldási kulcsokkal és az IKT-eszközök adta lehetőségeket.
- Jelentősen növelik munkánk hatékonyságát a játékok, amelyek egy része mozgásos tevékenység. Beépülnek az órai munkába, csökkentik a fáradság érzését, fejlesztik a tanulók mozgáskoordinációját, térérzékelését, szabálykövetését, stb.

16. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMI FELADATOK ELLÁTÁSA

- Életünk kedvezőtlen alakulásában a leginkább kiszolgáltatott helyzetbe a gyermekek kerültek. A nevelés három színtéren zajlik – család, iskola, társadalom –, melyben a családok egy része nem tudja elsődleges szerepét betölteni. Az iskolának készen kell állnia ilyen helyzetben fellépni, de képtelen a családi, társadalmi nevelés hiányát pótolni.
- A társadalmi elszegényedés következtében mind több család küzd anyagi gondokkal.
- Az egyre súlyosabb és növekvő számú stresszt kiváltó tényezők hatására a családok számára is egyre nagyobb kihívást jelent a gyerekek lelki egészségének megőrzése és fejlesztése.
- Nagyobb a gond, és nehezebb a segítségadás azokban az esetekben, ahol a szülők életvitele negatív példa, a család nem biztosítja a gyermek számára a megfelelő erkölcsi hátteret.

A gyermekvédelem célja

- A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek és tanulók körülményeinek felmérése.
- A problémák feltárása.
- A problémák lehetőség szerinti kezelése.
- Az előidéző okok és hatások felkutatása, lehetőség szerinti megszüntetése.
- A kialakult problémák hatékony kezelése és elhárítása mellett munkánk legfontosabb eleme a prevenció, a megelőzés.

- Az érzékelt, tudomásunkra jutott problémák jelzése és továbbítása a felelős szervek (Pedagógiai Szakszolgálat, ill. a Gyermekjóléti - és Családsegítő Szolgáltató Központ) felé.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógia tevékenységek

- A gyerekek elemi szükségletei (táplálkozás, ruházat, pihenés, taneszközök) meglétének figyelemmel kísérése.
- Az egészséges fejlődésükhöz szükséges nevelési légkör kialakításának elősegítése a családon belül és a családon kívül.
- A tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolaorvosi, védőnői szolgálaton keresztül és az iskolafogászati rendeléseken.
- A tanulók intézményes ellátása, az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása igényeik szerint (ügyelet, fejlesztő foglalkozás, felzárkóztatás, étkezés, stb.).
- A tanulók eredményeinek figyelemmel kísérése, rendszeres iskolába járásának folyamatos ellenőrzése, szükség esetén szabálysértési eljárás kezdeményezése.
- Evangélikus iskolához híven a tanítás mellett különös gondot fordítunk tanulóink komplex személyiségfejlesztésére, nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő.
- Tudatosan törekszünk az egymás segítése iránti lelkiismereti igény kialakítására.
- Direkt egészségmegőrző, megelőző előadások és változatos, érdekes foglalkozások tartásával a szabadidő tartalmas eltöltéséhez segítjük tanulóinkat.

Az osztályfőnök feladatai

- A tanulók és körülményeik megismerésére való tudatos törekvés.
- A veszélyeztetettség felismerésekor a tanulóval közvetlen kapcsolatban álló tanárok tájékoztatása.
- A tanuló tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzése.
- A tanuló magatartásának folyamatos ellenőrzése.
- Folyamatos kapcsolattartás a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, a szülőkkel, a nevelőkkel, a tanuló tanáraival, a tanítást segítő szakemberekkel.

Az ifjúságvédelmi felelős feladatai

- Az osztályfőnök és a tanárok ifjúságvédelmi munkájának összehangolása.

- A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók felkutatása, nyilvántartásba vétele.
- Szoros együttműködés az iskolaorvossal, védőnőkkel, a szülői munkaközösséggel, a Polgármesteri Hivatal gyámügyi ügyintézőjével, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, a pedagógiai szakszolgálattal.
- Az osztályfőnökök és a szülők tájékoztatása az igénybe vehető szociális juttatásokról, az igénybevétel feltételeiről.
- Egyéni elbeszélgetéseket biztosít a tanulók és a szülők számára.
- Esetmegbeszéléseken vesz részt.
- Segít a pályaválasztásban.
- Egészséges, kulturált életszemlélet kialakítására ösztönöz.
- Beszámolót tart a tantestületnek.

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység működése

Intézményünkben együttműködési megállapodás alapján a Sopron és Környéke Gyermekjóléti - és Családsegítő Szolgáltató Központ (Cím: 9400, Sopron, Vasvári Pál u. 2/A) látja el a feladatot.

17.AZ ISKOLAPSZICHOLÓGUS ALAPVETŐ FELADATAI

A pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységeikben kérhetik az iskolapszichológus segítő együttműködését. A tanulók védelme leginkább a problémák korai felismerésével érhető el. Nagyon fontos, hogy a pedagógusok legyenek érzékenyek a diákok tanulmányaiban, magatartásában, érzelmeiben bekövetkező kismértékű változásokra is, mert így az adott diáknak megfelelő segítség nyújtása mielőbb megvalósulhat.

A 20/2012 (VIII. 31.) „EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról” szerint „132. § (1) A nevelési-oktatási intézményben alkalmazott óvodapszichológus, iskolapszichológus ellátja a rendelet által meghatározott feladatokat, amelyek elsődleges célja a gyermek, a tanuló személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.” „...a gyermekekkel, a tanulókkal közvetlenül, egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben, kezeli a tanulóknak a

nevelési-oktatási intézménnyel összefüggő személyközi kapcsolati kommunikációs és esetlegesen fellépő teljesítményszorongásos tüneteit".

Ezenkívül:

- tehetséggondozást végez,
- pályaválasztási tanácsadást végez,
- megszervezi a mentálhigiénés preventív feladatokat a tanuló, a tanulócsoport, és az intézményi szervezet szintjén,
- megszervezi az egészségfejlesztéssel, a nevelő-oktató munkával, a szexuális nevelés segítésével, a nevelési-oktatási intézményben észlelt személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat,
- pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat végez (pl. képességvizsgálatok, tanulási szokások, motiváció, stb.),
- megszervezi a krízistanácsadást váratlan súlyos élethelyzetekben,
- szükség esetén tovább irányítja az érintett tanulót/tanulókat a pedagógiai szakszolgálathoz, vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 132. § (6) alapján az iskolapszichológus az iskola pedagógiai programja szerint szervezett iskolai tanóra ideje alatt is végezheti a gyermek, a tanuló részére az egyéni tanácsadást abból a célból, hogy a gyermek, a tanuló személyiségfejlődését elősegítse.

Az iskolapszichológus továbbá:

- segíti a pszichológiai ismereteknek az oktatási intézményen belüli elsajátítását,
- kapcsolatot tart a környezetében működő iskolákban dolgozó iskolapszichológusokkal,
- együttműködik a pedagógiai szakszolgálatban dolgozó pszichológussal az ott ellátott tanulók ügyében,
- a munkája szakmai minőségbiztosításának érdekében kapcsolatot tart az iskolapszichológus koordinátorral (aki az iskolapszichológus szakmai vezetését és támogatását látja el) és az Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázis feladatait ellátó intézménnyel.

Annak érdekében, hogy a fent részletezett feladatokat elvégezhesse, az iskolapszichológus az alábbi konkrét tevékenységeket látja el:

  - hospitálás: iskolai foglalkozások, tanórák látogatása és megfigyelése,

- konzultáció, tanácsadás: egyéni vagy csoportos formában tanulóknak, szülőknek és pedagógusoknak szakmailag indokolt témákban (pl. tematikus csoportfoglalkozás, pszichológiai ismeretterjesztő előadás, stb.),
- csoportfoglalkozás tanulóknak (pedagógus felkérésére egyszeri/többszöri alkalommal, illetve az iskolapszichológus által meghirdetett tematikus csoportok,
- pszichológiai állapotfelmérés (annak megállapítása céljából, hogy szükséges-e a tanuló más szakellátást nyújtó intézménybe történő delegálása),
- esetkonferencia szervezése, azon való részvétel (az oktatási intézmény vagy egyéb szakintézmények kezdeményezésére; iskolai illetve iskolán kívüli keretek között).

A tanulók iskolai problémáinak kezelésére elsősorban tantermi-osztályi keretek között van lehetőség. A tanítást segítő szakemberek támogatást tudnak nyújtani az osztályfőnökök és a szaktanárok számára hogy hatásosan, a tanulási-tanítási és kortárs közegbe ágyazottan tudjanak megfelelő segítséget nyújtani. Ezen folyamatok sikeres megvalósításában megkerülhetetlen szerepe van a pedagógusok és a segítő szakemberek együttműködésének, a rendszerszemléletű megoldásoknak, és a differenciált, integratív megközelítésnek.

18. AZ ISKOLA ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Iskolánk a Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és AMI az 1. évfolyamon és a 2. évfolyam 1. félévében szöveges értékelést ad, 2. évfolyam 2. félévétől érdemjeggyel történik az értékelés. Az első osztályokban részletesebb szöveges értékelést az előkészítő időszak után adunk a szülők részére a tájékoztató füzeten keresztül.

Félévkor és évvégén a tanulók

- „kiválóan megfelelt”
- „jól megfelelt”
- „megfelelt”
- „felzárkóztatásra szorul” értékelést kapnak.

Az alsó tagozaton a félévi és az évvégi értékelés egységes forma alapján történik. Ennek részei:

- Magatartás
- Szorgalom
- Matematika
- Magyar nyelv és irodalom
- Ének-zene
- Vizuális kultúra

- Testnevelés és sport
- Környezetismeret
- Digitális kultúra
- Technika és életvitel
- Hittan

Szöveges értékelés német nemzetiségi nyelvből:

Az első évfolyam első negyedévében

1. Viszonya a német nemzetiségi nyelvhez:
A) lelkes, érdeklődő; rendszeresen gyakorol, készül
B) kevésbé érdeklődő; kampányszerűen gyakorol
C) elutasító
2. Dalok, mondókák ismerete. A felmondott dalok, mondókák száma:
A) 30 felett
B) 20-30 között
C) 20 alatt
3. Szókincse a tanult témakörben:
A) biztos
B) bizonytalan
C) több gyakorlásra szorul
4. Hallás utáni értése:
A) Az utasításokat pontosan megérti
B) Az utasításokat kis segítséggel érti meg
C) Az utasításokat nem érti meg

Az ismeretek meglétéről leggyakrabban kétféleképpen győződhetünk meg:

Szóbeli feleléssel. A felelés, sem túl hosszú, sem túl rövid nem lehet. Tartózkodni kell az egy mondatra adott jelestől, illetve az egyetlen el nem mondott mondatra adott elégtelentől. Törekedni kell arra, hogy, a diák önállóan fejezze ki gondolatait, természetesen az életkorának megfelelően. A tantárgyak döntő többségében szükséges a szóbeli feleltetés.

Írásbeli számonkéréssel: témazáró, felmérő, témaközi felmérés, röpdolgozat formájában. Időtartama: témazárónál, felmérőnél 1 vagy 2 tanítási óra. Témaközi és röpdolgozat esetén 10–30 perc. Az írásbeli feleleteket öt, a témazáró dolgozatokat, fogalmazás és szövegértés dolgozatokat tíz munkanapon belül kell kijavítva kiosztani. Az írásbeli feleleteket hazaküldve, a témazáró dolgozatokat fogadóórákon lehet megtekinteni.

Ezeken felül számos **egyéb munká**t lehet értékelni. Ezek: órai munka, beadandó fogalmazás, egyéb tantárgyspecifikus munka (pl.: plakát vagy makett készítése), projektmunka, kiselőadás, PPT készítése, memoriter, füzetvezetés, egyéb. Minden esetben arra kell törekedni, hogy egyértelmű legyen a feladatkiadás, ismert legyen a diákok számára a feladat értékelésének módja, szempontjai és legyen konkrét határidő.

Az értékelés szempontjából a következő feltételeknek kell megfelelni:

- A követelményeket az egyes tantárgyak kerettantervi része tartalmazza.
- A félévente adandó osztályzatok minimális száma havi egy. Kivételt képez a heti 1 órás tantárgy, ahol félévente minimum 2 jegynek kell lenni.
    - A témazáró dolgozatot egy héttel a számonkérés dátuma előtt a Kréta felületén be kell jelenteni. A témazáró dolgozat kétszeres súlyozású.
    - Az írásbeli felelet, szóbeli felelet, szövegértő dolgozat, memoriter egyszeres súlyúak. A szaktanár ezeket nem köteles előre bejelenteni a Kréta felületén.
- Nem írható be az osztálynaplóba jegy a diák (az osztály) tudta nélkül.
- Minden számonkérési forma esetén világosan megfogalmazott feladat hangozzék el.
- Az értékelés szóbeli felelés esetén, szóbeli indoklással; írásbeli számonkérésnél pontozással történik. (Pontozást lásd alább.)
- A tanár vegye figyelembe a diák képességeit, szorgalmát.
- A dolgozat értékelésének alapfeltétele az olvashatóság. Az olvashatatlan részek nem kerülnek értékelésre, amely a dolgozat eredményét befolyásolhatja.
    - Az írásbeli számonkérésnél és értékelésnél azonban méltányos elbírálást kapnak azon SNI és BTMN státusszal rendelkező tanulók, akik számára a szakvéleményben a szóbeli kiegészítési és javítási lehetőségre utalás szerepel.
- A dolgozatot tollal kell írni – kivéve indokolt esetben, pl. matematika tantárgy esetén a szerkesztés.
    - Amennyiben a tanuló az otthon elkészítendő projektfeladatot, prezentációt nem készíti el határidőre, elégtelent kap. Ha egy héten belül pótolja, munkájára egy jeggyel rosszabbat kap a késedelem miatt.
    - Házi feladat hiánya: 5 alkalom után szaktanári figyelmeztetés
    - Felszerelés hiánya: 5 alkalom után szaktanári figyelmeztetés

Egy adott írásbeli számonkérés, félévi- vagy évvégi osztályzat javításának lehetőségeit mindig az adott szaktanár dönti el és vele kell megbeszélni.

A szaktanárok a százalékos értékelés rendjét, a tantárgyuk egyéb speciális követelményeit, vagy számonkérési formáit és értékelési elveit a tanév elején, ellenőrizhető és visszakereshető formában ismertessék a diákokkal és a szülőkkel. (Például a tanulók füzetében külön tájékoztató lapon helyezzék el, és küldjék ki a szülőknek a KRÉTA felületén)

Írásbeli számonkérések (témazárók, írásbeli feleletek, röpdolgozatok) pontozása:

0 – 30 %	elégtelen
31 – 50 %	elégséges
51 – 75 %	közepes
76 – 90 %	jó
91 – 100 %	jeles

Amennyiben egy adott tantárgyat tanító szaktanár az írásbeli feleleteknél vagy szódolgozatoknál, szakmailag indokoltan a fent megadottól eltérő ponthatárokat állapít meg, azt minden esetben fel kell tüntetni a feladatlapon.

Az érdemjegyeket minden esetben be kell vezetni a tanulmányi rendszerbe (KRÉTA elektronikus naplója) a keletkezésüktől számított 2 héten belül.

Hiányzás:
Több napos hiányzás esetén a tanulónak egy hét áll rendelkezésére, hogy a tanultakat pótolja.
Hosszan tartó betegség (több mint egy hét) esetén a pótlás ütemezése a szaktanárral egyeztetendő.
Egy órányi hiányzás esetén a tanuló a következő tanórán is számonkérhető (kivéve a hiányzást követő napon).

A félévi osztályzatok kerekítése:
1,75 századtól megadható az elégséges, 2,00-tól meg kell adni.
A többi érdemjegy esetében 5 tizedtől megadható, 75 századtól meg kell adni a jobb érdemjegyet.
A tanév végi elégségeshez a második félévben is el kell érni az 1,75 százados átlagot.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy értékelési rendszerét lásd a mellékletben. 29.4.

Dráma és színház tantárgy értékelése:

0-30%	nem felelt meg
31-50%	gyengén megfelelt
51-75%	közepesen megfelelt
76-90%	jól megfelelt
91-100%	kiválóan megfelelt

Magatartás és szorgalom értékelése

Magatartás

Példás:

- Ha a tanuló tevékenyen részt vesz osztályközössége kialakításában és annak fejlődését példamutatóan segíti. Órákon aktív, kezdeményező, másokat segít a tanulásban, rendszerető, munkáinak külső formája esztétikus. Szüleivel, nevelőivel, tanulótársaival tisztelettudó, barátságos, beszédmódja kulturált. Keresztény erkölcs, szeretet és tolerancia jegyében él.
- Házirendben foglalt iskolai és iskolán kívüli magatartási normákat példamutatóan betartja.
- Az adott osztályozási időszakban fegyelmi büntetése és igazolatlan órája nem volt.

Jó:

- Ha osztályközösségét, annak munkáját, fejlődését segíti, a rábízott feladatokat becsülettel elvégzi.
- Házirendben megfogalmazott iskolai és iskolán kívüli magatartási normákat következetesen betartja.
- Az adott osztályozási időszakban csak beírása volt, igazolatlanul nem hiányzott.

Változó:

- Ha a közösségi munkába vonakodva vesz részt.
- Házirendben foglalt iskolai és iskolán kívüli magatartási normákat többször megszegi.
- Az adott osztályozási időszakban osztályfőnöki intőt kapott, igazolatlan órája hatnál kevesebb.

Rossz:

- Aki az osztály közösség munkáját hátráltatja, fegyelmezetlen, társainak rossz példát mutat, a közösségi munkát megtagadja.
- Az adott osztályozási időszakban súlyos fegyelmi vétséget követett el, főigazgatói vagy testületi intést kapott. Igazolatlan órája több mint hat.

Szorgalom:

Példás: Ha a kötelességteljesítése otthon és az iskolában kifogástalan és körülményeihez mérten rendszeres munkával a maximális teljesítményt nyújtja

Jó: Ha iskolai és otthoni munkáját elvégzi, kötelességét teljesíti, ha gyengébb tanulónál feltűnő, értékelhető javulás történik a tanulmányi munkában.

Változó: Ha iskolai és otthoni munkája egyenetlen, kötelességét csak folyamatos ösztönzésre teljesíti, tanulmányi munkájában hanyatlás mutatkozik, osztályzatai között egy elégtelen érdemjegye van.

Hanyag: Ha iskolai és otthoni munkáját rendszeresen elhanyagolja, kötelességét nem teljesíti, egynél több elégtelen osztályzata van.

19. AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELEI

A továbblépés alapvetően két feltétel megléte esetén lehetséges:

A diák tejesítse annak az iskolaévnek, amelyből tovább kíván lépni, az összes, tárgyankénti, műveltségi területenként meghatározott minimális követelményeit. Szellemisége, emberi magatartása megfeleljen az adott életkorban elvárható minimális szintnek.

Amennyiben egy tanítványunk tanév végén elégtelen osztályzatot kap, úgy

- egy vagy kettő elégtelen esetén javítóvizsgát tehet
- 3 vagy több elégtelen esetén évet ismétel.

A szülő (esetleg az osztályfőnök ill. főigazgató javaslatára) kérheti az osztály megismétlését.

20. ISKOLÁNK KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA

Napjainkban, ha a környezetvédelem szót halljuk, akkor sokaknak a fenntartható fejlődés jut az eszükbe, figyelmünk egyre jobban erre irányul. Az oktatás fontos szerepet játszik a fenntarthatóság fogalmának kialakításában.

Pedagógusaink számára nagyon fontos a környezeti nevelés. Mivel intézményünkben óvoda is működik, ezért kiemelkedőnek tartjuk, hogy az érzékenyítést már óvodás korban el tudjuk kezdeni a gyermekek életkorának megfelelően, illetve már gyerekkorukban erősítsük felelősségtudatukat a környezetünk védelmének terén. Iskolánkban a TÉT tagozat alapelvei közé tartozik a természet megismerése és a környezettudatos szemléletmód kialakítása, a tagozat ezért is jött létre.

Fontos, hogy a tanulók megismerjék a fenntartható fejlődés erkölcsi vonatkozásait és a környezettudatos életmód a mindennapi életük részévé váljon. A tanulókkal meg kell ismertetni, hogy egyéni döntéseik és cselekedeteik milyen hatással lesznek környezetükre. Fejleszteni kell kreativitásukat, problémamegoldó képességüket, felelősségtudatukat és döntéshozó képességüket, továbbá érzékennyé kell tenni őket arra, hogy észrevegyék a környezeti problémákat és legyen igényük arra, hogy javítsanak rajtuk. Munkánk során megtanítjuk a tanulóknak, hogy a természetet egységes egészként lássák, és benne el tudják helyezni az embert, továbbá keressék a természetben tapasztalt jelenségek okait és az összefüggéseket.

20.1 CÉLOK

Folyamatosan megvalósuló célok:
- Természettan- és életkultúra (továbbiakban: TÉT) tagozat folytatása, frissítése
- TÉT tagozat kiterjesztése a felsőbb évfolyamokra
- Medvetalp túracsoport alkalmainak megszervezése
- az alsós és a felsős túranapok megszervezése
- tantestület elköteleződésének erősítése a környezeti nevelés területén
- osztályfőnöki órákon környezetvédelmi témák feldolgozása
- továbbképzéseken való részvétel környezeti nevelés témában, az új módszerek bemutatása
- környezetvédelmi projektnapok szervezése
- papírgyűjtés szervezése a felsős diákok bevonásával
- szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása
- Sopron város nevezetességeinek megismerése
- kirándulások szervezése a Fertő-Hanság Nemzeti Parkba
- civil szervezetekkel, gazdálkodókkal, vállalkozókkal való kapcsolatok erősítése, új kapcsolatok kialakítása (pl.: TAEG Zrt., Soproni Egyetem)

Szaktárgyi célok:
- környezeti nevelés témáinak feldolgozása tanórákon (pl.: Ember és természet)
- problémamegoldó képességet fejlesztő feladatok megoldása
- változatos munkaformák alkalmazása (pl.: csoportmunka, tanuló kísérlet)
- versenyekre való felkészítés környezetvédelem témában

20.2 KÖRNYEZETI NEVELÉSSEL KAPCSOLATOS PROGRAMOK ÉS ÁLLATVÉDELEM ISKOLÁNKBAN

- Az iskolai környezet példamutatása, ezen belül a szelektív hulladékgyűjtés kiemelkedő jelentőségű a tanulók környezettudatos viselkedésének kialakításában. Ennek érdekében az iskola lehetősége szerint jár el a szelektív hulladékkezelés ügyében és ennek feltételeit igyekszik megteremteni. Ezen kívül az iskola Diákönkormányzata tanévente 2 alkalommal szervez papírgyűjtést.
- Az alsóbb évfolyamok rendszeresen részt vesznek különböző múzeumpedagógiai foglalkozásokon.
- Világnapok alkalmával intézményünkben rengeteg programot szervezünk (pl.: Víz Világnapja, Föld napja, Állatok Világnapja)

- Fenntarthatósági Témahéthez kapcsolódó programokat szervezünk.
- Felső tagozaton a Természettudományi gyakorlatok nevű tanórákon a gyerekek az alsó tagozatos TÉT órákon megszerzett ismereteiket mélyíthetik el és bővíthetik. A 6. évfolyam a környezetvédelem területeivel ismerkedik meg a gyakorlatorientált tanórák keretében.
- Környezetvédelemmel kapcsolatos versenyeken is részt vesznek diákjaink: „Közös Jövőnk" Kárpát-medencei Környezetvédelmi Verseny.
- Intézményünkben 2006 óta működik a Medvetalp Túracsoport, aminek szervezésében hétvégi időtöltésként a Sopron környéki erdőket barangolják be tanulóink családjaikkal és tanáraikkal karöltve. Célja a szabadidő hasznos eltöltése, a természet szeretetének növelése és megismerése.
- Szoros kapcsolatot ápolunk az Erdészeti Múzeummal, a Nektek Ugatunk Állatvédő Egyesülettel, a WindDogs Sport és Terápiás Kutyás Egyesülettel, a TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.-vel, a Soproni Egyetemmel, valamint együttműködési megállapodásunk van a Fertő-Hanság Nemzeti Parkkal, ahova évente egyszer el is látogatnak tanulóink. Az egyesületek megsegítésére időről időre adománygyűjtést szervezünk.

Iskolánkban a környezetvédelem iránt elkötelezett pedagógusok dolgoznak, ez kulcsfontosságú, hiszen ők azok, akik a programokat kitalálják, szervezik és működtetik kreativitásukkal, lelkesedésükkel, és szakmai hozzáértésükkel.

Az intézményünk központi üzenete, hogy a szemléletformálást minél fiatalabb korban el kell kezdeni, hogy már gyerekkorban kialakulhasson a felelősségtudat a környezetvédelem területén.

Iskolánk büszkén viseli az **„Állatbarát Általános Iskola"** címet, továbbiakban az „Örökös Állatbarát Általános Iskola" címet, amely nem csupán egy megtisztelő elismerés, hanem egyben felelősség is. Intézményünk központi üzenete, hogy a szemléletformálást minél fiatalabb korban el kell kezdeni, hiszen a gyermekkor a legfogékonyabb időszak az értékek kialakítására. Célunk, hogy diákjaink már kisgyermekként megismerjék és megszeressék az állatokat, és ezzel együtt felelősségtudatuk is kialakuljon az állatvédelem terén. Valljuk, hogy az állatvédelem nem csupán a vadon élő állatok védelmét jelenti, hanem magában foglalja a hobbiállatok megfelelő gondozását és a haszonállatok méltó tartási körülményeinek biztosítását

is. Éppen ezért arra törekszünk, hogy tanulóink átfogó képet kapjanak az állattartás különböző aspektusairól, és megtanulják, hogy minden élőlényt tisztelet és gondoskodás illet meg.

Intézményünk nemcsak elméleti tudást ad át a diákoknak, hanem aktív programokkal és saját kezdeményezésekkel is támogatja a felelős állattartás és állatvédelem ügyét. A fenti programjainkon túl az alábbiak segítik állatbarát céljaink elérését:

- Iskolánkban Állatvédelmi Munkacsoport működik, amelynek tagjai az állatvédelem iránt elkötelezett pedagógusok, szülők és diákok.
- A TÉT órákon törekszünk arra, hogy tanítványaink minél több oldalról tapasztalatokat gyűjtsenek az állatvilággal kapcsolatban. Ennek érdekében TÉT-es osztályaink 2021 szeptembere óta dolgoznak együtt a WindDogs Sport és Terápiás Kutyás Egyesülettel. A tagozat tanítványai állatasszisztált, kutyás oktatásban részesülnek hétről hétre
- Az Állatok Világnapján előadókat hívunk meg (állatorvos, egyesületek stb.) és érdekes programokat szervezünk a gyerekeknek. Az ebből az alkalomból szervezett adománygyűjtés intézményi szintű (óvodában és iskolában is), de gyakran 1-1 osztály is összefog, hogy valamelyik soproni állatvédő egyesületet támogassa (pl.: Soproni Madármentők).
- Minden évben részt veszünk az Állatvédelmi Témahéten.
- A Nektek Ugatunk Állatvédő Egyesület rendszeresen tart előadásokat tanórákon.
- Ezeken kívül gyakran szervezünk olyan programokat, amelyek játékos és élményalapú tanulással erősítik a gyermekek érzelmi kötődését az állatokhoz.

Az állatvédelem iránt elkötelezett pedagógusaink közös célja, hogy felelősségteljes, együtt érző és tudatos állattartókat neveljenek, akik egész életükben tisztelettel fordulnak az állatok felé. Hiszünk abban, hogy aki gyermekkorában megtanulja az állatok szeretetét és védelmét, felnőttként is tisztelettel és felelősségteljesen fog bánni velük.

Iskolánk ezzel a szemlélettel teljes mértékben eleget tesz az **1998. évi XXVIII. törvény** előírásainak, amely kimondja, hogy az állatvédelem és a felelős állattartás oktatása beépítendő az iskolai nevelésbe.

20.3 KÖRNYEZETI NEVELÉS A NAPKÖZIBEN

„Az ember a természet része, nem ura. Úgy vegyünk el, hogy vissza is adjunk”

Út a jövőhöz: a nevelés, a környezettudatos, a környezeti kultúrára nevelés, elköteleződés bolygónk élhetőbbé tétele mellett. A fenntarthatóság olyan elemi érdek, amit napjainkban minden cselekedetünkben figyelembe kell venni, a gyerekek nevelésénél, oktatásánál szem előtt kell tartani, hiszen ők lesznek a jövő tudatos fogyasztói, bölcs döntés hozói.

A környezettudatos magatartás megvalósításának folyamata a jeles napok tevékeny megélésével olyan örökérvényű értékeket kívánunk közvetíteni, mely által a gyermekek kellő ismeretet gyűjthetnek a természet szépségéről és védelméről, környezetünkről, a körülöttünk lévő élővilágról.

Állatok Világnapja-október 4.
„ Ne vásárolj semmit” nap-november 28.
Víz Világnapja-március 22.
Föld napja- április 22.
Madarak és fák napja-május 10.
Környezetvédelmi Világnap –június 7.

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a tervszerű tudatos foglalkozásokra, kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész napközis életet.

Benne van a spontán játékban, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, a sétákban.

A napköziben történő oktatás és nevelés során az egyik legfontosabb célunk, hogy a gyermekek környezettudatosan gondolkodjanak.

Indirekt módszerekkel preventív szemléletet igyekszünk kialakítani, melynek során példát és viselkedésmintát nyújtunk pl.: a színes papírokkal takarékosan bánunk és amennyiben kivágunk egy mintát, a maradékot a későbbiekben még felhasználjuk. A hulladékokat szelektíven, a folyosókon elhelyezett tárolókba gyűjtjük.

A mindennapok során felhívjuk tanulóink figyelmét a helyes környezeti szokásokra pl.: ne folyassák feleslegesen a vízcsapot.

A helyes kézmosás kialakítása során is a takarékos vízfogyasztásra törekszünk.

Személyes, környezettudatos magatartással mutatunk példát a gyermekeknek.

Megfigyeltetjük velük a környezetben előforduló növényeket, együtt gondozzuk a teremben lévő virágokat. A tevékenység során felhívjuk figyelmüket a növények életfeltételeire.

Megfigyeltetjük a közvetlen környezetben előforduló állatokat is. Éves projektünk része a költöző madarak életmódjával való ismerkedés, de az Állatok világnapján felhívjuk a

figyelmet a veszélyeztetett állatokra és beszélünk arról, hogy mit tehetünk értük. A Madarak és fák napja alkalmából rendezett projekthét keretében a felelős állattartás és növényvédelem szemléletét igyekszünk kialakítani.

Közös sétáink, kirándulásaink alkalmával tudatosítjuk, hogyan viselkedhetnek helyesen a természetben. A témakör része a levegő és a víz tisztaságának megőrzése, a szennyezettség elkerülése.

Célunk a természet védelmének tudatosítása, a természeti értékek megőrzése. Mindezt elősegítjük azzal, hogy lerajzoltatjuk a séta alkalmával megfigyelt, környezettel kapcsolatos emlékeiket.

Tudatosan törekszünk arra, hogy a napközi a környezeti nevelés egyik meghatározó színtere legyen és tanulóink a környezeti értékekre vigyázó, a fenntartható fejlődést segítő felnőttekké váljanak.

„Amit hallok, azt elfelejtem,
Amit látok, arra emlékszem,
Amit csinálok, azt tudom is.„”

21. AZ ISKOLÁBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSI ELVEI

Iskolánk taneszköz ellátottsága, szertáraink és szaktantermeink felszereltsége az átlagosnál jobbnak tekinthető. Különösen büszkék lehetünk könyvtárunkra, számítástechnika termünkre, sportpályáinkra, tornatermünkre, ifjúsági klubszobánkra, a felszerelt szaktantermekre. Éppen ezért nem mondhatunk le a folyamatos fejlesztésről és korszerűsítésről, az új eszközök beszerzéséről.

A fejlesztések anyagi hátterének megteremtése érdekében élünk a minisztériumok, egyesületek, alapítványok által kiírt, céljainkkal és lehetőségeinknek megfelelő pályázatokkal.

A tankönyvek és tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei:

1. A tantárgyi követelményeknek megfelelő tananyagot tartalmazza.
2. A tananyag elrendezése logikus, szemléletes legyen.
3. Alkalmas legyen a tanulók munkájának irányítására a tanulás egy-egy szakaszában.
4. Gondolkodtató, változatos feladatokat tartalmazzon.
5. Különböző tantárgyak sajátosságainak megfelelően segítse a tanulási technikák elsajátítását.
6. Adjon lehetőséget a differenciált foglalkozásra, fejlesztésre.

7. Adjon lehetőséget az önálló tanulói munkáltatásra.
8. Alkalmas legyen a tanult ismeretek gyakorlására, alkalmazására.
9. Segítse a megértést, az önellenőrzés képességének fejlesztését.
10. A szülők számára elviselhető mértékű terhet jelentsen a beszerzése.

22. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Az egészség alapvető emberi jog. Napjainkban az egészség-megőrzési tevékenység fő célja, hogy képessé tegye az embereket arra, hogy törődjenek az egészségükkel, mindehhez rendelkezzenek a szükséges ismeretekkel és lehetőségekkel.
Az egészségmegőrzés a mindennapi élet része kell, hogy legyen, foglalja magában az emberi szervezet működésével, a betegségek megelőzésével, az életvezetéssel kapcsolatos egyéni ismeretek bővítését.
Az életmód meghatározza az egészségi állapotot. Ha egészséges embereket akarunk magunk körül látni, akkor célcsoportnak az általános iskolai korosztályt kell vennünk, hiszen őket még nem érték negatív hatások környezetünkben. Szükség van egy felvilágosító munkára, illetve olyan egyéni képesség-és készség fejlesztésére, amely kritikus helyzetekben megkönnyíti számunkra a választást. Ebbe a munkába a családot is be kell vonni az iskola mellett.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő általános célok és feladatok

- A 2003. évi LXI. törvénnyel módosított 1993. évi LXXIX. tv. a Közoktatásról 48. § (3) bekezdés,
- A nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rend.
- A 96/2000. (XII. 11.) országgyűlési határozattal kiadott „Nemzeti stratégia a kábítószer-fogyasztás visszaszorítására”,
- A 1036/2003. (IV. 12.) Korm. határozat a 96/2000. Ogy. hat. rövid és középtávú céljainak végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról,
- A 46/2003. sz. (IV. 16.) Országgyűlési határozat, az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról,
- A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény,
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV törvény, 38 § (1) és (2) bekezdés
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 03.) NM rendelet 2. és 3. sz. melléklete,
- A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet,
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv.

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok és tanulók egészségismereteinek bővítésére,

korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatói-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Céljaink:

- Folyamatosan fejlesztjük környezetünket, hogy iskolánk az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen;
- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegítjük a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulás;
- Együttműködést alakítunk ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen;
- Egészséges környezet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosítunk, ezekkel párhuzamosan együttműködünk a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal;
- Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének;
- Teret adunk a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak;
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytatunk, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja a közösségi és az egyéni kibontakozást;
- Törekszünk arra, hogy segítsük diákjainkat, az iskola személyzetét, a családokat egészségük megőrzésében;
- Célunk, hogy tanulóink környezettudatos magatartásúvá és a környezetért felelős emberré váljanak. Célunk, diákjainkban kialakítani az olyan életmód iránti igényt, amellyel megerősíthetik testi, lelki egészségüket. Fontos a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése.

Feladatok: Problémafeltárás –
helyzetértékelés, kétévente:

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos kérdőívek kitöltése a következő személyek körében:

- Intézményvezető,
- Védőnő, iskolaorvos,
- Az iskolai egészségnevelésért felelős pedagógus,
- Az iskola biológiai szakos tanárai,
- Az iskola végzős diákjai, évfolyamonként egy-egy, a témára rálátással bíró szülő, 1-2 pedagógus.

A tanulók attitűdvizsgálata kétévenként:

Miként viszonyulnak a tanulók a környezetükhöz (kortárscsoport, család, iskola), milyenek a higiénés szokásaik, hogyan viszonyulnak a különböző magatartási formákhoz, pl.: dohányzás, alkoholfogyasztás, szexualitás (iskolán belül és kívül) stb.

Egészségfejlesztő team létrehozása, a tantestület továbbképzése:

- Az intézményvezető helyettes,
- Az iskola drogügyi koordinátor,
- Az iskolaorvos, védőnő,
- A testnevelők,
- A szabadidő-szervező,
- A diákönkormányzatot segítő pedagógus,
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős.

Segítő kapcsolatok színterei:

Szülők (család):

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők közülük jó néhányan szakértelmükkel is jelentősen növelik az iskolai munka hatékonyságát. Szülői értekezleten, szülőcsoportok számára külső előadó, pl.: orvos, pszichológus segítségével fórumot, tájékoztatókat is szervezünk.

Iskolaorvos, háziorvos, védőnő feladatai:

A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát, az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése, közreműködés: közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásban az iskola vezetésével egyeztetve, az egészségnevelésben való részvétel.

Lelkészek:

A lelki eredetű problémák feldolgozásában segítenek a tantestületnek. Szakmai ismereteik révén, olyan területeken adhatnak folyamatos segítséget a diákoknak, tanároknak, de akár a hozzájuk forduló szülőknek, ahol a problémák felismerése, problémakezelése speciális szakmai felkészültséget követel, amivel az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek. A lelkipásztori beszélgetésen túl akár osztályfőnöki órák tartásával tudják szakmailag igényesebbé és színesebbé tenni az egészségfejlesztési munka didaktikai építkezését.

Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők:

A gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó, segítő foglalkozású szakemberek.

Az NNK vármegyei intézeteinek egészségfejlesztési szakemberei és más egészségügyi intézmények, szervezetek:

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak és intézmények jelentik a segítő kapcsolatok színterét. Az egészségügyi intézmények és az NNK területileg illetékes intézetei, azon belül is különösen az egészségfejlesztési munkatársak, az Országos *Gyermekegészségügyi Intézet* szakemberei konkrét segítséget jelentenek az iskolai egészségnevelési munkába.

Rendvédelmi szervek:

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek- és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával nyújtanak segítséget az iskolának.

Az iskola szerepe és lehetősége az egészségnevelés területén:

1. Az iskolát több évig látogatják a gyermekek, így személyiségfejlődésük nyomon követhető, érdemi hatás fejthető ki a későbbi életideálok kialakításában.
2. Létezik egy nyíltan megfogalmazott tananyag, másrészt a mindennapok történései az egészséges életmód kialakításához. Ilyen értelemben az iskola az egészségtámogató magatartásmódok kifejlesztésének folyamatában a szocializáció fontos színtere.
3. Az iskola kapcsolatban van a társadalmi intézményekkel, így hatást gyakorol a gyermekeken keresztül a szűkebb és tágabb környezetre.

Mindezeket figyelembe véve az iskola olyan keretet biztosít, amely között mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és gyakorlására.

Egészséges életmódra nevelés a tanítási órákon:

1-4. évfolyam:

Az iskola teret ad a gyermekek játék és mozgás iránti vágyainak, segíti természetes fejlődését, érését.
Ebben a korban támogatni kell az egyéni képességek kibontakozását, segíteni kell a tanulókat a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában. Oda kell figyelni a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására.
A pedagógiai munka központjában a személyre szóló fejlesztés álljon.

A fejlesztés kiemelt területei:

- A test és a lélek harmonikus fejlesztése.
- A szocializáció folyamatainak elősegítése.

5. évfolyam:

Óraszám: 10
Életmódok és az egészség (pl.: táplálkozás, kapcsolatok stb.).

6. évfolyam:

Óraszám: 10
Korlátok és lehetőségek (döntések, mozgás, személyes higiénia stb.).

7.évfolyam:

Óraszám: 10
Függetlenségi törekvések és az egészség (énkép, család, barátság, szerelem stb.).

8. évfolyam:

Óraszám: 10
Felelősséged a jövődért (környezetvédelem, életterv stb.).

<u>Tanórán kívüli programok:</u>

- Szent György nap
- Táborozás: hittantábor, TÉT tábor, sporttábor, napközis tábor
- Faültetés (iskola környékén)
- Virágosítás (iskola folyosóján)
- Múzeumpedagógiai programok
- Szakkörök
- Játékszoba a szabadidő hasznos eltöltésére
- Sportrendezvények
- Osztálytermek otthonossá, barátságossá varázsolása
- Projektnapok
- Nemzeti Filharmónia által szervezett hangversenylátogatás

A programok szervezésében és lebonyolításában a szülők, védőnők, az iskola fogorvosa, orvosa, szakemberek segítenek.

A program során törekedjünk arra, hogy az egészségmegőrzés a mindennapi élet részévé váljon, életformává alakuljon, hiszen az egészség társadalmi befektetés is.

A tanulókban ki kell alakítani azt a képességet, hogy igényeljék az egészséges életfeltételeket, odafigyeljenek környezetükre, amely hatással van az egészségükre, és felismerjék, tudják a megoldást a rájuk leselkedő veszélyhelyzetekre. A tanult ismereteket legyenek képesek felhasználni a mindennapi élet problémáinak megoldásában.

A mindennapos testnevelést szolgáló program

Az iskola 1-4. évfolyamain:

Az alsó tagozaton minden osztálynak heti 5 testnevelés órája van. Ezt több újdonsággal biztosítjuk. Iskolánk csatlakozott az Úszó Nemzet Programhoz, így az 1. és 2. évfolyam 2 osztálya számára heti 1 úszás óra van. Az úszást az uszodában szakképzett tanárok tanítják.
A német nemzetiségi tagozat magas óraszámai miatt 3 testnevelés órát a délelőtti órarendben, kettőt csatlakozó órában tartunk.

Évfolyamonként a KÉZ-es osztályban a mindennapos testnevelés keretében heti 2 órában felmenő rendszerben kreatív gyermekjátékok nevű foglalkozást vezettünk be. Ennek keretében a gyerekek koordinációs készségeit fejlesztjük és megismertetjük őket a különböző táncok alapjaival.

Az iskola 5-8. évfolyamain:

A felső tagozaton heti 3 óra van a délelőtti órarendben. Emellett a délutáni időszakban biztosítjuk tanítványaink mindennapos testnevelés óráit.

A tanulók fizikai állapotának mérése

A tanulók fizikai állapotának mérését az alábbi feladatokkal végezzük:

- aerob állóképességi próba (Cooper-teszt),
- helyből távolugrás,
- fekvőtámaszban karhajlítás, és nyújtás,
- hasonfekvésből törzsemelés és leengedés,
- hanyattfekvésből felülés térd érintésével.

Évente megtörténik a tanulók fizikai, fittségi mérése a NETFIT mérés. (A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet szerint.)

Mérésre használják még a magyar Gerincgyógyászati Társaság által összeállított feladatsort is, amely a helyes testtartást és az általános izomerőt fejleszti.

23. AZ ISKOLA TANTÁRGYI (KERETTANTERV) ÉS MŰVELTSÉGI ÓRATERVE

A helyi tantervünket az akkreditált kerettantervek alapján készítettük el.

A nem állami és nem helyi önkormányzati iskolában a hitoktatást a tanuló napi terhelésére vonatkozó határon felül lehet szervezni.

- **A sporttörvény figyelembevételével a mindennapos testnevelésre is az előbbi szabály érvényes.**

Az óraháló szervezési feladatai:

- A nyelvi csoportok bontása a tanulólétszámnak megfelelően (16 fő fölött),
- TÉT (Természettan- és életkultúra) tantárgyban komplexen van jelen a technika, rajz és a környezetismeret a 4. osztályig.
- A könyvtárhasználati modult a magyar nyelv és irodalom tantárgyba integráljuk.
- A 7. és 8. évfolyamon a tanulói létszám figyelembevételével magyar és matematika csoportbontás.
- A tagozatokon (német nemzetiségi kéttannyelvű képzés alsó tagozaton és az emelt szintű nyelvoktatás 5. évfolyamtól) a kötelező óraszámemelés, amit a törvény előír az emelt szintű képzéshez.
- 5-8. évfolyamokon nyelv tanításánál + 2 óra az emelt szintű oktatáshoz.
- Az első négy évfolyamon a nemzetiségi osztályokban, valamint az egész felső tagozaton a testnevelés órák számából kettő óra a délutáni sportfoglalkozásokon teljesül.

Fontos kompetenciák

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematika kompetencia
- Természettudományos kompetencia
- Az alábbi kulcskompetenciákra helyezzük a hangsúlyt:
- Digitális kompetencia
- A hatékony, önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- Énkép, önismeret
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Gazdasági nevelés
- Környezettudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Testi és lelki egészség
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire.

A kulcskompetenciák megalapozását, az alapkészségek és képességek fejlesztését a kompetencia alapú oktatás megvalósulása nagymértékben segíti, melynek alapelemei:

- A hasznosítható tudás,
- Az ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés,
- Az alkalmazáshoz szükséges attitűdök kialakítása.

A kulcskompetenciák megalapozásának, az alapkészségek és képességek fejlesztésének kiemelten javasolt módszerei, munkaformái:

- Kooperatív tanulás,
- Projektmódszer, projekt alapú oktatás,
- Egyéni foglalkoztatás, páros munka, csoportmunka.

24.ISKOLÁNK ÓRATERVEI

A 2023-24-es tanévtől már minden osztályra érvényes a 2020-as NAT, melyet az elmúlt években felmenő rendszerben vezettünk be.

Alsó tagozat:

Angol előkészítő – matematika orientációval

Heti óraszám/évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	4	4	4	4
Etika/hit és erkölcstan	1	2	2	2
Környezetismeret			1	1
Első élő idegen nyelv	2	2	2	3
Ének-zene	2	2	2	2

Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Képességfejlesztő sakk	1	1	1	1
Osztályfőnöki				
ÖSSZESEN	**25**	**26**	**26**	**26**
Kötelező óraszám	**22**	**22**	**22**	**23**
Maximális óraszám	**24**	**24**	**24**	**25**
Órahálón kívül (Hittan)	1	2	2	2

Intézményünk a 2023/2024-es tanévtől bevezeti a Képességfejlesztő sakk oktatását első évfolyamon. A továbbiakban a bevezetés tanévenként felmenő rendben történik.

TÉT orientációjú osztály

Heti óraszám/évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	4	4	4	4
Etika/hit és erkölcstan	1	2	2	2
Környezetismeret				
Első élő idegen nyelv				2
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	1	2	1
Technika és tervezés				
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki				
TÉT	2	3	3	3
ÖSSZESEN	**23**	**24**	**24**	**25**
Kötelező óraszám	**22**	**22**	**22**	**23**
Maximális óraszám	**24**	**24**	**24**	**25**

Német nemzetiségi kéttannyelvű osztály

Heti óraszám/évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	4	4	4	4
Nemzetiségi népismeret	1	1	1	1
Etika/hit és erkölcstan	1	2	2	2
Környezetismeret			1	1
Első élő idegen nyelv				

Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki				
Nemzetiségi német	5	5	5	5
ÖSSZESEN	**28**	**29**	**29**	**28**
Kötelező óraszám	**22**	**22**	**22**	**23**
Maximális óraszám	**28**	**28**	**28**	**29**

A német nemzetiségi kéttannyelvű osztályokban a szaktárgyakat (ének: heti1; matematika: heti1; testnevelés: heti1; rajz: heti1ill.2; technika: heti1; környezetismeret: 3.osztálytól heti 1 órában) kéttanítós modellben tanítjuk.

KÉZ (kép-élmény-zene) orientációjú osztály

Heti óraszám/évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	4	4	4	4
Etika/hit és erkölcstan	1	2	2	2
Környezetismeret			1	1
Első élő idegen nyelv				2
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki				
KÉZ	1	2	2	2
ÖSSZESEN	**23**	**24**	**24**	**25**
Kötelező óraszám	**22**	**22**	**22**	**23**
Maximális óraszám	**24**	**24**	**24**	**25**

Felső tagozat:

Általános tanrendű osztály/csoport

Heti óraszám/évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	3
Matematika	4	4	4	3
Történelem	2	2	2	2

Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret		1		
Etika/hit és erkölcstan	2	2	2	2
Természettudomány	2	2		
Kémia			2	1
Fizika			2	1
Biológia			1	2
Földrajz			1	2
Első élő idegen nyelv	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház				1
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
ÖSSZESEN	**28**	**28**	**31**	**30**
Kötelező óraszám	**27**	**26**	**28**	**28**
Maximális óraszám	**28**	**28**	**30**	**30**

TÉT orientációjú osztály

Heti óraszám/évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	3
Matematika	4	4	4	3
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret		1		
Etika/hit és erkölcstan	2	2	2	2
Természettudomány	2	2		
Kémia			2	1
Fizika			2	1
Biológia			1	2
Földrajz			1	2
Első élő idegen nyelv	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház				1
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1

Termtud. gyakorlatok	1	1	1	1
ÖSSZESEN	**29**	**29**	**32**	**31**
Kötelező óraszám	**27**	**26**	**28**	**28**
Maximális óraszám	**28**	**28**	**30**	**30**

Emelt szintű nyelvi képzésben résztvevő osztály

Heti óraszám/évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	3
Matematika	4	4	4	3
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret		1		
Etika/hit és erkölcstan	2	2	2	2
Természettudomány	2	2		
Kémia			2	1
Fizika			2	1
Biológia			1	2
Földrajz			1	2
Első élő idegen nyelv	5	5	5	5
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház				1
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
ÖSSZESEN	**30**	**30**	**33**	**32**
Kötelező óraszám	**27**	**26**	**28**	**28**
Maximális óraszám	**30**	**30**	**32**	**32**

25 ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS

25.1 ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Az alapprogram szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.) 46. § (3) bekezdése a) pontja alapján képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeit figyelembe véve – az Nkt. 2. § (1) bekezdésében meghatározott jogát szabadon érvényesítve – továbbtanuljon, továbbá alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészséget alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészülést. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

2. Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja a művészeti-kulturális műveltség azon elemeit, továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket az alapfokú művészeti iskolákban elsajátíthat minden tanuló. Az alapprogram részét képező követelmények és tantervi programok (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészeti iskolának teljesítenie, biztosítania kell.

3. Az alapprogram a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységes alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

4. Az alapprogram lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok, ezen belül a helyi tantervek kidolgozását, melyeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeiként kezel.

25.2 ALAPELVEK, CÉLOK

1. Az alapfokú művészeti iskola a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az követelmény és tantervi program a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

2. A követelmény és tantervi program határozza meg azokat a kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészeti iskolák közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú

művészeti iskolák pedagógiai programjukat, azon belül helyi tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.

A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás-nevelés megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez.

A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez.

A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja. 4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

25.3 AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI NEVELÉS SZEREPE A TANULÓK SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSÉBEN

1. Az alapfokú művészeti oktatás-nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő.

A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.

2. A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a szín- és bábművészetben ötvöződnek.

3. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.

4. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.

5. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

6. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

25.4 HAGYOMÁNYŐRZÉS, RENDEZVÉNYEK

„Kis nép vagyunk, de nagyokat tudunk álmodni.” -mondta egykor Szokolay Sándor

zeneszerzőnk.

Ezt mi is hasonlóképpen hisszük, gondoljuk és mertünk egy nagyot álmodni. Álmodtunk egy evangélikus művészeti iskolát, amely valósággá vált itt Sopronban, 2022. szeptemberében elindult iskolánkban az alapfokú művészeti oktatás. Talán Szokolay Sándor is büszke lenne ránk, hogy értékrendje szerint, a művészetet szeretnénk minél közelebb hozni az ifjúsághoz.

Iskolánk elkötelezett Szokolay Sándor zeneszerző életének, szellemiségének, munkásságának értékmegőrzésében, és szeretnénk, ha a nálunk tanuló gyermekek is részesülnének abból az életműből, amelyet ránk hagyott.

Minden évben december 8-án közös gyertyagyújtással emlékezünk rá a nyughelyénél, valamint március 30-án -születésének évfordulóján-emlékhangversenyt tartunk, és ezzel hagyományt teremtettünk.

Művészeti iskolánk mottója, amely Szokolay Sándortól származik:

„A nevelés igazi lehetősége az élmény, a művészet csodatevő erejének örömteli felfedezése."

Rendezvényeink:

- Adventi hangverseny
- Zenés advent
- Képzőművészeti kiállítás
- Szokolay-emlékhangverseny
- Zene világnapján élő zeneszó az iskolában
- A magyar kultúra napja
- A magyar művészetoktatás napja – evangélikus AMI-k találkozója
- Év zenésze házi verseny
- Hangszerkóstoló
- Szakmai napok
- Áhítatokon, istentiszteleteken közreműködés
- Fészekalja zenés mesesorozat
- Első hangversenyem
- Szent György nap
- Táncgála
- Összművészeti tábor

SZOKOLAY-DÍJ

Minden tanév végén Szokolay-díjban részesül a művészeti iskola adott tanévében legsikeresebb tanulója vagy dolgozója. Erre a művészeti oktatásban résztvevő tanárok tesznek javaslatot, és döntenek az intézmény vezetésével együtt.

Alapfokú Művészeti Iskolánk Helyi Tanterve

A Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola művészeti ágai, tanszakai változtatás nélkül elfogadják a 27/1998.(VI.10.) MKM rendelet II. sz. melléklete mellett a művelődési és közoktatási miniszter által kiadott: Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjait (ROMISULI, Mogyoród 1998).

26 ZENEMŰVÉSZETI ÁG

KLASSZIKUS ZENE

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, fagott
Rézfúvós tanszak tantárgyai: furulya, trombita, kürt
Akkordikus tanszak tantárgyai: harmonika, hárfa, gitár, ütő
Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora, orgona
Vonós tanszak tantárgyai: hegedű
Vokális tanszak tantárgya: magánének
Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, egyházzene, improvizáció
Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

Hangszeres és vokális tanszakok - egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének
Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*
Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus
Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

Óratervek

Az „A" tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, fagott, harmonika, hárfa, gitár, ütő, zongora, hegedű, trombita, kürt.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Elő-képző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+ 4+4 évfolyam: orgona

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „A" tagozaton 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A" tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig
Csoportos foglalkozás: 2x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2-8 fő)
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok: (minimum)
Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc
Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B" TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok - alapfok 2. évfolyamától javasolt.
Kötelező tantárgy: szolfézs
Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól
Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek
Az „B" tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A" tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, fagott, szaxofon, hárfa, harmonika, gitár, ütő, zongora, hegedű, trombita, kürt.

Óraterv 2

	Évfolyamok								
Tantárgy	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(1+1)+3+4 évfolyam: orgona

Óraterv 3

	Évfolyamok						
Tantárgy	Előképző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(1 +1)+5 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok:
2. évfolyam 15 perc
3-4. évfolyam 20 perc
5. évfolyamtól 25 perc
Vokális tanszak:
A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok - csoportos képzés

„A" TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet-zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előképző évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc
kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő
Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő
Korrrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs
Kötelező tantárgy: zongora
Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
4+4 évfolyam: szolfézs
Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. „B” tagozatra a tanulót
a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: csoportos 2x45 perc
Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő
Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve zongora, orgona, harmonika, hárfa tantárgyak)

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén
Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése. Személyes kompetencia
- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség. Módszertani kompetencia
- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás.
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsga tantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A" tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B" tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A" tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B" tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A" és „B" tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A" tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A" tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A" tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B" tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A" és „B" tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A" tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A" tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A" és „B" tagozat, kamarazene főtárgy („A" tagozat): főtárgy Szolfézs „A" és „B" tagozat, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): tanult hangszer

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A" tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A. „B" tagozatos, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A" tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B" tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A" és „B" tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A" tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A" tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet - zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet - zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom-zenetörténet főtárgy („A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:
Hangszeres főtárgyak Gyakorlati vizsga „A” tagozat minimum 10 perc „B” tagozat minimum 10 perc
Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy
Gyakorlati vizsga:
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc
Elméleti vizsga:
„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészeti iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

26.1 FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet
- a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

FUVOLA

A fuvolatanítás általános céljai, feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét,
- zenei memóriát.

Ösztönözze a tanulót
- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

KLARINÉT

A klarinéttanítás általános célja, feladatai
- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
- a klarinét történetét,
- a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

SZAXOFON

A szaxofontanítás feladatai
- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
- a szaxofon történetét,
- a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a szaxofon irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

FAGOTT

A kvintfagott, kvartfagott (fagottino) és a kisfagott, valamint a kiskezes fagottok megjelenésével mód nyílik arra, hogy a fagott tantárgyat - az eddigiekhez képest jóval korábban - ezekkel a hangszerekkel, kezdjük el oktatni. A fagottal kezdődő oktatás esetében ajánlott megvárni, amíg a tanuló eléri azt a fizikai fejlettséget, amely a hangszer tanulásához szükséges.

A fagott-tanítás feladatai:
- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fagott hang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer történetét,
- a fagott társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fagott hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

26.2 RÉZFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

A furulyatanítás a rézfúvós tanszakon elsősorban az életkori sajátosságok miatt még kevésbé terhelhető tanulók rézfúvós oktatásba való bevezetését segíti elő.

Tantárgyi programja megegyezik a Fafúvós tanszak – Furulya tantárgyi programmal, részletes leírását ld. ott.

TROMBITA

A trombitatanítás feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal
- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló
- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat
- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

KÜRT

A kürttanítás célja feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

26.3 AKKORDIKUS TANSZAK

HARMONIKA

A harmonikatanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
- a harmonika alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait, regisztereit, azok elnevezéseit,
- a hangszer történetét, fajtáit, a rokon billentyűs hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést
- helyes hangszer-, test-, kar- és kéztartást,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harmonikahangot,
- sokszínű billentéskultúrát,
- kidolgozott légszekrényvezetést,
- a művek karakterének megfelelő regisztrálási képességet,
- gyors és megbízható regisztерváltási készséget,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a két kéz függetlenségét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- dúr és moll skálákat különböző tempókban és billentésmódokkal, párhuzamosan és ellenmozgásban, oktáv, terc, szext és decima távolságban,

- hármas- és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban, a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- légszekrénykezelését,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával.

Tanítsa meg az alapvető karbantartási feladatokat.

HÁRFA

Az alapfokú művészetoktatás hárfa tantárgyának hangszere a kampós (ír) - hárfa és a pedálos (koncert) hárfa.

A hárfatanítás általános céljai, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a hangszer lehetőségeit, saját irodalmát és a hárfán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a hárfairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő pozíciót, test-, és kéztartást, technikát, helyes pengetést, kampó és pedál-kezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és takarást,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az eredeti irodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására, ápolására.

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás „klasszikus gitár” tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A gitártanítás céljai, feladatai
Tanítsa meg:
- A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
- A gitár különböző behangolási módjait.
- A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és balkézzel egyaránt.
- A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
- A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
- A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.
- A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás.
- Laza kar- és ujjtechnika.
- A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
- Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:
- Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
- Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.
- Arpeggio gyakorlatokat.
- A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:
- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
- A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:
- A precíz hangszerhangolásra.
- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

ÜTŐ

Az ütőhangszer tanítás feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
- a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet

- a helyes test-, és kéztartás kialakítására,
- pontos tempótartásra,
- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
- az eltérő kézrendi megoldásokra,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

26.4 BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,

- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló
- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

ORGONA

Az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzése javasolt.

Az orgonatanítás célja, feladatai
A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges
- a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,
- a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál-pedál összjátéknak is,
- a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- a redőny stílusos használatának elsajátítása,
- a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj- és lábrend készítésének elsajátítása.

A tanár ismertesse a tanulókkal
- az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
- a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
- az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést,
- helyes test-, kar-, kéz- és lábtartást,
- sokszínű, kidolgozott játékmód-kultúrát,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel, valamint pedálon, párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és deci ma távolságokban,
- hármas- és négyes hangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Az orgonát tanuló tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.

26.5 VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,

- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra

26.6 VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik).

A magánének tantárgy tanításának a célja, feladata
- adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tantárgy tanításának szakirányú feladatai
Ismertesse a tanulókkal
- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

26.7 ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén alapvizsga tehető.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!” (Kodály Zoltán)

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
- belső hallás

- ritmus-metrum,
- tiszta intonáció,
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
- dallamhallás,
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás-írás,
- zenei szerkezet (forma),
- zenei memória,
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, - rögtönzés,
- a megszerzett tudás alkalmazása,
- a hangszertanulás segítése,
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
- a zenei műveltség igényének kialakítása,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
- a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló
- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
- a zene iránti elkötelezettséggel.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus-metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás-írás
- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, - rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszertanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló
- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel,
- a zene iránti elkötelezettséggel.

ZENEISMERET

A zeneismeret tantárgy a 4 éves szolfézs kötelező tantárgy követelményeire épül. A szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, népzene tantárgyak ismeretanyag-részeinek felhasználásával szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak

Célok és feladatok
- a tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.
- Az eddig tanult zenei ismeretek stiláris összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.
- A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő” tevékenység kialakítása.

Feladatai:
A zenei élményanyaggyűjtés.
A zenei nyitottság kialakítása.
A tudatos zenehallgatásra nevelés.

Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához.

A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formatani stb. ismeretek átadása.

A muzsikálási-éneklési kedv állandó „ébren tartása”: a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.

A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.

Zenetörténeti tájékozottság.

A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.

A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.

Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.

A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.

A hangszertanulás segítése.

A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.

A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése.

A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömével.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

ZENEELMÉLET

A zeneelmélet-tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.

Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre - a funkciós zenei renden belül -, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló - függetlenül tanulása céljától - a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.

A tanult - hangnemi, formai, funkciós - ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően - a „tudatos utánzásra késztetve", a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve - lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokán (pl. 13-14 évesen) „stílustiszta" kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban - lehetőség szerint - biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák" érzékeltetése, a két „megállás" közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészzárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

EGYHÁZZENE

Az egyházzene komplex tantárgy, mely több műveltségterületet - Bibliaismeret, Liturgikus ismeretek, Népének, Gregorián, Egyházzene-irodalom és zenei ismeretek - foglal magába.

A program célja az európai egyházzene megismertetése, illetve olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása, amelyek felkészítik a tanulót egy liturgikus alkalmon, vagy egyházzenei hangversenyen való részvételre, szélesítik látókörét, bővítik zenei ismereteit.

IMPROVIZÁCIÓ

Az improvizáció spontán szerkesztés, gyors reagálás egy zenei problémára, amelynek az azonnaliság ad különös izgalmat; a kompozíció hosszabb ideig tartó szerkesztés eredménye, melyben a gondolat finomítására, csiszolására nyílik lehetőség.

A kétféle tevékenység folyamatos és egyidejű jelenléte segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás kialakítását, felkelti és fokozza a figyelmet, döntésre késztet és kialakítja a gyors reagáló készséget.

Az improvizáció tantárgy feladatai:

- az improvizációs készség kialakításának és fejlesztésének módszeres megvalósítása, kiegészítve kompozíciós feladatokkal, esetleg vizuális - és egyéb - analógiákkal, különös tekintettel az interdiszciplináris kapcsolatokra,
- az improvizációnak a zeneművek interpretációs feladataival párhuzamosan és azokkal összhangban - kölcsönhatás formájában - szerepet kell kapnia a képzés teljes folyamatában,
- a zenei nyelv spontán, önálló elsajátításának és alkalmazásának segítése,
- a zenei hallás és ritmusérzék fejlesztése,
- bizonyos általános képességek (memória, önkontroll, döntési készség, szuggesztivitás) fejlesztése,
- a zenei szerkesztés (összhangzattan, ellenponttan, formatan stb. elemeinek) zeneművekben való felismerése és kreatív alkalmazása,
- tájékozódás a különböző zenei stílusokban, az egyes stílusok mélyebb ismerete és a stílusokban való önálló rögtönzőkészség megszerzése,
- az interpretációs készség fejlesztése,
- a zenei fantázia és a zenei érzékenység fejlesztése,
- a zenei kreativitás és általában a kreatív gondolkodás kialakítása és fejlesztése.

26.8 KAMARAZENE TANSZAK

KAMARAZENE

Az alapfokú művészeti iskolában folyó kamarazene/társasének-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene-irodalom megismerésére.

Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszer-összeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene-oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres/ vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés-leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Az „avizó” fogalma, sebességének tempó-meghatározó szerepe.
- Intés felütéssel való kezdésre.
- Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek

- Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
- Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
- Vi-de jel.
- A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
- Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C-hangolású, illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás-módosítás, segéd-, illetve tisztítófogások).

- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása,
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata,
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók
- Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
- A játszott művek formája, harmóniai világa,
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A disszonancia-konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- Homofon zene.
- Polifon zene.
- Izoritmikus zene.
- Kánon, imitáció, fúga.
- Cantus firmus.
- Consort-muzsika.
- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane-gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
- Ellenszólam.
- Basso continuo.
- A kamarazene-irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
- Lapról olvasás.
- A belső hallás fejlesztése.
- intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz-zenében).
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.
Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.
Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.
Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások feladatai
A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
A „zenekari hallás" fontosságának alakítása, tudatosítása.
A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.
Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésmódból adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer-összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.
A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének.
A „klasszikus" összeállítások (vonós-, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A kórusfoglalkozás feladatai
Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.
Fejlessze a tanulók
- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott Követelményeket meghatározni.

A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

Fejlesztési feladatok
- az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése,
- a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
- a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két-, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyszólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása,
- hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására,
- a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
- a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása,
- kiegyenlítettség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
- hangszín-kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
- az egységes, kultúrált énekkari hangyás megteremtése.

Követelmény
A kórus
- tudjon a kórusvezetővel együttműködni
- a dallamot a vezényléssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni
- tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni
- szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

27 TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

27.1 TÁRSASTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ TÁRSASTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése.

A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból.

Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágába valamint a társművészetekbe. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik.

A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Főtárgy:
Gyermektánc (1-2. előképző évfolyamon)
Társastánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
Kötelező tantárgyak:
Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)
Társastánctörténet (5-6. alapfokú évfolyamon, 9-10. továbbképző évfolyamon)
Kötelezően választható tantárgy - az összevont osztályokban:
Viselkedéskultúra,
Társastánctörténet
Választható tantárgyak:
Társastánc gimnasztika (1-2. előképző évfolyamon, 1-3. alapfokú évfolyamon)
Történelmi társastánc (6. alapfokú évfolyamon, 7-8. továbbképző évfolyamon)
Társastánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	2-3	3-4	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1		1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A TÁRSASTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismertetésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók személyiségének formálását. Késztesse a tanulót hatékony, önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák
A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja
A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése
A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete
A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése
A képességek (a ritmusérzék, a tér- és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképesség) fejlesztése
A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása
Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása
A táncok történeti háttérének ismerete
A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák
Az esztétikai érzék fejlesztése
A tánc iránti szeretetet mélyítése
Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása
A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése
Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése
A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák
A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása
A táncos partnerkapcsolat kialakítása
Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés
A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése
A környezet megóvásának fontossága
Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák
A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés
A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)
Művészi önkifejezés fejlesztése
Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel
A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban
Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása
Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsga tantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga: társastánc, társastánctörténet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként illetve párban - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánctörténet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

TÁRSASTÁNC TANSZAK TANTÁRGYAI

GYERMEKTÁNC

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintű tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia.

A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelemvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

VISELKEDÉSKULTÚRA

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit

Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti hátterét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC

A tantárgy célja

A tanulókat megismertetni a XVI-XIX. századig terjedő időszak - a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század - báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentráló képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX-XXI. század tánctörténetének kiemelkedő hazai- és nemzetközi képviselőit, az európai társastáncélet fejlődését, a kor hazai alkotóműhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közreműködőként vegyen részt táncművek, koreográfiák elemzésében.

27.2 BALETT TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ BALETTOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú balett oktatás tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására, a szép és harmonikus, koordinált mozgás elérésére.

Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevel. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

A klasszikus balett, tanulása erős koncentrálást, fegyelmezett, tudatos munkát igényel. Tanítása fiatal korban kezdődik, hiszen a test ekkor még laza; az izmok alakíthatóak, az ízületek tágíthatóak.

A klasszikus balett tantárgy mellett megismerkedhetnek a néptánc, a történelmi társastánc, a társastánc és a moderntánc formanyelvével. Oktatásuk célja, hogy kiegészítsék a tanulók ismereteit, közös mozgásélményt nyújtsanak, fejlesszék a testi ügyességet, valamint lehetőséget teremtenek a tanulók számára az életkoruknak megfelelő szélesebb körű táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére. **A program integrált óraszervezéssel lehetőséget biztosít arra, hogy a hasznos, gyakorlati tudás megszerzése az elméleti ismeretek integrálásával, és gyakorlatorientált feldolgozásával valósulhasson meg. A balett főtárgy óráin sajátíthatják el a tanulók a Helyi tantervben meghatározott balettelmélet témakörök gyakorlati és elmélet ismereteit. Mindkét tantárgyból szerez osztályzatot a tanuló.**

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak
Főtárgy
Balett előkészítő gimnasztika (1-2. előképző évfolyamon)
Klasszikus balett (1-6. alapfokú évfolyamon és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
Kötelező tantárgy
Balett előkészítő gimnasztika (1-2. alapfokú évfolyamon)
Balett elmélet (3-6. alapfokú évfolyamon) önálló tantárgyként, **vagy**
Balett elmélet a klasszikus balett tantárgyhoz tantárgyi integrációban is tanítható

Kötelezően választható tantárgy az összevont osztályokban
Balett elmélet

Kötelezően választható tantárgy
Egy, a klasszikus balettől eltérő táncnyelv az alábbiak közül

Néptánc (3-6. alapfokú évfolyamon), vagy
Történelmi társastánc (3-6. alapfokú évfolyamon), vagy
Jazz-technika (3-6. alapfokú évfolyamon), vagy
Graham-technika (7-8. továbbképző évfolyamon)
Társastánc (7-8. továbbképző évfolyamon)

Választható tantárgyak
Népi játék (1-2. előképző évfolyamon)
Kreatív gyermektánc (1-2. előképző évfolyamon)
Klasszikus balett (1-6. alapfokú évfolyamon, 7-10. továbbképző évfolyamon)
Néptánc (3-6. alapfokú évfolyamon)
Történelmi társastánc (3-6. alapfok évfolyamain)
Jazz-technika (3-6. alapfokú évfolyamon)
Társastánc (7-8. továbbképző évfolyamon)
Graham-technika (7-8. továbbképző évfolyamon
Tánctörténet (9-10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző **(E)**		Alapfok **(A)**						Továbbképző **(T)**			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2-(3)	2-(3)	2-(3)	2-(3)	3	3	3	3
Kötelező tantárgy			2	2	1-(0)	1-(0)	1-(0)	1-(0)			1	1
Kötelezően választható tantárgy					1	1	1	1	1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1	1	1	1	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az Összes óra rovatában az első **szám a** heti minimális **óraszámot jelöli,** a második **szám** a szakmai program **megvalósítása során** az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált óraszervezés lehetőségét figyelembe véve a tantárgyi óraszámok tanéven belül átcsoportosíthatók.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.
A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és elméleti részből áll

A vizsga tantárgyai
Klasszikus balett
Balett elmélet

A klasszikus balett vizsga módja és időtartama
Csoportban 40-60 perc, gyakorlati vizsga

A klasszikus balett vizsga tartalma
Rúdgyakorlatok
Technikailag emelkedő nehézségi fokú, több gyakorlatból álló, egymást követő gyakorlatsorok a rúdnál (plié, battement tendu, battement tendu jeté, rond de jambe par terre, fondu, frappé, adagio, grand battementjeté gyakorlatok)
Középgyakorlatok
Különböző dinamikájú, a tananyagban előírt elemekből álló gyakorlatok, gyakorlatsorok középen (battement tendu, jeté, fondu, adagio, grand battementjeté gyakorlatok, a pózok alkalmazásával)
Allegro
Kis ugrások egyszerű kombinációk formájában (temps levé sauté, petit changement, petit échappé, assemblé, petit jeté, sissonne simple, glissade alkalmazásával)
Nagy ugrás (sissonne fermée)
Tourok
Forgások középen és diagonálban (egy tour sur le cou-de-pied II. IV. V. pozícióból, tour sur place középen, tour pas de bourrée diagonálban) választhatóan

A vizsga értékelése
A gyakorlatok értelmezése és pontos bemutatása
Technikai biztonság
Koordinált, esztétikus előadásmód
A gyakorlatok zenével összehangolt kivitelezése
Fegyelmezett együttműködés a csoportos munkában

A balettelmélet vizsga módja és időtartama
Egyénileg, 5-8 perc, elméleti és gyakorlati vizsga

A balettelmélet vizsga tartalma
A bemutatott gyakorlatok nevének felismerése és értelmezése szóban és gyakorlatban.
Rúdgyakorlatok
A gyakorlatok neve, preparációja, kiinduló lábhelyzete
A lábmagasságok megkülönböztetése
Dinamikai jellemzők
A pózok szabályai a rúdnál

Középgyakorlatok
A battement-ok en tournant formái
Kis és nagy pózok szabályai
I. II. III. IV. port de bras
Allegro

Az ugrások csoportjai és elnevezésük
Az en tournant szabályai
A nagy ugrások jellemzői
Tour-ok
Tour preparációk II. IV. és V. pozícióban
A diagonál tourok elnevezései

A vizsga értékelése
A gyakorlatok értelmezése és pontos bemutatása
A szabályok ismerete
A helyes kiejtés

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és elméleti vizsgarészből, vagy két gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgyai
Klasszikus balett
Graham-technika, vagy tánctörténet

A klasszikus balett vizsga módja és időtartama
Csoportban 45-50 perc, gyakorlati vizsga

A klasszikus balett vizsga tartalma
Rúdgyakorlatok
Technikailag emelkedő nehézségi fokú, több gyakorlatból álló, egymást követő gyakorlatsorok a rúdnál (plié, battement tendu, battement tendu jeté, rond de jambe par terre, fondu, frappé, adagio, grand battement jeté gyakorlatok)
Középgyakorlatok
Különböző dinamikájú, a tananyagban előírt elemekből álló gyakorlatok, gyakorlatsorok középen (battement tendu, Jeté, fondu, adagio, grand battement jeté gyakorlatok, a pózok alkalmazásával)
Allegro
Kis ugrások egyszerű kombinációk formájában
Nagy ugrások
Tourok
Forgások középen és diagonálban

A vizsga értékelése
A gyakorlatok, gyakorlatsorok pontos bemutatása
Technikai biztonság
Koordinált, esztétikus előadásmód
A gyakorlatok zenével összehangolt kivitelezése
Fegyelmezett együttműködés a csoportos munkában

A Graham-technika vizsga módja és időtartama
Csoportban 20-25 perc, gyakorlati vizsga

A Graham-technika vizsga tartalma

A tanult technika alapelemeinek és az alapsorozatoknak a magabiztos bemutatása

A vizsga értékelése
Alapelemek és alapsorozatok felismerése
Az alapsorozatok helyes végrehajtása, technikai, dinamikai és stiláris szempontok teljesülése

A tánctörténet elméleti vizsga módja és időtartama
Írásbeli vizsga csoportban 30-40 perc, **vagy**
Szóbeli vizsga egyénileg 5-8 perc

A **tánctörténet vizsga tartalma**
A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll.
Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz. A szóbeli vizsgán a tanulók a tétel kihúzása és kidolgozása után önállóan számolnak be tudásukról.

A tételek a következő témakörök alapján készülnek
Az őskor táncművészete
A középkor jellemző táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete
A XX. század táncélete
Hivatásos együttesek Magyarországon

Az írásbeli vizsga értékelése

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga értékelése
A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
Az összefüggések ismerete
A szakmai kommunikáció fejlettsége
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

BALETT TANSZAK TANTÁRGYAI

BALETTELŐKÉSZÍTŐ GIMNASZTIKA

A balettelőkészítő gimnasztika célja, hogy az előképzős tanulók testét a helyes testtartás elsajátításával, izomfejlesztő és erősítő gyakorlatokkal tegye alkalmassá a balettoktatás megkezdésére. Lelkileg és fizikailag egyaránt hangolja rá a nehéz, figyelmes munkára, készítse fel az izmokat a nehezedő gyakorlatok elvégzésére. A gimnasztika mozgásanyaga a legmegfelelőbb a balettoktatás előkészítésére. Egyszerű mozgásformáiból adódóan, tananyagtartalma az életkor és az érettség szempontjából arányosan alakítható. Felkészíti a

tanulót testileg és szellemileg az egészséges, fegyelmezett, harmonikusan képzett, kifinomult mozgások elsajátítására. A gimnasztikai gyakorlatok széles skálája lehetővé teszi az izomerő fejlesztését, az állóképesség növelését, az ízületek flexibilitását, a koordinált plasztikus mozgáskészséget, ami segíti a balett speciális követelményeinek elsajátítását. Ez a mozgásrendszer az egész mozgatórendszerre ható nyújtó és erősítő mozgások összessége, amely alapkoordinációs képességeket fejleszt, és harmonikusan alakítják és formálják a testet, elősegítik a mozgásérzékelés fejlődését, valamint ismeretet közvetítenek a mozgás, tér, idő és dinamika összetevőiről.

KLASSZIKUS BALETT

A klasszikus balett tanításának célja, hogy e zárt rendszerbe foglalt mozdulatnyelv segítségével a tanuló képes legyen a szép, harmonikus, koordinált mozgásra. Ez az évszázadokon keresztül csiszolódott tánctechnika erős koncentrálást és fegyelmezett, tudatos munkát igényel. A tananyag a Vaganova-metodika alapján készült, melynek legfontosabb szempontjai az életkori sajátosságok figyelembevétele, az izmok megmunkálásában és az ésszerű fokozatosság elve a terhelésben.

A balettoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók képességeinek kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanuló személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotótevékenységek és művészetek iránt. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, a kulturális és általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

BALETT ELMÉLET

A balett elmélet tanítása a tanult tananyaghoz kapcsolódik. A klasszikus balett szabályait 1661-ben a francia Táncakadémia foglalta rendszerbe. Ez idő óta a klasszikus balett terminológia nyelve a francia. A balett elmélet oktatás célja, hogy a tanuló a francia szakkifejezéseket értse és az ahhoz kapcsolódó gyakorlatokat be tudja mutatni.

TÁNCTÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez.

KREATÍV GYERMEKTÁNC

A képzés feladata az önkifejezés mozgásban történő realizálása, az önfeledt játék megvalósítása, a különböző játékszabályok megismerése és alkalmazása, a játék örömének megélése. A képzés célja, hogy a tanuló az önfeledt, ám a későbbiekben egyre tudatosabb mozgás segítségével jobban megismerkedjen testének képességeivel, a tér használatával, a dinamikai variációkkal és az idő, mint a zeneiség alkotóelemével. Megtanulja figyelni, érteni és használni saját és mások nonverbális kommunikációját. Elsajátítja az együttműködés

számtalan fajtáját. A képzés hozzájárul a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményezőkészségének, önismeretének fejlesztéséhez.

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése.

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz.

JAZZ-TECHNIKA

Nélkülözhetetlen az új táncstílusok ismerete. A klasszikus balett szigorú kötöttségei mellett fontos megismertetni a tanulókat a test használatának újabb lehetőségeivel, az izolációval, a lazítás-feszítés módozataival. Ezen technikák összessége fejleszti a tanuló stílusérzékét, a test izomfunkcióinak széles skálán történő alkalmazását és nyitottságát az újabb tánctechnikák iránt.

GRAHAM-TECHNIKA

A Graham-technika az első önálló mozdulatkinccsel, táncnyelvvel, dinamikai elvekkel, didaktikai rendszerrel felvértezett moderntánc rendszer, mely a mai napig inspirációs forrás a színpadi tánc, a tánckultúra fejlesztés világában, nem utolsósorban a táncpedagógia hatékony eszköze.
A tantárgy tanításának célja a speciális és széles körben hasznosítható dinamikai alapelveket tartalmazó technika megismertetése.

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC

A tantárgy célja a tanulókat megismertetni a XVI-XIX. századig terjedő időszak - a reneszánsz és barokk korszakok - valamint a XIX. század báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentrálóképességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

TÁRSASTÁNC

A társastánc tantárgy célja, hogy megismertesse a tanulóval a világtáncokat, a kor szokásait, magatartásformáit. Nyitottá, érdeklődővé tegye a tanulót a táncművek, művészeti alkotások iránt, melynek váljon értő közönségévé.

28 KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság - alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi-motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző- és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző- és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenység központúság - a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság - egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,

- alkotói magatartás - amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás - amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképesség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én-tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Képzőművészeti tanszak (előképző 1-2. évfolyam + 1-3. alapfokú évfolyam)
Főtárgy:
Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1-2. évfolyam)
Grafika és festészet alapjai (1-3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:
Vizuális alkotó gyakorlat (1-10. évfolyam)

Választható tantárgy:
Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1-2. évfolyama)
Népművészet (1-10. évfolyam)
Művészettörténet (3-10. évfolyam)

Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig
Fém- és zománcműves tanszak - Fém- és zománcműves műhelygyakorlat
Fotó és film tanszak - Fotó és film műhelygyakorlat
Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat
Környezet- és kézműves kultúra tanszak - Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat
Szobrászat és kerámia tanszak - Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat
Textil- és bőrműves tanszak - Textil- és bőrműves műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy:
Vizuális alkotó gyakorlat (1-10. évfolyam)

Választható tantárgyak:
Népművészet (1-10. évfolyam)
Művészettörténet (3-10 évfolyam)

A tantárgyak tartalma
Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző- és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg.

Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

	Évfolyamok											
Tantárgy	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(2)	(2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszáma 1-3 vagy 3-1 arányban átcsoportosítható.

A főtárgyak képzési ideje:

2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Fém- és zománcműves műhelygyakorlat, Fotó és film műhelygyakorlat, Grafika és festészet műhelygyakorlat, Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat, Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat, Textil- és bőrműves műhelygyakorlat

A tanítási órák ideje: 45 perc

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különbféle módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív

tevékenységekhez. A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

28.1 GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

29 SZÍNMŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ SZÍNMŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés - figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait - lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

A képzés lehetővé teszi mindkét területen

- A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését
- Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történő alkalmazására
- Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását
- Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitűdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását
- Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bővítését
- Színházi (bábszínházi) előadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését

A színművészet területén különösen

- Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt
- Az alapvető dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban
- A színházi-drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzőinek megismerését
- A színjáték kulturális hagyományainak megismerését

- A színjátéknak mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását

A bábművészet területén különösen
- Változatos bábos tevékenységformákban való részvételt;
- Az alapvető bábszínpadi technikák megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban;
- A bábjátékos technikákkal való kísérletezést, továbbá a bábszínházi megjelenítés jellemzőinek megismerését
- A bábos és maszkos játékok kulturális tradícióinak megismerését;
- Bábjátéknak mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Színjáték tanszak
Főtárgy: dráma és színjáték
Kötelezően választható tantárgyak:
beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól)
mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól)
zene és ének (1. alapfokú évfolyamtól)
színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)
Választható tantárgyak: a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

Óraterv
Színjáték tanszak

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgyak	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

Ha az intézmény az ajánlott minimális heti összóraszámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja.

A dráma és színjáték tantárgy heti óraszáma a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1-1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A SZÍNMŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a színművészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák
Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása
Drámai/színházi konvenciók alkalmazása
Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése
A színházi műfajok felismerése
A szöveg- és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása
Drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasása
Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása
Színházi improvizáció
Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel
Előadásban (játékban) szerepek megformálása
A rendezői instrukciók mentén végzett munka
Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során
Színházi előadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák
Önállóság
Döntésképesség
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
Mozgáskoordináció
Fejlődőképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák
Kapcsolatteremtő készség
Kezdeményezőkészség
Empatikus készség
Tolerancia
Kommunikációs rugalmasság
Adekvát metakommunikáció
Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák
Kreativitás, ötletgazdagság
Problémamegoldás
Figyelem összpontosítás
Helyzetfelismerés
Kritikus gondolkodás

Kiemelt kompetenciák a bábművészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák
Bábszínházi alapfogalmak/szakkifejezések megismerése, alkalmazása
Az animáció útján történő kifejezés sajátosságainak megismerése, alkalmazása
A főbb báb- és színpadtechnikák elméletének és gyakorlatának megismerése
A bábjáték kultúrtörténeti szerepének, tradícióinak megismerése
A darab-, szerep- és előadáselemzés szempontjainak megismerése, alkalmazása
A bábjátékos tevékenység összetevőinek, azok egymásra épülésének megismerése, alkalmazása
A rögzített előadásmód és az improvizációs technika közti különbség felismerése, alkalmazási lehetőségeik megtapasztalásai különböző játékstílusok felismerése
A társművészetekkel való kapcsolódás lehetőségeinek megtapasztalása
A bábszínház működési struktúrájának megismerése
A bábjáték alkotófázisaiban való részvétel
A partnerekkel való alkotó együttműködés
A színpadi szituációnak megfelelő improvizáció
A bábjáték komplexitásában rejlő lehetőségek felismerése és alkalmazása
Egy-egy bábtechnika és színpadtechnika alkalmazási lehetőségeinek felismerése
Egy-egy téma bábtechnikai és színpadtechnikai lehetőségeinek felismerése, alkalmazása
Önálló feladatmegoldás esetén témaválasztásának és a technikai megoldásának indokolása, megvalósítása (tanári segítséggel)
Tanári/rendezői instrukciók fogadása
Jelenet vagy jelenetsor gyakorlás útján történő eljátszása és reprodukálása
Különféle szerepek megformálása
Előadás/próba folyamán szükség szerinti háttérmunka elvégzése

Személyes kompetenciák
Kézügyesség
Önállóság
Döntésképesség
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
Mozgáskoordináció
Fejlődőképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák
Kapcsolatteremtő készség
Kezdeményezőkészség
Empatikus készség
Tolerancia
Kommunikációs rugalmasság
Adekvát metakommunikáció
Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák
Új ötletek, megoldások kipróbálása
Gyakorlatias feladatértelmezés
Kreativitás, ötletgazdagság
Problémamegoldás
Figyelem összpontosítás
Helyzetfelismerés
Kritikus gondolkodás

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsga tantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

Színjáték tanszak
A művészeti alapvizsga tantárgyai:
dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

A művészeti záróvizsga tantárgyai:
dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

Bábjáték tanszak
A művészeti alapvizsga tantárgyai:
bábjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
bábkészítés
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

A művészeti záróvizsga tantárgyai:
bábjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
bábkészítés

beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

Színjáték és bábjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

29.1 SZÍNJÁTÉK TANSZAK

DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK

A dráma és színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet - ezen belül is elsősorban a színjáték - iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történő önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és előadói képességeik fejlődésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.

A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömén keresztül érjük el.

A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül, tanulótársaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

30 MELLÉKLETEK

30.1 NEVELŐMUNKA A NÉMET NEMZETISÉGI CSOPORTOKBAN

Bevezető

A Hunyadi János Evangélikus Általános Iskolában 1998/99-es tanév óta német nemzetiségi osztályokat is indítunk. Az iskolához tartozó óvoda bővítése kapcsán lehetőségünk nyílt a szülők és a fenntartó részéről is jelentkező – nemzetiségi óvodai nevelés iránti - igény kielégítésére.
A csoport programjának kidolgozásához Az óvodai nevelés országos alapprogramja mellett figyelembe vettük a Nemzeti és etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveit is (31/2020. (VIII. 31.) EMMI rendelet).
A nemzetiségi nevelés során számítunk a szülők partnerkapcsolaton alapuló együttműködésére is.

A Sopronban élő, nemzetiségi gyökerekkel rendelkező családok jó része szeretné, ha gyermeke elsajátíthatná vagy gyakorolhatná a családban még élő vagy nyomokban fellelhető nemzetiségi nyelvet. Városunkban és vonzáskörzetében ezért több nemzetiségi óvodai csoport és általános iskolai osztály is működik (Fertőrákos, Ágfalva, Bánfalva, Brennbergbánya).
A német nemzetiségi nyelv középiskolai használatára egyházközösségünk Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceumában van lehetőségük a soproni tanulóknak.

A múlt században Sopron lakosságának 90 %-a, a II. világháborút követő kitelepítésekig 1/3-a volt németajkú. A többgenerációs családokban még a nagyszülők, esetleg a szülők valamelyike beszéli a nyelvet. Mások nevükben, hagyományaik megőrzésében, az azokhoz való ragaszkodásban őrizték meg identitásukat.

A kitelepítések, majd az azt követő évtizedek nemzetiségi politikája, a településszerkezet átalakulása, a családok gazdasági viszonyainak megváltozása a nemzetiségi nyelv fokozatos elsorvadásához vezetett. A nemzetiségi önazonosságtudatot támogató intézményrendszer (közoktatás, közművelődés, egyház, közigazgatás) hiánya a németajkú lakosság asszimilációját tovább erősítette.

Mára a családok nyelvhez való érzelmi kötődése erősebb, mint az aktív nyelvhasználat. A szülők többsége – érthetően - mégis ragaszkodik ahhoz, hogy gyermeke elődei hajdani anyanyelvét megismerje, megszeresse, elsajátítsa, gyakorolhassa. Amíg még lehet, szükségesnek tartjuk a német nemzetiség kultúrkincsének, tradícióinak megőrzését és fenntartását óvodai és iskolai megismerését és gyakorlását is.

A gyermekek családi, környezeti hátterének vizsgálata a német nyelvi nevelőmunka gyakorlatának kidolgozására és bevezetésére késztetett bennünket.

Helyzetelemzés

Óvodánk 4 csoportja közül 2010 szeptemberétől egyben folyik német nemzetiségi nevelőmunka. Az e csoportokba járó kisgyerek többsége magyar anyanyelvű. Óvodába

kerüléskor csak kevesen beszélik otthon is a kisebbségi nyelvet. A nemzetiségi gyökerekkel rendelkező, de a nyelvet nem vagy alig ismerő kisgyerekeket is magyar anyanyelvűnek tekinthetjük.

A 2026/27-es nevelési évtől induló új tagóvodánkban négy csoporttal kezdjük meg a nevelőmunkát, melyek közül egy csoportban szintén német nemzetiségi óvodai nevelés valósul meg.

Több nyelvismerettel azok a gyerekek rendelkeznek, akik németajkú nagyszüleikkel ma is együtt élnek.

Egyházi fenntartású nevelési intézmény lévén, az egész városból, sőt Sopron közigazgatási területén kívülről is kerülnek hozzánk gyermekek. Az evangélikus szellemben nevelt, német nyelvi kötődésű gyermekek szülei leginkább a mi intézményünkben látják biztosítottnak gyermekeik vallásos és nemzetiségi nyelven folyó nevelését. A határok nyitottá válásával valószínűleg több, osztrák-magyar vegyes házasságból született gyermek is jelentkezik hozzánk.

A nemzetiségi csoportokban - a közoktatási törvény előírása szerint- német nemzetiségi óvodapedagógusi képesítéssel rendelkező óvodapedagógusokat foglalkoztatunk. Óvodapedagógusaink nyelvi képzéseken való részvételét szorgalmazzuk (nyelvtanfolyamok, pedagógiai főiskolai kiegészítő képzés, továbbképzések). Arra törekszünk, hogy többen is rendelkezzenek a német nemzetiségi csoport működtetéséhez szükséges képesítéssel, így a netán szükségessé váló helyettesítések esetén is zavartalanul folyhat a nemzetiségi nevelőmunka.

Német nemzetiségi nevelőmunkánk célja, feladatai

Céljaink:

- a német nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerése, elsajátítása a 3-7 éves gyerekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelően
- a megismert hagyományok, szokások ápolása és átörökítése az óvodás életkorhoz illően
- az iskolai nyelvtanulás előkészítése: a szándékos tanulás megalapozása a tanulási képességek fejlesztésén és a nyelvre való ráhangolódáson keresztül
- a nemzetiségi identitás kialakulásának, fejlődésének segítése.

Feladataink:

- német nyelvi környezet biztosítása a családi nevelés mintájára szervezett vegyes életkorú csoportban,
- pozitív érzelmi beállítódás kialakítása a német nyelv iránt,
- a kisebbségi nyelvi kultúrához való kötődés erősítése,
- a gyermekek érdeklődésének felkeltése a másság, a másik nyelv, a nyelvtanulás iránt,
- a német nyelv tervszerű és tudatos beépítése a játék és tanulás folyamatába,
- társadalmi nyitottságra nevelés,
- egyházi fenntartású intézményként feladatunk, hogy német nyelvű imádságokat és

egyházi énekeket ismerjenek meg óvodásaink.

A német nemzetiségi nevelés alapelvei

- A nemzetiségi nyelv elsajátítása az óvodáskorra legjellemzőbb tevékenységben, a játékban, a gyerekek nyelvi hátterének figyelembevételével történik.
- Közvetlen tanítás helyett a gyerekek érdeklődésére, tudásvágyára alapozott cselekvésorientált, szituatív nyelv-elsajátítási módokat alkalmazunk.
- Figyelmet fordítunk a beszédkedv fenntartására. Bátorító attitűddel segítjük a már megismert dolgokra vonatkozó kommunikálást.
- A nyelvi nevelőmunka a teljes gyermeki személyiség fejlesztésére irányul és az óvodai élet egészét áthatja.
- Biztonságot sugárzó, empatikus légkört teremtünk, melyben a nyelv gyakorlása gyerek és felnőtt rendszeres nyelvi kapcsolatában valósul meg.
- Az iskolai nyelvtanulást a szavak, kifejezések, mondatmodellek rendszeres ismétlésével, automatizálásával, természetes helyzetekben történő alkalmazásával alapozzuk meg.
- A németséghez való kötődést néhány hagyomány felelevenítésével, a tárgyi és szellemi emlékek gyűjtésével is segítjük.
- A szülőket tájékoztatjuk gyermekük nyelvi fejlődéséről, nyílt napokon betekintést adunk a német nemzetiségi nevelőmunkába.
- Figyelembe vesszük, hogy a gyerekeknek nem a tevékenységek tárgya vagy eredménye, hanem azok végzése fontos, az abban átélt érzelmek, a mozgósított pszichikus funkciók hatnak rá tartósan. Ezek fejlesztik jártasságait, készségeit, képességeit, az őt körülvevő környezethez való beállítódását, így jut valódi, más helyzetekben is alkalmazható tudáshoz. Ezt a folyamatot tekintjük kompetenciaalapú nyelvi nevelésnek.

Csoportszervezés és tervezőmunka

A magyar anyanyelvi neveléshez hasonlóan a **vegyes életkorú** csoportokban igazodhat leginkább az óvodapedagógus a gyermekek egyéni nyelvi fejlettségi szintjéhez.

A csoportszervezésnél az életkor és nemek szerinti arányosságra törekszünk.

Az óvodába kerülő gyermekek nyelvtudása eltérő fokú. A különböző szintek az óvodai nevelés során valamennyire kiegyenlítődnek, de az eltérő adottságok, a családi környezet nagyban meghatározza a gyermekek nyelvi fejlődését.

A vegyes csoportban sok lehetőség adódik a kommunikációs készségek differenciált fejlesztésére. A gyermekek nem életkoruk, hanem nyelvi ismereteik, érdeklődésük egyéni tulajdonságaik szerint vonhatók be a kommunikációs helyzetekbe. A testvérek jelenléte vegyes csoportban bátorítólag hathat nyelvi megnyilatkozásaikra is.

Az egész napot átszövő **spontán alkalmakkor** az óvodapedagógus feladata, hogy a gyerekek egyéni képességeihez igazítottan kommunikáljon velük egyéni vagy csoportos nyelvi szituációban. A kevésbé jól beszélő gyerekek ritkán tesznek fel kérdéseket németül, mert

problémáikat, az őket foglalkoztató gondolatokat nehezen tudják a másik nyelven megfogalmazni. Bár többnyire csak egy-egy szóval válaszolnak az óvodapedagógus kérdéseire, válaszadásuk jelzi, hogy az adott kifejezések vagy azok elemei aktív vagy passzív szókincsük részévé váltak-e. Az óvodások leghatékonyabb tanulási formája a spontán utánzás, ami vonatkozik az anyanyelv és másodnyelv vagy idegen nyelv elsajátítására is. Az óvodapedagógusnak ezért kell jó mintát adnia az egyszerű mondatok, kérdések megfogalmazásakor, a kifejező beszéd közvetítésekor.

A kerettervekben körvonalazott nyelvi anyag átadására naponta legalább 15-20 percet szánunk.

Kötelező vagy kötetlen foglalkozások helyett az óvodapedagógus által kezdeményezett irányított játékokban (**Angebote**) hozunk létre olyan játékhelyzeteket, amelyekben a nyelv gyakorlása az óvodapedagógus célkitűzései szerint történhet. Ezekben a nyelvgyakorlási helyzetekben a részvétel sem célzottan sem burkoltan nem kötelező minden gyerek számára.

Tervezőmunka

A kisgyerek biztonságérzetét az életében lévő biztos pontok, viszonyítási alkalmak adják. A ciklikusság igazodik a gyerekek biológiai és pszichés szükségleteihez. A túlzott merevség és az abból fakadó időhiány és kapkodás feszültté teszi őket. Az ismétlődő tevékenységek, a hetirendi, napirendi pontok biztonságot nyújtanak viszonylagos állandóságukkal.

A nevelési évre **éves tervet vagy kereterveket** készítünk. A kerettervben a fontosabb eseményeket, ünnepeket, tevékenységeket, az azokhoz kapcsolható játékokat, dalokat, körjátékokat, meséket, mondókákat rögzítjük. Itt tervezzük meg a gyerekek számára kínált tapasztalatszerzési lehetőségeket és a kötetlen játék témáját. Az anyagválogatásban és a nevelőmunka módszereinek megválasztásában a pedagógiai módszertani szabadság érvényesül.

A kerettervek anyagát havi vagy kéthetes **ciklusokra** osztjuk. A nevelési ciklusokat az év eseményei, ünnepei és a természet változásai köré tervezzük. A ciklikus tervekben kerül sor az éves tervben körvonalazott témák feldolgozására szolgáló kötetlen játékok tartalmának kidolgozására.

A keret-tervtől a szükségszerű változások, vagy a gyerekek kívánságai, aktuális élményei szerint el lehet térni.

A témák feldolgozása, a tanulás, magyar és német nyelven is játékban játékkal vagy játékos tapasztalatszerzéssel, illetve a játéktól alig megkülönböztethető munkavégzéssel történik. Az egyes témakörökhöz tervezünk nyelvi, zenei, vizuális és mozgásos tevékenységeket. A délelőtt megkezdett játékfolyamat vagy más tevékenység a nap folyamán délutánra vagy másnapra is továbbvihető. Addig folytatható, amíg a gyerekek érdeklődése tart.

A természet változásaihoz és ünnepekhez kapcsolódó tevékenységek tervezett anyaga egyfajta kínálat a képességfejlesztéshez, az aktív ismeretszerzéshez, különböző játékos tevékenységekhez. A témától, a feldolgozás módjától, a gyermekektől függ, hogy az adott helyzetben ebből mennyi aktivizálódik.

Fontos, hogy az érintett témákról az kötetlen játékok anyagáról magyarul már elegendő ismerettel, tapasztalattal rendelkezzenek az óvodások.

A témakörök tervezéséhez egyszerre állítjuk össze a magyarul és a németül megvalósítandó konkrét témafeldolgozást. Bár a tervezett téma általában azonos vagy hasonló, jó, ha a feldolgozás módja különbözik, mert így a gyerekek érdeklődése jobban fenntartható.

A magyar feldolgozás általában megelőzi a német Angebot-okat. A magyar nyelvű témafeldolgozásban ugyanazokat a gondolatokat bonyolultabb formában képesek kifejezni a gyerekek. Ezért a nemzetiségi nyelvű feldolgozáskor az óvodapedagógus úgy igyekszik irányítani a játékukat, hogy a már ismert egyszerű szófordulatok, kifejezések, mondatok és szavak felszínre hozhatók legyenek.

Pl. tavaszi virágok:

1. Magyarul:

Kerti munka: magról nevelt palánták kiültetése, a talaj megmunkálása, növények gondozása, a tevékenykedéshez kapcsolható mondókák, énekek, körjátékok. A gyermekek e tevékenységgel kapcsolatos tapasztalatainak megbeszélése a beszélgetőkörben és más aktuális helyzetekben.

2. Németül:

Virágos standot készítenek a gyerekek, berendezik az általuk barkácsolt, hajtogatott, festett, mintázással készített virágokkal. Boltos, piacos játékot játsszunk gyakorolva a megismert köszönési, vásárlási szokásokat, a virágok nevét, megnevezve a színüket, mennyiségüket. Tavaszról, virágokról szóló német dalok, mondókák színesíthetik a játékot.

A **heti** tevékenységek, ritmikusan ismétlődnek. Az egyes napokra, meghatározott tevékenységeket tervezünk. Így lehetőséget teremtünk az azokban való elmélyülésre.

A csoport napirendje **rugalmas,** a gondozási feladatok időpontját rögzítjük. A rugalmas időkeret lehetőséget ad a hosszantartó szabad játékra, több alkalmat nyújt az óvodapedagógus számára a nyelvi szituációk kihasználására és jobban megfelel az egyes tevékenységekhez szükséges időigénynek.

Kötelező foglalkozásokat a testnevelés és a mese kivételével nem szervezünk.

A szóbeli kifejezőkészséget fejlesztő **beszélgetőkörök (Morgenkreis)** tartalma, a gyermekek egyéni és csoportos, óvodai és más körben szerzett élményeihez, vagy az óvodapedagógus által megvalósítandó készség-és képességfejlesztési feladatokhoz igazodik.

A gyermeki tevékenységek nemzetiségi sajátosságai

Az egészséges életmód alakítása
Területei: gondozás, testápolás, egészségvédelem, mozgásfejlesztés, edzés, testi nevelés.

Gondozás, testápolás:

A **gondozási feladatok** végzése közben az óvodapedagógus sokszor kerül közvetlen kapcsolatba az egyes gyerekekkel. Ez a komfortérzetükről való gondoskodás jó alkalom arra, hogy egyéni nyelvi fejlettségüknek megfelelő szinten folytasson velük párbeszédet. Az **önkiszolgáló** testápolás segítése, értékelése történhet német nyelven (kézmosás, fogmosás, fésülködés, öltözködés). Ilyenkor megnevezhetjük a használt eszközöket, az egyes ruhadarabokat az önkiszolgálás sikeréhez szükséges fogásokat, a sorrendiséget, értékelhetjük a gyerekek önkiszolgáló munkáját.

Az **étkezés** remek alkalom a szókincs gyarapítására. Feltétlenül használjuk az udvariassági kifejezéseket. Az ebéd előtti rövid várakozási időben beszélgethetünk a napi menüről, kitalálhatjuk, milyen alapanyagokból készültek az egyes ételek. Megbeszélhetjük, kinek, mi a kedvenc étele. Az ételek íze, színe is jobban megragad bennük, hiszen a szó konkrét érzékszervi tapasztalatokon nyugszik.

Az étkezések előtti terítés, a közösségért végzett munka is jó alkalom az elsajátított nyelvi anyag felidézésére, elmélyítésére, pl.: a számnevek, evőeszközök, egyéb kellékek nevének szó, kép és cselekvés útján történő elsajátítására.

Tízóraizáskor és az uzsonnánál inkább a páros vagy kisebb csoportokban elhangzó kommunikációs helyzetek kihasználására van lehetőség. A közös étkezéshez imával kívánunk jó étvágyat, az ételt megköszönjük.

Az óvodások **pihenéssel** kapcsolatos szükségleteinek kielégítése egyéni igényeik és szokásaik ismeretét, tapintatot és nyugalmat igényel az óvodapedagógustól. Az elpihenéshez szükséges hangulat nem igen alkalmas a nyelv direkt gyakorlására, ugyanakkor egy-egy, a helyzethez illő szép német altatódal még megnyugtatóbb, bensőségesebb légkört tud teremteni.

A napi több órás **levegőzés,** udvari játék vagy séta során bőven adódik alkalom az egyes gyerekekkel, illetve kisebb csoportokkal folytatható beszélgetésre német nyelven. Sok kisgyerek csak bensőséges helyzetekben, a többiektől távol szólaltatható meg nemzetiségi nyelven, pl. az óvó néni kezét fogva séta közben vagy az ölében ülve az udvaron.

A levegőn való tartózkodás közben szót válthatunk az időjárásról, a természeti jelenségekről az egyéni érdeklődéshez kapcsolódó dolgokról (Es schneit. Die Sonne scheint. Es regnet. Es ist kalt, windig, heiß, schwühl, usw.). A víz tulajdonságairól nemcsak a természet megismerése céljából szervezett kötetlen játékok alkalmával beszélhetünk, hanem az udvari pancsoláskor, homokozós-vizezős játékoknál is.

A **mozgásfejlesztéshez** szorosan kapcsolódik a mozgásigény kielégítése iránti szükséglet és a mozgás öröme. A mozgással kísért nyelvhasználat a cselekvéses megerősítés, a mozgás transzfer hatása miatt is segíti nyelvelsajátítást, megkönnyíti a bevésést, a gyorsabb felidézést. A mozgásos játékokat, körjátékokat, fogójátékokat, a mozgással kísért mondókákat tanulják meg leghamarabb magyarul és németül is a gyerekek. A mozgás jelentősége azért is nagy, mert azoknak a neuron-pályáknak a fejlődését segíti, amelyek a beszédfejlődésben meghatározóak.

Nyelvi nevelés

A nyelvi nevelés személyiségformáló hatása felbecsülhetetlen. A nyelv nemzetiségi identitásunk legfőbb hordozója. A német nyelv megtanulásának folyamata hasonló az anyanyelv elsajátításáéhoz.

A gyerekek a szóbeli közlés elemeit utánzás útján veszik át. Az anyanyelvi nevelés alapja az óvoda tartalommal gazdag élete, hiszen az egész nap a természetes beszédhelyzetek színtere. A nyelvi nevelés valamennyi nevelési területet átsző. Minden tevékenységi forma alkalmas beszédhelyzetek kezdeményezésére (gondozás, játék, munka, udvari tevékenységek, mozgás, séták, kirándulások) egy vagy több gyermekkel, ill. az egész csoporttal (köszönés, megköszönés, érdeklődés egymás iránt, egyszerű utasítások). A pedagógusnak kell megtalálnia azokat a természetes szituációkat, amelyekben a gyerekek nyelvi képességei aktivizálhatók.

Az óvodapedagógus beszédmintájának követésével a gyerekek eljuthatnak a beszédértés- és használat elemi fokára. A kicsik a beszéd elemeit környezetük mintáiból veszik át, ezért fontos, hogy minél több kifejező, szép, jól artikulált beszédet halljanak a nemzetiségi német nyelven is. A kisgyerek anyanyelvét édesanyjától sajátította el. Az óvodapedagógusnak a szép anyai beszéd következő jellegzetességeit kell alkalmaznia német nyelven is:

- halk, kellemes beszédmodor,
- az első jelzőrendszer működtetése a beszédértés megkönnyítésére,
- árnyalt beszédviselkedéssel, szavakon túli jelekkel is megerősíteni gondolatai és érzelmei kifejezését,
- beszédét, ha csak lehet, kísérje mozgással,
- beszédtempója legyen tagoltabb, mint az átlagos nyelvhasználatban szokásos.

A szókincs gyarapítása nem csak a nap során használt eszközök, tárgyak, jelenségek megnevezésére szorítkozik. Hozzájuk kapcsolhatók a megismert dolgokra, jelenségekre jellemző tulajdonságok, a velük végezhető tevékenységek, s minden, ami velük összefüggésbe hozható. (Pl.: der Schnee – kalt, weiß, nass, viel, wenig, Schneeball, Schneemann, spielen, rutschig, fallen, Winter, Mantel, usw.)

A jelentéstartalom természetes közegben a kifejezésekhez kapcsolódó szemléltetéssel, cselekvéssel, az érzelmi és hangulati elemek érzékeltetésével tehető világossá.

Az új kifejezések „tanítása“, felbukkanása mindig mondatban, valódi élethelyzetekben vagy játékszituációban történjen. Nyelvtant nem tanítunk. Arra törekszünk, hogy a szemléltetés és szövegösszefüggés folytán a nyelvi jelenségek megértéséhez, spontán nyelvhasználathoz jussanak el a gyerekek. Sosem fordítunk. A beszéd megértését metakommunikációval: mimikával, hanglejtéssel, hangsúlyozással, gesztusokkal, mozgással, szemléltetéssel is segítjük.

Egyértelmű, természetes és a gyermekek számára érdekes beszédszituációk létrehozására törekszünk.

A nemzetiségi nyelven keveset értő gyerekekkel fokozatosan szerettetjük meg a nyelvet. A németül értőkkel páros beszédhelyzetben minél többet beszélünk németül.

A németül kommunikálni képes gyerekeket bátorító magatartással önálló nyelvhasználatra késztetjük. Pl.: szerepvállalás körjátékokban, rövid dramatikus játékokban, mesékben, utasítások végrehajtása; válaszadás kérdésekre.

A beszédkedv felkeltése nagy pedagógiai érzékenységet kíván, különösen másodnyelven vagy egy idegen nyelven. Ezért

- megszólalásra késztető szituációkat vagy beszélgetőköröket hozunk létre,
- a visszahúzódó gyerekek esetében kihasználjuk a felnőtt-gyerek páros kommunikációs kapcsolatában rejlő lehetőségeket,
- a gyerekek megszólításában a személyességre, a teljes odafordulásra törekszünk,
- a nyelvi hibákat nem javítjuk, ehelyett a helyes kifejezéseket más helyzetekben jó mintaként megismételjük,
- a beszédhibák kiküszöböléséhez a logopédus segítségét kérjük,
- a nyelvi fejlettségtől függően sugalmazó, kiegészítendő vagy egyszerű rávezető kérdésekkel igyekszünk elérni, hogy a gyerekek elmondják, amit már tudnak,
- arra késztetjük őket, hogy kommunikációs „hiányaikat“ bátran pótolják nonverbális jelzésekkel.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés és, valamint az egyéni bánásmód

Az óvodai nyelvi nevelés közösségben szervezett tevékenységekben, életközeli helyzetekben valósul meg.
A gyerektársak mintaadó szerepe nemcsak a szocializációra, hanem a nyelv elsajátítására is érvényes. A legkisebbek befogadását nem siettetjük, mivel nekik az alkalmazkodás mellett, eleinte sokszor nyelvi nehézségekkel is meg kell küzdeniük.
Az óvodába lépéskor a tájékozódás segítésére, a társas érintkezéssel kapcsolatos kifejezések, alapvető szokások, szabályok megismertetésére helyezzük a hangsúlyt.

A vegyes csoportokban fokozottan állnak rendelkezésre az utánzásos tanulás lehetőségei.
Jó hatással van a nyelvet alig ismerőkre a már aktív szókinccsel rendelkezők jelenléte. Direkt tanítás helyett szinte észrevétlenül sajátítják el az udvariassági szokásokat, a köszönési módokat, a páros és közösségi kapcsolatban visszatérő egyszerű mondat-szerkezeteket beszédfordulatokat.

A csoportokra vonatkozó teljesítményrendszer helyett az óvodapedagógus itt követheti leginkább nyomon az egyes gyerekek egyéni sajátosságait, nemzetiségi nyelvi fejlődését. Nevelői eljárásait az egymástól közösségi magatartásban, tanulási képességekben és nyelvi fejlettségi szintben különböző gyerekekhez igazíthatja. A kisebbek intellektuális és nyelvi fejlődését segítik a nagyobbak tudásából megragadott részletek. Az idősebbek számára az ismeretek elmélyítését segíti a fiatalabb csoporttagokkal való foglalkozás, a kicsik számára tervezett ismeretanyag ismétlődése. A lassabban fejlődő gyerekeket kevesebb kudarc éri, mert többször találkozhatnak az „én már tudom” élményével. Szociális érésükkel párhuzamosan fejlődik nyelvi kompetenciájuk.

A vegyes csoporton belül a gyerekek nemük, fejlettségük, életkoruk vagy érdeklődésük szerint spontán szerveződnek, mikro-csoportokat hoznak létre. Ezekben számos lehetőség van a differenciált foglalkozásra. Tevékenységeik megszervezésekor jól érvényesíthető a fejlettséghez igazodó munkamegosztás. A kisebb-nagyobb közösségekben a tevékenységekhez kötődő élmények erősítik az összetartozás érzését. A többi csoportéhoz hasonló szokások, hagyományok kiegészülnek a nemzetiségi hagyományokkal és ünnepekkel. Az udvariassági formákat németül gyakorolják, használják. A déli étkezést közös német imával kezdik a gyerekek. A születésnapok megünneplése német dalokkal, mondókákkal, köszöntéssel színesedik.

Az óvodai és hagyományos **ünnepek** dal-, játék- és irodalmi anyaga fele részben német. Az identitás erősítését célozza az ünnepek német vonatkozásainak kihangsúlyozása, a kisgyermekkorhoz illő feleleventése.

Tevékenységfajták:

Játék – munka – tanulás

A 3-6 évesek életkori sajátosságai, eltérő érési és fejlődési üteme miatt az óvodai nevelés folyamatában szétválaszthatatlanul van jelen a játék, a tanulás és a munka.

Az óvodás gyerek számára a **szabad játék** nemcsak kellemes időtöltés, vagy fejlesztő tevékenység, hanem életkori szükséglet. Belső indítékai az érzelmek, vágyak és ösztönkésztetések, illetve ezek kielégítésének igénye. Ebben a környezetével kialakított aktív cselekvő kapcsolatban próbálhatja ki képességeit, a világról szerzett tudását következmények nélkül a kisgyermek.

Közben kielégítheti kíváncsiságát, keres, kutat, új helyzeteket és problémákat old meg, különféle variációkat próbál ki. Így tanul, „átalakítja" a körülötte lévő világot érdeklődése, belső késztetései szerint. Gondolkodásában a divergencia, képzeletében a kreativitás dominál. A játék belső feltétele az önkéntesség és a kíváncsiság, kísérője az örömérzés és a jó közérzet. A játék, munka és a tanulás-munka egységében zajló megismerési folyamat fő motívuma a gyerekek kíváncsisága, tevékenységi és cselekvési vágya.

A kisgyerekkori **tanulás** legfontosabb formája a látott, hallott dolgok spontán utánzása, eljátszása, elmesélése, feldolgozása. Ebben a játék- tanulás-munka folyamatban a kisgyerek tapasztalatokat szerez, kipróbálhatja önmagát: gyakorolhatja jártasságait, készségeit, képességeit, kialakul benne az előtte álló helyzeteket megoldani kész beállítódás, így lesz kompetens. Ez a komplex megismerő attitűd juttatja a kisgyereket a valódi, alkalmazható tudás birtokába.

A foglalkozási ágak helyett széles tevékenységspektrum áll a gyerekek rendelkezésére, amelyekben választás alapján vehetnek részt. Az önkéntesség teszi lehetővé, hogy érdeklődésük, pszichikai állapotuk függvényében milyen aktivitással vesznek részt egy-egy tevékenységben. Az óvodapedagógus dolga, hogy a játék, munka és tanulás külső, tevékenykedésre serkentő feltételeit megteremtse.

A szabad játékban kialakult kommunikációs helyzeteket a magyar anyanyelvű gyerekek esetében nemzetiségi nevelési céllal kevésbé lehet kihasználni. A szabad játékba való fölösleges beavatkozás elrontja a játékot, megzavarja a gyerekeket a belső tartalmak lejátszásában.

Az óvodapedagógus feladata, hogy olyan környezeti feltételeket, játék és tanulási helyzeteket teremtsen, hogy ezeket a szükségletként jelentkező sajátosságokat a gyerekek minél önállóbban kielégíthessék: a passzív szemlélődéstől a cselekvésen át tartó irányító szerepig. Ezért nyelvgyakorlási céllal csak olyan, a gyermekekhez közel álló tevékenységeket tervezünk, amelyek felé érdeklődéssel fordulnak. A figyelem irányultsága, tartóssága, a tevékenység végzését kísérő pozitív érzelmek befolyásolják annak eredményességét.

A nyelv direkt oktatási módszerekkel (verbalitás túlsúlya vagy kizárólagossága, ismeretközpontúság) történő elsajátíttatása 3-7 éves korban nem eredményes.

A tanulási kedv fenntartása életszerű helyzetekben, közvetlen tapasztalatszerzési lehetőségekkel, gyakorlási alkalmak biztosításával lehetséges. (pl. Az udvariassági szabályok gyakorlása vagy a mennyiségi fogalmak elsajátítása egy vendégvárós játékban, vagy egy igazi vásárlás során sokkal életszerűbb és eredményesebb).

Legtöbb lehetőség az **utánzáson** alapuló nyelvelsajátításra az óvodapedagógus által irányított játékokban rejlik. Ez a fejlesztési módszer is a gyermeki kíváncsiságra épít, a gyerekek részéről önkéntes tevékenység, s bár az óvodapedagógusé az irányító szerep, a játék menetét, a gyerekek reakciói befolyásolják.

Az **irányított játékok** olyan helyzetek, amelyek az utánzás és a tapasztalatszerzés lehetőségét kínálják. Az óvodapedagógus feladata a nyelvi-tanulási játékszituációk érdeklődést fenntartó megszervezése.

(pl.: boltos játék az árucikkek nevének, a vásárlási szokásoknak, a társas érintkezési beszédfordulatoknak gyakorlására; orvosos játék a testrészek, öltözködéssel kapcsolatos kifejezések használatára; takarítós játék a tárgyak, cselekvések megnevezésére, utasítások megfogalmazására)

Az irányított szabályjátékok tudatosan szervezhetők a konkrét nyelvi anyag gyakorlása céljából.

A játékidőben olyan spontán szituációk jöhetnek létre, amelyekből a gyerekek új fogalmakat sajátíthatnak el, gyarapszik passzív szókincsük. (Képeskönyvek nézegetése közben a látott tárgyak, élőlények megnevezése, rajzolgatáskor a színek felidézése, mozgásos játékoknál a szerepek, szabályok bemutatással kísért felidézése.)

Ilyen helyzeteket az óvodapedagógus is szervezhet néhány vagy több gyerek beszédkészségének fejlesztésére. A jól szervezett napirend ellenére keletkező várakozási idők is kellemesebbé tehetők egy-egy ilyen játékkal.

A német szavak, kifejezések gyakorlására, az észlelés, érzékelés, figyelem, emlékezet és gondolkodás fejlesztésére kiválóak a különféle memory, lottó, párosító vagy más ismeretszerző

szabályjátékok. A játék örömét fokozza, ha egy-egy dallal, mondókával vagy verssel színesítjük a gyerekek szabályjátékát.

A tanulási képességeket, a nyelvi kifejezőkészséget fejlesztő játékoknál a játékos utánzás lehetőségének gyakorisága segíti az ismeretek elmélyülését. (pl.: mondókázással a testséma fejlesztése, a testrészek megnevezése: Zeig mir deine Hände; Wo ist der Daumen?; Das ist der Daumen; Meine Hände sind verschwunden).

A napirendbe épülő **munka jellegű tevékenységek** végzésekor is fontos a német nyelv szerepe. A közösségért végzett munka közben a gyakran előforduló egyszerű kérések, kérdések, utasítások, a hozzájuk kapcsolódó mozdulatok ismétlődése révén könnyen automatizálódnak (seprés, virágok locsolása, asztal letörlése, terítés, eszközök bekészítése).
A saját szükségletek kielégítését célzó önkiszolgálás közben a bensőséges odafordulásra, a zárkózottabb gyerekek megszólaltatására gyakran adódik lehetőség.
A csoport életéhez, a saját környezet alakításához kapcsolódó munkafolyamatokban a csoportos, kiscsoportos beszédhelyzetek gyakoribbak (kerti munka, növényápolás, gyűjtések, készülődés az ünnepekre).
A gyerekek tevékenységének értékelése „németes helyzetben” németül történjen. Az elismerő szavakhoz kapcsolódó mozdulat, simogatás, mosoly megerősíti a kommunikációhoz kapcsolódó pozitív érzést.

Mindennapos mozgás

A testi nevelés célja a mozgásigény kielégítése, a mozgáskedv felkeltése és fenntartása, a testi képességek fejlesztése, a szenzomotoros koordináció szerveződésének segítése. A mozgás fejleszti a térben való tájékozódás képességét, biztosítja a pszichikus egyensúly fenntartásához szükséges optimális fizikai terhelést.

Az óvodás életforma gazdag mozgáslehetőségeket biztosít. A mozgásos játékok közül legkedveltebbek a körjátékok, az ügyességet, gyorsaságot fejlesztő szabályjátékok és szerepjátékok.

A mozgás lehetséges formái

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,

b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés (10-15 perc),

c) szervezett mozgásos tevékenység.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A napi testnevelés a nemzetiségi csoportban németül vezethető. Ha a gyakorlatokat az óvodapedagógus együtt végzi a gyerekekkel, a szemléltetés egyértelművé teszi, hogyan végezzék a játékos feladatokat. A feladatsorokhoz fűzött egyszerű mondatokban megfogalmazott történetek, hasonlatok fenntartják figyelmüket, a szavakhoz kapcsolódó mozgás pedig segíti a szavak bevésését az emlékezetbe. (Gehen wir wie die Riesen, wie die Zwergen, wie die Spinnen; Jetzt sind wir Baume,; Es weht der Wind,; Jetzt bewegen sich unsere Blätter,; Der Wind weht stärker,; Jetzt bewegen sich unsere Äste,; Es kommt ein Gewitter, die Baume stürzen um,; Wir sind kleine Schnecken, geht bitte langsam! jetzt sind wir Häschen. Wie macht der Hase? Er hüpft. Wie macht der Frosch? usw.)

A napi testneveléshez ismert játékokat választunk. Ilyenkor kommunikálhatunk csak németül. A jókedvű mozgáshoz elegendő a játék megnevezése, a szabály egyszerű felidézése, a szereplők kiválasztása. (Die Katze und das Mäuschen; Der Jäger und die Hasen; Feuer, Wasser, Flugzeug; Der Storch und die Frösche; Der Hai und die Fische; Der Farbenhai, usw.)

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás

Ezek a foglalkozások részben magyarul, részben németül vezethetőek. A nyelvhasználat aránya az új ismeretek mennyiségétől függ. Ha tudjuk, hogy a sikeres feladatvégzéshez szükséges információt még nem értik meg a gyerekek, mondjuk el teendőiket magyarul. A foglakozás előkészületei, a vetkőzés-öltözés, az eszközök mozgatása és az ismert anyag felidézése, a feladatvégzés irányítása, valamint a gyerekek értékelése németül történhet. A foglakozás vezetése ekkor is játékos legyen. (Macht so wie eine Schlange! ; Geht so wie eine Katze, wie ein Bär!; Wie bewegt sich eine Robbe?)

A testnevelés foglakozáson tanított új játékok szabályát jobb magyarul megértetni és azokat néhányszor eljátszani. Németül akkor vezessük a testneveléshez kapcsolódó szabályjátékot, ha gyerekek már egészen biztosak annak menetében.

Mozgásos játékok a szabadban

A szabadban folyó szabad mozgásos játék célja a gyerekek aktivitásának kielégítése, a felgyülemlett feszültségek levezetése. A szabad mozgásos játékoknál is szüksége van a kisgyereknek a felnőtt állandó figyelmére, esetleg segítő beavatkozására. A napi több órás udvari játék nem szabad idő a pedagógusnak, ilyenkor is lehet, sőt kell szabály- és körjátékokat kezdeményezniük pedagógusoknak.

A szabad levegőn több hely van a mozgásos kör- és szabályjátékok gyakorlására. Az udvari játék irányításánál is adódik alkalom a német nyelv gyakorlására: az egyedül vagy kisebb csoportban lévő gyerekekkel felidézhetünk egy-egy ismert kör vagy szabályjátékot. A nagy teret igénylő játékokat szívesebben játsszák a gyerekek az udvaron.

Ének, zene, népi játék, tánc

A nyelvhez való kötődést az érzelmek erősen befolyásolják. Az esztétikai élmények keltette érzelmek jól felhasználhatóak a német nemzetiségi nyelv megszerettetésére.

A nemzetiségi identitás legfontosabb hordozója a nyelv. A népköltészet évszázadok alatt kikristályosodott kincsek tárháza, amelyek garantálják a minőséget, örömet szereznek és fenntartják a gyerekek spontán érdeklődését. Az érzelmek befolyása alatt álló kicsikben mély nyomot hagynak. Az irodalmi nevelés anyagát ezért általában a népi gyermekirodalomból, a népköltészetből válogatjuk.
A zene az egyik leghatásosabb eszköz az esztétikai élmények felkeltésére. A csodálatos német körjátékokat ugyanolyan örömmel játsszák az óvodások, mint a magyar gyermekjátékdalokat. A német zene klasszikusainak művei zenehallgatási anyagként vagy egyes tevékenységek hatásának elmélyítésére háttérzeneként óvodás korban is felhasználhatók. (pl.: óvodapedagógusi dramatizáláshoz, bábozáshoz, ábrázoláshoz, testnevelési relaxációhoz.)

A nyelvtanulási kedv felkeltéséhez a zenei nevelés anyaga is hozzájárul.
Az ének-zene nyelve egyben anyanyelv is, a nemzetiségi kultúra része. A német nemzetiségi nyelven történő éneklés segíti az artikulációs bázis magyarról németre való áthangolását. Mivel a dalok szövege is nyelv, a nemzetiségi nyelvet a kicsik énekelve gyakorolhatják. A nemzetiségi népi kultúra zenei anyaga, a körjátékok felkeltik érdeklődésüket a kisebbség zenéje iránt, egyben erősítik az együtt játszók összetartozásának érzését, ezért az identitás megalapozásában is fontos szerepük van.

A zenei nevelés feladata a zenei élményhez juttatás, az éneklési kedv felkeltése, az esztétikai fogékonyság és zenei ízlés formálása. A megismerésre szánt, a német kultúrából válogatott gyermekjátékdalok, körjátékok a 3-7 éves kornak megfelelően egyszerűbb szövegű, dallamú és ritmusú, lehetőleg játékkal, mozgással kísérhető dalok legyenek. A kiválasztott zenei anyag mennyisége megfeleljen a gyerekek fejlettségének. A kerettervekben minden nyelvi témakörhöz tervezünk zenei anyagot a nemzetiség nyelvén is.
A körjátékok utánzásra késztetik a gyerekeket, ezért nemcsak a dal megtanítása válik könnyebbé, hanem a nyelv elsajátítását is érdekesebbé teszi a játék.

Az éneklés a hallásfejlesztés legtermészetesebb módja. A dallam, szöveg, ritmus és játék megbonthatatlan egysége komplex fejlesztési lehetőségeket rejt. Az éneklés és mozgás oldja a gátlásokat, ezért az énekelt nyelven a közösségben a félénkebb gyerekek is könnyebben „megszólalnak”.

A gyerekek teremben vagy szabadban folytatott játéka, az érdekes élethelyzetek mind színesíthetők egy-egy odaillő gyermekdallal. Ily módon a zenei nevelés megfelelő szituációkhoz illeszkedve beépül az óvodások egész napjába. A terembe lépő vendégeket köszönthetjük dallal. A síró kisgyereket német nyelvű dalocskával is megvigasztalhatjuk, mert

a dallam és ritmus érzelmi feloldást vált ki, megnyugtatja a gyermeket. Az ebéd utáni testápolást érdekesebbé teheti egy fogmosási ének. A születésnapjukat ünneplő óvodásokat egy-egy magyar és német nyelvű énekkel és verssel köszönthetjük.

A délutáni pihenéshez altatódalokat választhatunk. Az évszakok változásához, a természet megismeréséhez ugyanúgy aktuális dalokat, körjátékokat válogatunk, mint magyar nyelven. A gyerekek számára az óvodapedagógus jó időben az udvaron is kezdeményez énekes körjátékokat.

Az óvodai élet jeles napjaira, ünnepeinkre nemzetiségi dalok, játékok megtanulásával is készülünk.

A zenei képességfejlesztés megvalósulhat részben nemzetiségi nyelven is. pl.:

- az egyenletes lüktetés kiemelése tapssal, járással, mozgással,
- a zenei emlékezet fejlesztése (ismert dal felismerése hangszeren vagy dúdolásról),
- a halk-hangos ellentétpárok felismerése és gyakorlása,
- zörejhangok, ritmus- és dallamjátszó hangszerek hangjának felismerése.

Bemutatjuk néhány német nyelvterületen használt hangszer hangját is (kolomp, harmónika, blockflöte, gitár).

Az éneket, mozgásos játékokat, mondókázást nem csak ismeretanyagként kezeljük. Használjuk feloldásként, ha a gyerekeken a fáradtság jelei mutatkoznak.

Nyelvileg fejlett gyerekek közt további képességfejlesztési feladatok oldhatók meg nemzetiségi nyelven:

- a belső hallás fejlesztése dallambújtatással
- a magas – mély, gyors – lassú ellentétének felismerése, megnevezése, gyakorlása
- a ritmusérzék fejlesztése a ritmus és az ütemhangsúly kiemelésével
- a zenei kreativitás fejlesztése improvizálással.

A zenehallgatás anyagát főleg a német dalkincsből választjuk ki. A zenehallgatás - ha lehet - élő vagy hangszeres zene legyen.

Bár kerüljük a fölösleges szerepeltetéseket, ünnepi alkalmakkor szívesen megmutatjuk, amit már együtt megtanultunk. (Liebe Schwester tanz mit mir) A nagyobb gyerekek (5–7 év) többsége ehhez már elegendő önbizalommal rendelkezik.

A mozgáskultúra fejlesztéséhez megismertetjük a nemzetiségi táncok legegyszerűbb lépéseit is.

A multikulturalitás jegyében a nemzetiségi csoportban is válogatunk dalokat az Európai gyermekdalok gyűjteményéből.

Verselés, mesélés

Az óvodások életében a **mese** és az énekelt vagy mondott vers egyrészt a szellemi nevelés eszköze, másrészt a nyelv elsajátításának legmívesebb módja. A mese, a vers, a mondókázás a nyelv dallama, ritmusa révén hozzájárul a gyerekek jó közérzetéhez. Nemcsak a

napokat megszépítő tevékenység, hanem az együvé tartozás kifejezője is. A mesék jelképrendszere az ősi világképből fakad, ezért annyira fogékonyak iránta a gyerekek. A mese a gyerek számára érthető módon beszél olyan dolgokról (életről, halálról, jóságról és gonoszságról), amelyeket másképp még nem tudna felfogni. A kisgyerek tudja, hogy a mese nem valóság. A mesét hallgató gyerek belső képeket készít, ami egyben az élmények feldolgozása is.

Köztudott, hogy a mindennap mesét halló kisgyerekek iskolás korig kb. másfél évvel előzik meg anyanyelvi fejlettségben a mesével nem, vagy csak alkalomszerűen találkozó kortársaikat. Pedig a nyelvtanulás egyik fontos feltétele a biztos anyanyelvi bázis.

Az igazi mese és vers szövege, ritmusa, képi ereje és hangulata felülmúlja hétköznapi beszédünket.

Mesét elsősorban anyanyelvükön mondunk a gyerekeknek, mert azok tartalma, belső feldolgozása ad katartikus élményt számukra.

A nemzetiségi nevelőmunkában is az esztétikai élmények nyújtása a fő feladatunk gyermekirodalmi alkotásokon keresztül. Ezért a mesék, versek, mondókák tartalmát **nem magyarázzuk, nem fordítjuk le**, hatásukat nem rontjuk el didaktizálással.

Olyan meséket mondunk csak, amelyeknek lényegét a gyerekek felfogják, amelyek érzelmi- értelmi állapotukhoz igazodnak. Egyszerű szerkezetű és szövegű, könnyen érthető alkotásokat választunk, amelyeknek cselekménye szemléltethető, témájuk közel áll az óvodás életkorhoz. Rendszeresen nézegetünk rövid meséket bemutató leporellókat, képeskönyveket.

A meséléshez nyugalmat, csendet, „mesés légkört“ teremtünk. Csak a hosszabb, verses meséket olvassuk könyvből. Mesemondásra a déli mesélésen kívül havonta egy-két alkalommal nemzetiségi nyelven is sor kerül. Pihenés előtt mindennap magyarul mesélünk, esetleg dallal, dúdolással teremtjük meg az elalváshoz szükséges hangulatot.

Az óvónők feladata az igényes anyagválogatás a német nyelvű szöveggyűjteményekből. A gyerekek kedvelik a klasszikus Grimm mesék rövidített változatait.

Jó, ha a pedagógus ismeri Sopron és környéke meséit, mondáit hagyományait. Ezzel nemcsak a szülőföldhöz való kötődést, de a nemzetiségi identitást is erősítjük. Ezek a mesék elhangozhatnak magyarul és németül is a csoport nyelvi fejlettségétől függően.

Ha a németül mondott mesét magyarul már jól ismerik a gyerekek, figyelmük jobban fenntartható. Ezért a nemzetiségi mesemondást magyar meséléssel készítjük elő. A meséket a nemzetiségi csoport számára általában lerövidítve mondjuk el. A bábbal vagy más szemléltető eszközzel kísért mesélés gyengítheti a belső képek intenzitását, ugyanakkor segíti a megértést, fokozza a ráismerés örömét. A magyarul mondott mese erős érzelmi kötődést, az elaborációt, a németül mondott történet, pedig a nyelvi hovatartozás érzését erősíti. A pedagógusnak kell mérlegelnie, képesek-e már a gyerekek annak belső feldolgozására.

Szeretik a gyerekek a kitalált történeteket és gyermekkori élményeink felidézését is.

A **bábozással** kísért mesemondás nagy élmény számukra, a kép, a mozgás könnyebbé teszi számukra a megértést. A bábozásban, **dramatizálásban** önállóan is részt vesznek a nagyobbak. A bábozás alkalmas a mindennapi életből vett rövid párbeszédek gyakorlására is. Az önálló

dramatizálás, a mese szabad eljátszása nem követelmény a nemzetiségi csoportokban. Rövid párbeszédek, egy-egy jelenet saját élményekkel átszőtt visszaadására a nyelvileg fejlettebb óvodások képesek. A mesék színpadias előadására, betanítására nem törekszünk, mert ez a „színházasdi" csak 9-10 éves kor körül jelent igazi örömet.

A Grimm mesék rövid dramatikus játékként feldolgozható dalos változatait azonban könnyen megtanulják a gyerekek.

A **verseket, mondókákat** a nyelv zeneisége, lüktetése miatt könnyebben elsajátítják az óvodások. A mondóka, vers értelme csak másodlagos, a ritmusból, intonációból megérzik a kis művek hangulatát. A hozzájuk kapcsolódó mozgás segíti a „megértést", a vers körülbelüli tartalmának felfogását. Különös örömet jelentenek a legkisebbeknek, a hozzájuk kapcsolódó érzékszervi ingerek miatt, a rövid nyelvi játékok, kiszámolók, lovagoltatók, csiklandozók, hócögtető, hintáztató mondókák. „Tanításuk" mindig egy-egy aktuális szituációhoz és alkalomhoz kapcsolódjon.

Gyakorlásuk módja és mennyisége a gyerekek érdeklődése szerint változhat. A tanult mondókák, versek felidézésére minél több természetes helyzetet használunk ki.

Ahogy az óvodapedagógus jól artikulált szép beszéde, mondókázása, játék- vers- és dalszövegei, úgy a rendszeres mesemondás is serkenti a nemzetiségi német nyelvi fejlődést.

A szülők kérésére a gyerekek szórakoztatására kiválasztott verseket, meséket, mondókákat, dalokat közzétesszük.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés célja a gyerekek belső világának képi megjelenítése, ezen keresztül az esztétikai érzelmek fejlesztése. Az ábrázolás a mindennapos játék része, a két tevékenység kölcsönösen gazdagítja egymás tartalmát. A mindennapos ábrázoláshoz külön műhelysarkot alakítunk ki.

A gyerekek együttes ábrázolási, barkácsolási tevékenységét jobbára magyarul irányítjuk, a technikai megoldásokra vonatkozó kifejezések megértése végett.

Az egyes gyerekek játékidőben folytatott vizuális nevelése azonban – nyelvi fejlettségüktől függően - történhet német nyelven. pl.: színek, színárnyalatok, eszközök, az alkalmazott technikák megnevezése, az egyszerű technikai utasítások és a munka értékelése elhangozhat németül is. Legfontosabb, hogy a gyerekek ábrázolási kedvét felkeltsük és fenntartsuk. Ez az ábrázolási technikák széles skálájának megismertetésével, jó minőségű és elegendő eszköz biztosításával, valamint az ábrázolási tevékenységet támogató, értékelő légkörben valósítható meg. Nem elsősorban a produktumot, hanem a tevékenység elvégzését, az alkotásra való törekvést értékeljük.

A vizuális nevelés része a nemzetiségi kultúra tárgyi emlékeinek megismertetése, a gyerekeket körülvevő környezet kialakítása. Arra törekszünk, hogy a nemzetiségi csoportok külsőségekben is utaljanak valamennyire a németséghez való tartozásra. Dekorációkat, fotókat, régi népviseleteket ábrázoló képeket helyezünk el a gyerekek környezetében. Német nyelvű mesekönyveket forgatunk a csoportban, régi használati tárgyakat, textíliákat helyezünk el a

gyerekek látóterében. Ezek bemutatására, túlmagyarázására nincs szükség, jelenlétükkel, hangulatukkal észrevétlenül fejtik ki hatásukat és hagynak nyomot a bontakozó gyermeki lélekben.

A német kisebbségi kultúra soproni múzeumokban fellelhető tárgyi emlékeit is megismertethetjük egy-egy látogatás során a gyerekekkel.

Külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai élet egészét átszövi a gyerekeket körülvevő valóság tapasztalati úton történő felfedeztetése. Az óvodai nevelés környezeti nevelési és a világ megismerésére vonatkozó célkitűzései maradéktalanul csak magyarul valósíthatók meg a csoportban. Az élményeket nyújtó séták, kirándulások, a gyerekek önálló felfedezései közben a jelenségek, dolgok egyszerűbb összefüggései azonban német nyelven is közvetíthetők.
Fontos, hogy a feldolgozandó téma vagy anyag érdekes legyen és közel álljon a gyermekekhez.

Tervezett témáink a természet körforgásához, az év jelentős fordulóihoz kapcsolódnak. Például:

A feldolgozás módja, mélysége, terjedelme német nyelven igazodik a gyermekek képességeihez. Játék-, mozgás-, ábrázolási- zenei- és irodalmi lehetőségeket tartalmaz német nyelven is

A megismerésre szánt dolgokat, természeti jelenségeket a gyerekek önálló cselekvésben dolgozzák fel. A megfigyelésekkel, kísérletezgetéssel, irányított vagy szabad játékban szerzett tudásukkal képesek lesznek a környezetükben való tájékozódásra, elemi általánosításokra, következtetésekre, ok-okozati összefüggések felfogására. Ezek német nyelven történő megfogalmazása legtöbbjüknek azonban nehézséget okoz még. A szituatív nyelvhasználatnak és az egyéni bánásmódnak a nyelvi differenciálás miatt itt különösen érvényesülnie kell.

Gondolataik, következtetéseik önálló megfogalmazására csak a fejlettebb nyelvi szinten lévők képesek, de a tevékenységek irányítása, megszervezése történhet részben német nyelven.

A kulturált élet szokásait, az önmagukról, családjukról szerzett ismereteiket segítséggel, kisebbségi nyelven is ki tudják fejezni. Rendszeres nyelvhasználattal képesek lesznek a természeti környezet részeit, a növényeket, az állatokat, a gyümölcsöket, a zöldségeket és azok jellemzőit, a közlekedési eszközöket, a tárgyak formáját, színeit, tulajdonságait felismerni, megfelelő kérdésekre adott válaszokkal megnevezni. Az egyszerű matematikai összefüggések, mennyiségek összehasonlítására, a relációk kifejezésére, sorbarendezésére, a tő- és sorszámnevek gyakorlására rengeteg lehetőség van játékidőben és a napirendi pontok legtöbbjében. (Gondozás, önkiszolgálás, étkezés, barkácsolás, stb.) Nemzetiségi nyelven a szemléltetéshez kötött számlálás és az 5-ös 6-os számkörben való tájékozódás nem jelent gondot az óvodásoknak. A tulajdonságok, mennyiségek megértését, kifejezését a szemléltetés és a manipuláció segíti.

Az identitás megerősítése érdekében megismertetjük a nemzetiségi hagyományokat, a kisebbségi életforma egyes elemeit. (Használati tárgyak a Sopron környéki németség körében,

a szőlőműveléshez kapcsolódó tevékenységek, szüreti szokások, a soproni iparosok munkavégzése, nemzetiségi viselet, ünnepek.)

A fejlődés várható eredményei

Magyarország évszázadokon át többnemzetiségű, többkultúrájú ország volt, amelyben a nemzetiségek általában békességben éltek. Tudásuk, kultúrájuk, közösségeik hagyományai gazdagították szellemi életünket és hozzájárultak a nemzetünk felemelkedéséhez.
A XXI. században, amikor a határok többé nem választanak el egymástól országokat, Európa szívében csak a világra nyitott, kreatív, más kultúrákat és népeket elfogadó, nyelveket beszélő, művelt polgárok közösségeként lehet meghatározó szerepe hazánknak.

Német nemzetiségi munkánk legfontosabb hozadéka csak az óvodáskor után mutatkozik meg.
A gyerekek nyelvtanuláshoz kapcsolódó pozitív érzelmei, az elemi szintű nyelvhasználat képessége, a nyiladozó identitástudat katalizátorként hat az iskolai nyelvtanulásra.

- Bekapcsolódnak és örömmel vesznek részt a német nyelven folytatott tevékenységekben.
- Megnevezik környezetük tárgyait, jelenségeit, követik a pedagógus német nyelvű utasításait.
- Képesek tájékozódni a német nyelvű kommunikációs helyzetekben.
- Önállóan is megszólalnak a kisebbségi nyelven.
- Büszkék arra, hogy tudnak nemzetiségi dalokat, játékokat.
- Nyílt napokon, ünnepi alkalmakkor szívesen megmutatják, amit már németül tanultak.
- Öröm számukra, hogy megtanultak valamennyit a másik nyelvből, az iskolakezdésre többlettudással rendelkeznek.
- Akarnak németül tanulni az iskolában, mert személyiségükbe beépül a német nyelv szeretete, megtanulásának szándéka.
- Megismerik a kisebbségi szokások, hagyományok egy részét.
- 15-20 mondókát és verset megtanulnak, ezek többségét képesek önállóan is elmondani.
- Örömmel hallgatják a rövid meséket, történeteket.
- 15 - 20 dalt, körjátékot, mozgásos játékot megismernek az anyanemzet kultúrájából.
- A német zenehallgatási anyagot is örömmel hallgatják.
- Szívesen játsszák a német népi hagyományokhoz kapcsolódó játékokat.
- Egyszerű, harmonikus mozgással kísérik a dalokat.
- A zenei képességfejlesztési feladatokat csoportosan és önállóan is megértik és végrehajtják.
- Megismerik a kisebbség kultúrájának néhány tárgyi emlékét.

Felhasznált irodalom:

1. Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, MKM, Bp, 2025.
2. A nemzeti és etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelethez, Magyar Közlöny, 1997.95.szám
3. Bünker J.R.: Sopron környéki mesék. Marchen aus der Ődenburger Gegend
4. Das Liederbuch für die ganz kleinen Leute
5. Hoerborger Christian: Oh,ene mene mei, Budapest., 1997.
6. Horváth Zsuzsanna : Deutsche Kinderlieder, MPI, Szombathely, 1993.
7. Kielhofer - Jonekeit: Zweisprachige Kindererziehung, Staffenburg Verlag, 1999.
8. Stöckert Károlyné: Játékpszichológia, Eötvös Kiadó, Budapest,1995.
9. Talabér Ferencné: Spiel mit der Sprache, Spiel mit dem Wort
10. Klotz Claus : Ringel, Ringel, Reihen, Budapest, 1973.
11. Zweisprachigkeit im Kindergarten, Ludwig Auer Verlag, Donauwörth, 1984.

30.2 KÉPESSÉGFEJLESZTŐ SAKK 1-4. ÉVFOLYAM

Intézményünk a 2023/2024-es tanévtől bevezeti a Képességfejlesztő sakk oktatását első évfolyamon. A továbbiakban a bevezetés tanévenként felmenő rendben történik.

Alapelvek, célok és feladatok

A digitális társasalomban megnövekedett információmennyiség, valamint az iskolai tanítási-tanulási folyamatban az információ feldolgozásához, megértéséhez, rendszerezéséhez szükséges kompetenciák megléte elengedhetetlen.
A sakk a szimbólumrendszerével, információszerzésre épülő rendszerével, a problémákat több nézőpontból megközelítve, a logikai-elemző gondolkodást is készségszinten képes fejleszteni. Ezáltal a képességfejlesztő sakk a kompetencia alapú nevelés-oktatási folyamat része.

A sakk, az egyik leghatékonyabb képességfejlesztő eszköz. A sakkozás, jótékonyan hat az értelmi képességek, mindenekelőtt a megértést és a problémamegoldást biztosító gondolkodás fejlődésére. A sakkozás személyiségformáló hatása kiemelkedő, a szabály betartása nem a játék mellékes feladata, nem előzménye a játéknak, hanem elengedhetetlen feltétele. A sakk a társak elfogadására, türelemre, ön- és társismeretre nevel. Tág lehetőséget kínál az erkölcsi nevelésre, a becsületesség, a következmények vállalása, a fegyelmezett munkavégzés, a kudarctűrés pozitív nevelő hatása megmutatkozik.
A sakkozás közben a gyermek tárolja, rendszerezi az információkat, ezekből kiválasztja a számára szükségeseket. Ezáltal a sakk a gondolkodásfejlesztés, a kritikai gondolkodás eszközévé képes válni.
A tanuló érzelmi kötődése a játékhoz kiváló motivációs lehetőséget nyújt a pedagógusnak. Ennek köszönhetően az egyéni bánásmód, a differenciát tanulásszervezés hatékonyabban tudja támogatni a kompetenciafejlesztést.
A Képességfejlesztő sakk a tanuló tevékenykedtetésére épít, a tananyagtartalmak és a feldolgozás tempója, a kiválasztott eszközök és módszerek a tanulók életkori sajátosságaira alapoznak.

A sakk egy, a tanuló személyiségét komplexen fejlesztő stratégiai táblajáték.

A sakk szabályainak tanulása közben a gyermeknek bővül:

- az emlékezete,
- a szókincse,
- javul a figyelemkoncentrációja,
- megkülönbözteti a bábukat és nevet rendel melléjük,
- megismeri a tulajdonságaikat: melyik hogyan léphet, hogyan üthet,
- megtanul, síkban és térben tájékozódni,
- felfedezi a mennyiségek közötti kapcsolatokat,
- képes tapasztalatokat megfogalmazni,
- megismeri a mátrixot: a sor és oszlop fogalmát,
- egyezteti a bábuk helyét és értékét,
- a táblán történő tájékozódáshoz számokat és betűket rendel egymáshoz,
- elsajátítja a játékszabály rendszerét,
- képes lesz az előre gondolkodásra, döntései után reflektál,
- megtanulja, hogy a probléma megoldásának több útja is lehet,
- képessé válik cselekvési mintákat felhasználni,

- képessé válik önálló döntéshozatalra,
- felismeri az összefüggéseket, globális folyamatokat,
- kreativitása fejlődik,
- képessé válik önálló adatgyűjtésre, az adatfeldolgozás gyakorlatának kialakítására.

Óraszámok

A Képességfejlesztő „sakk órát" a kerettantervben ajánlott heti 1 órában építjük be a tanítási-tanulási folyamatba, a szabadon tervezhető órák terhére.

Heti óraszám/ évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Képességfejlesztő sakk	1	1	1	1

Helyi tanterv

A 23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet 7.25. – Képességfejlesztő sakk kerettanterv 1–4. évfolyam számára alapján készült.
Az alábbi struktúrában épül fel:

- bevezetés: célok, feladatok,
- 1., 2., 3-4. évfolyamra lebontott tematikai egység megnevezése, a tematikai egység ajánlott óraszáma, fejlesztési célok, előzetes ismeretek, követelmények, kapcsolódási pontok, kulcsfogalmak tematikai egységenként,

Tankönyvcsalád

- **Sakk palota 1** Képességfejlesztő sakk tankönyv: Polgár Judit
- **Sakkpalota 1** Képességfejlesztő sakk munkafüzet: Polgár Judit
- **Sakk palota 2** Képességfejlesztő sakk tankönyv: Polgár Judit
- **Sakkpalota 2** Képességfejlesztő sakk munkafüzet: Polgár Judit
- **Sakkpalota 3** Képességfejlesztő sakk feladatgyűjtemény: Polgár Judit
- **Sakkpalota 4** Képességfejlesztő sakk feladatgyűjtemény: Polgár Judit

Kiemelt feladatok

A tanulók komplex fejlesztése, a sakk tartalmak fokozatos felépítése, mélyítése. Ez megkívánja és egyben lehetővé is teszi az egyéni bánásmódot, a differenciált foglalkoztatást. A különböző adottságú és képességű tanulók tehetségének kibontakoztatása az esélyegyenlőség növelése. Korszerű módszertani ajánlások, tevékenyégi formák, eszközök alkalmazása.

Eszközök

Általános tanteremi foglalkozáshoz szükséges eszközök: sakktáblák, sakk-készletek, demo tábla, laminált lap, sakkszőnyeg, kreatív kártya, dominó, sakkszorzó, számegyenes, babzsákbábok, mágneses táblák, mágneses sakkbábok. Gyakorlati foglalkozáshoz való felkészülés: színes ceruza, papír, olló, ragasztó. Interaktív táblás tananyag esetén: számítógéppel, projektorral, interaktív táblával felszerelt tanterem, laptopok (ideális esetben csoportonként), internetelérhetőséggel.

30.3 NYUGODT TANÓRÁK PROGRAM

A Nyugodt tanórák program a 2025/26-os tanévben került bevezetésre először kísérleti jelleggel, majd sikerét látva a következő tanévtől az egész felső tagozatra kiterjesztve.
A program célja, hogy a felső tagozaton a tanórák alatt nyugodtabb legyen a légkör, a gyerekeket kevesebb inger érje, és ezáltal eredményesebb legyen a tanítás-tanulás folyamata. Fontos kiemelni, hogy nem a büntetésre épül, hanem azt szeretné elérni, hogy a tanulók megérezzék, hogy tetteik hatnak másokra, azoknak következményei vannak és felelősek a döntéseikért. A program bevezetésének pozitív hozadéka, hogy mivel a tanórát zavaró diákok külön figyelmet kapnak, a viselkedésük hátterében lévő okokat könnyebben tudjuk azonosítani, így célzottan tudjuk segíteni őket.
Abban az esetben, ha egy tanuló olyan szinten zavarja viselkedésével az órát, amely lehetetlenné teszi a többiek számára a koncentrációt és a tananyag megértését, illetve átadását, két figyelmeztetés után a harmadik rászóláskor a tanteremből kiküldésre kerül az erre fenntartott helyiségbe, ahol egy kolléga várja. A figyelmeztetéseket egyértelműen jelezzük a táblára írt név melletti vonallal. A felügyelő kollégával - adott estben az erre a célra szerkesztett kérdéssor alapján - először megbeszélik a történteket, majd beszélgetnek arról, hogy mi vezetett a kiküldésig, hogyan élte meg a gyermek a helyzetet, illetve milyen hatással volt a viselkedése társaira és a pedagógusra. A fennmaradó időben meghatározott feladatot végez, amely lehet többek között a kiküldő pedagógus által adott plusz feladat, az óra tananyagának feldolgozása, vagy előkészített kompetenciafejlesztő feladatsor stb. A feladatok a kiküldő tanár döntése alapján osztályozhatóak. A tanóra anyaga - amelyről a tanuló kiküldésre került - következő alkalommal számon kérhető. A kiküldés konkrét rendszerét a nevelőtestület minden tanév elején felülvizsgálja és aktualizálja az előző évi tapasztalatok alapján. Az esetleges változásokról a diákokat és a szülőket tájékoztatjuk.

A kiküldés tényének dokumentálása, következménye:

- Kiküldéskor a tanuló kap egy cédulát a pedagógustól, amelyet magával visz a felügyelő kollégához.
- A magatartás füzetbe beírásra kerül a kiküldés, amely ugyanolyan súlyúnak számít, mint a többi bejegyzés.
- Az osztályfőnökkel való egyeztetés után, ha úgy ítéljük meg, a szülőt beszélgetésre hívjuk annak érdekében, hogy megoldást találjunk a helyzetre.

A Nyugodt tanórák program részleteit ismertetjük a szülőkkel, akik aláírásukkal igazolják, hogy a szabályokat tudomásul vették. A gyerekekkel az osztályfőnökök megbeszélik a részleteket, valamint az alapszabályokat:

- Tanóra alatt a helyemet nem hagyom el! Abban az esetben, ha valami miatt indokolt lenne, engedélyt kérek rá.
- A tanóra alatt abban az esetben beszélek, ha az indokolt és arra engedélyt kaptam. Ha hozzá szeretnék szólni az órához, akkor jelentkezem és megvárom, hogy a pedagógus felszólítson.

- Osztálytársamat sem fizikailag, sem verbálisan nem bántalmazom. Nem csúfolom és nem zavarom sem a tanóra közben, sem a nap folyamán a szünetekben.
- Tanáraimmal tisztelettudóan viselkedem.
- El kell végeznem a tanárom által kiadott feladatokat: önálló, páros, csoportmunkában.

Fontos szem előtt tartanunk, hogy a gyerekek különböző nehézségekkel küzdenek. A BTMN és SNI gyermekek speciális igényeit mindvégig figyelembe vesszük egyrészt azzal, hogy a program segíti az őket érő zavaró ingerek csökkentését, valamint igyekszünk nehézségeikre különös tekintettel lenni.
A program bevezetésével nem az a célunk, hogy minél több tanulót kiküldjük, hanem, hogy a gyermekek önuralma, önkontrollja fejlődjön. Ezzel nem csak a tanulás-tanítás folyamata lesz hatékonyabb, hanem diákjaink személyisége is fejlődik és arra nevelhetjük őket, hogy figyeljenek oda jobban társaikra, tanáraikra.

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanítják a próféták.” (Máté 7,12)

30.4 A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGY ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

I. Fogalmazás

A.) Irodalom: tartalom és szerkezet

jeles, ha a következő feltételek mindegyike megvalósul:
- a fogalmazás megfelel a megadott témának, feladatnak
- a szöveg eléri a megadott terjedelmet (A cím nem számít bele a terjedelmi követelményként megadott mondatszámba.)
- a szöveg kerek, egész, logikusan épül fel, a részek szervesen kapcsolódnak egymáshoz (korábban megnevezett szereplők, motívumok, stb.)
- a szöveg formailag tagolt, megtalálható benne a hármas tagolás: bevezetés, tárgyalás, befejezés – formailag és tartalmilag is
- logikusan, arányosan szerkesztett
- megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus tartalmi követelményeinek

jó, ha
- a fogalmazás megfelel a megadott témának, feladatnak, de van olyan gondolata, amely nem illeszkedik a gondolatsorhoz, vagy
- nincs meg a hármas tagolás vagy
- hiányzik vagy szervetlen a befejezés, aránytalan a bevezetés vagy a befejezés
- a terjedelem kevesebb 1-2 mondattal az előírtnál

közepes, ha
- a szöveg megfelel a témának, de kidolgozatlan
- gondolatmenete nem teljesen logikus
- nincs meg a hármas tagolás vagy
- hiányzik vagy szervetlen a befejezés, aránytalan a bevezetés vagy a befejezés
- a terjedelem fele olyan hosszú, mint az előírt

elégséges, ha
- a szöveg nem felel meg a megadott témának, feladatnak
- gondolatmenete nem logikus, követhetetlen
- nincs meg a hármas tagolás vagy aránytalanul szerkesztett
- a terjedelem nem éri el az előírt terjedelem felét

elégtelen, ha
- a szöveg tartalmatlan, semmitmondó
- a fogalmazás nem felel meg a megadatott témának
- a terjedelem nem éri el az előírt terjedelem 75 %-át
- szövegnek nem minősíthető, összefüggéstelen mondathalmaz.

B) Nyelvtan: stílus, helyesírás, külalak
jeles, ha

– szókincse megfelel a témának, a köznyelvi normának (nem használ szlengeket benne, kivétel ha a téma megengedi)
– gazdag szókincsű
– nyelvhelyességi szempontból kifogástalan
– kerüli a szóismétléseket
– mindössze 1-2 helyesírási hibát vét (pl. magán és mássalhangzók időtartamának hibás jelölése, kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (mondatkezdés, tulajdonnevek), hibás elválasztás, igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása), j – ly tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban, a j – ly hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése (pl. folyjon), felszólító módú igealakok helyesírása (higgyen, hagyja), mondatzáró írásjelek hiánya, téves jelölése
– a dolgozat külalakja rendezett, áttekinthető, a javítások egyértelműek és esztétikusak,
– az írás könnyen, jól olvasható, a betűképek egyértelműen azonosíthatók, az ékezethasználat egyértelmű: világosan elkülöníthetők a betűelemek (pl. o, a); nincs gerendázás, átírás, firkálás; az ékezethasználat egyértelmű (ü – ű); hiba esetén a javítás: a szó egyszeres áthúzása és zárójelbe tétele (~~javítás~~); a hibajavító és radírozható toll használatát kérjük mellőzni
– a tanuló nem használja indokolatlanul a kereten túli („margón kívüli”) területet,

jó, ha

– szókincse nagyrészt megfelel a témának, a köznyelvi normának
– nyelvhelyességi szempontból kisebb hibákat tartalmaz
– kevés benne a szóismétlés
– kevés helyesírási hibát vét (3-6)
– a dolgozat külalakja rendezett, áttekinthető, a javítások egy-két helyen nem egyértelműek és esztétikusak,
– az írás könnyen, jól olvasható, a betűképek egyértelműen azonosíthatók, az ékezethasználat egyértelmű egy –két helyen nem
– a tanuló nem használja indokolatlanul a kereten túli („margón kívüli”) területet,

közepes, ha

– szókincse nem felel meg a témának, a köznyelvi normának
– nyelvhelyességi szempontból több hibát tartalmaz
– több szóismétlés is van benne
– sok helyesírási hibát vét (7-10)
– a dolgozat külalakja nem rendezett, nem áttekinthető, a javítások nem egyértelműek és nem esztétikusak,
– az írás nehézkesen olvasható, a betűképek nem egyértelműen azonosíthatók, az ékezethasználat nem egyértelmű
– a tanuló használja a kereten túli („margón kívüli”) területet,

elégséges, ha

– szókincse egyáltalán nem felel meg a témának, a köznyelvi normának
– nyelvhelyességi szempontból sok helyen kifogásolható
– sok benne a szóismétlés
– sok, súlyos helyesírási hibát vét (10-13)

- a dolgozat külalakja rendezetlen, nem áttekinthető, a javítások nem egyértelműek és nem esztétikusak,
- az írás hanyag, nehezen olvasható, a betűképek nem azonosíthatók, az ékezethasználat nemegyértelmű
- a tanuló használja a kereten túli („margón kívüli") területet,

elégtelen, ha
- szókincse egyáltalán nem felel meg a témának, a köznyelvi normának
- nyelvhelyességi szempontból kifogásolható
- nagyon sok benne a szóismétlés
- sok, súlyos helyesírási hibát vét (14 felett)
- a dolgozat külalakja rendezetlen, nem áttekinthető, a javítások nem egyértelműek és nem esztétikusak,
- az írás hanyag, olvashatatlan, a betűképek nem azonosíthatók, az ékezethasználat egyértelmű
- a tanuló használja a kereten túli („margón kívüli") területet,

II. Memoriter

jeles, ha
- a tanuló önállóan, folyamatosan el tudja mondani a verset,
- legfeljebb egy-két helyen kisebb megsegítéssel

jó, ha
- a tanuló néha megakadva tudja felmondani a verset,
- 3-4 alkalommal apróbb segítséggel
- kisebb hibát vét a szövegben

közepes, ha
- a tanuló nem tudja önállóan felmondani a verset,
- ötnél több alkalommal szorul pedagógusi segítségre
- több hibát vét a szövegben

elégséges, ha
- a tanuló nem tudja önállóan felmondani a verset,
- majdnem minden versszaknál pedagógusi segítségre szorul
- sok hibát vét a szövegben

elégtelen, ha
- a tanuló egyáltalán nem tudja önállóan felmondani a verset

Amennyiben a tanuló nem tanulja meg a memoritert határidőre, szintén elégtelent kap.

III. Szövegértés

javasolt értékelés:
0-30% elégtelen

31-50% elégséges
51-69% közepes
70-84% jó
85-100% jeles

IV. Szóbeli felelet értékelési szempontjai

Tartalmi tudás:
- ismeri a fogalmakat, tudja az összefüggéseket
- érzékelhető, hogy nem csak szó szerint megtanulta, hanem érti is a tananyagot

Kifejezésmód:
- érthetően beszél
- összefüggően fogalmaz
- használja a tananyaggal kapcsolatos, órán megtanult szakszavakat

Önállóság:
- magától mondja el a tananyagot, vagy szükségesek a szaktanár irányító kérdései
- felelete logikusan felépített

jeles, ha
- magabiztos, pontos, összefüggő feleletet hallunk
- kevés vagy semmi tanári segítségre sincs szüksége
- a szakszavakat pontosan használja

jó, ha
- a tananyagot alapvetően tudja, kisebb hibákat vét (1-2 hiba)
- 1-2 alkalommal szükség van segítő szaktanári kérdésre
- az órán tanult szakszavakat használja

közepes, ha
- a felelet hiányos, de lényeget tudja
- több segítségre van szüksége
- csak tanári kérdésekre válaszol
- a szakszavakat pontatlanul használja

elégséges, ha
- csak töredékes a tudása,
- nagyon sok segítségre van szüksége (a rávezető kérdéseken túl egyéb segítség)

elégtelen, ha
- a feltett kérdésekre nem tud válaszolni
- teljesen téves dolgokat mond

30.5 AZ ISKOLÁBA TÖRTÉNŐ REGISZTRÁCIÓ ÉS FELVÉTEL RENDJE

Az intézmény a következő szempontokat érvényesíti az iskolába jelentkező gyermekek regisztrációja, osztályba sorolása és felvétele során egyaránt, a következő sorrendben:

1. Előnyben részesíti az intézmény dolgozóinak gyermekeit.
2. Előnyben részesíti az intézményt fenntartó Soproni Evangélikus Egyházközség aktív tagjait.
3. Előnyben részesíti az evangélikusokat a más felekezetűekkel és a megkereszteletlenekkel szemben.
4. Előnyben részesíti az evangélikus óvodából érkezőket a más óvodából érkezőkkel szemben.
5. Előnyben részesíti azokat, akiknek testvérük jelenleg az iskola alsó tagozatának tanulója.

Az intézmény a regisztráció és a felvétel eredményéről, a szempontok érvényesüléséről a fenntartót a döntést követően tíz naptári napon belül írásban tájékoztatja.

Elfogadta a Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola tantestülete 2018. január 29-én tartott ülésén.

Jóváhagyta a Soproni Evangélikus Egyházközség presbitériuma 2018. február 6-án tartott ülésén

31 ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program hatálya

- területi hatálya kiterjed: az iskola székhelyére, tagintézményeire és telephelyeire
- személyi hatálya kiterjed: az intézmény diákjaira, pedagógusaira, egyéb alkalmazottaira, és valamennyi szolgáltatását igénybe vevőre.

Hatályba lépés ideje

- A 2024. szeptember 1.

A pedagógiai program érvényessége és felülvizsgálata

- jelen pedagógiai program a fenntartó által történő visszavonásig érvényes,
- a pedagógiai programot legalább négyévente teljes egészében felül kell vizsgálni,
- a program módosítására jogosult: fenntartó, főigazgató, legalább a nevelőtestület 75 %-a,
- a pedagógiai programot módosítani ugyanolyan eljárással lehet, mint ami szerint azt bevezetjük.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- az iskola programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető,
- egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve helyeken tekinthető meg:
  - fenntartónál,
  - iskola irattárában,
  - főigazgatónál,
  - honlapon.

A pedagógiai program az alapfokú oktatásra és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatására együtt alkalmazható.

Legitimációs záradék

A Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (9400 Sopron, Hunyadi u. 8-10.) Pedagógiai programját a **szülői munkaközösség** a kiküldött tájékoztatóból megismerte és véleményezte. Aláírásommal tanúsítom, hogy a szülői szervezet véleményezési jogát jelen Pedagógiai program felülvizsgálata során gyakorolta.

Sopron, 2026. május 20.

.....

a szülői munkaközösség elnöke

A Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (9400 Sopron, Hunyadi u. 8-10.) Pedagógiai programját az intézmény **diákönkormányzata** a kiküldött tájékoztatóból megismerte és véleményezte.

Sopron, 2026. május 18.

.....

a diákönkormányzatot segítő pedagógus

Legitimációk:

A Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (9400 Sopron, Hunyadi u. 8-10.) **nevelőtestülete** tájékoztatást kapott a Pedagógiai Program módosításával kapcsolatban, melyről kinyilváníthatta a véleményét. A nevelőtestület a Pedagógiai Program módosításait az 1/2026-os számú határozattal elfogadta.

Sopron, 2026. május 11.

....

hitelesítő nevelőtestületi tag hitelesítő nevelőtestületi tag

Aláírásommal tanúsítom, hogy a Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (9400 Sopron, Hunyadi u. 8-10.) **igazgatótanácsa** a Magyarországi Evangélikus Egyház Az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvényének 14. § d) pontjában meghatározottaknak megfelelően az intézmény Pedagógiai Programjának módosításait megismerte és véleményezte. Az igazgatótanács az intézmény Pedagógiai Programjának rendelkezéseivel a 4/2026-os számú határozat alapján egyetért.

Sopron, 2026. május 06.

.....

az igazgatótanács elnöke

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 32. § (1) i) pontja, valamint Az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvény 7. § (1) b) pontjában meghatározottak alapján a **Soproni Evangélikus Egyházközség**, mint a Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (9400 Sopron, Hunyadi u. 8-10.) fenntartója, az intézmény Pedagógiai Programjának rendelkezéseit a 11/2026. (V.28) számú határozata alapján jóváhagyja.

Sopron, 2026. május 28.

....

felügyelő igazgatólelkész

EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG · 1565 · SOPRON ·